

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ
Dicatvm**

Philippi, Henricus

Coloniae Agrippinae, 1637

In Daniele.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

P.
H. Philip

Chrono
Testa

A IV
17

vulgarem Christi æram 577. cyclo Solis 21. Lunæ 14. circa 11. Aprilis
rigido calculo vti placuerit, hoc vaticinium haud grauatè reuocet
Martij currente anno ante eandem æram 576. cyclo Solis 21. Lunæ 14.
9. Postremo hic breuiter animaduertendum, istam de temporum
tiam esse quidem post cæteras vltimo loco conscriptam, attamen
poris prius editam, quàm oraculum de vastanda Aegypto, cap. 29. v. 27.
transmigrationis notatum.

¶

NOTE ET QVÆST. CHRONOLOG.
IN DANIELIS PROPHECIA

Daniel
prophetas
vt mini-
mum 74.
annos.

Scribit Daniel susceptam à Nabuchodonosor
contra Iudeos expeditionem anno 3. Ioa-
deinde cap. 10. sibi oblatam visionem
Cyri, intellige à Babylone subacta, vt Theodorus
& alij suo loco recensendi bene aduertunt. Anno
3. Ioaquim ordior anno ante Chr. 610 iterum Cyri
no 536. Hic itaque liber porrigitur vt minimum
spatium 74. annorum. Quanto vero tempore
ceps superstes fuerit Daniel, non constat.

DANIEL. I. v. 1.

Anno tertio Ioaquim regis Iuda, venit Nabuchodonosor rex Babyloni in Ierusalem
obsedit eam, & tradidit Dominus in manu eius Ioaquim regem Iuda.

QVÆSTIO I.

Vnde ducatur hic tertius annus.

Nō ex quo
Ioaquim
tributum
pendebat
Chaldæis.

I. Hugo, Lyranus, & alij nonnulli putant, hunc annum esse tertium
Ioaquim, non absolute, sed ab illo tempore, inquit Lyranus, quo
tributarius regi Babyloni, & iste fuit vndecimus annus regni sui. Quæ interpretatio

infortiacione fatiscit, cum nulla solida ratione fulciatur. Quid enim Danieli in mentem venire potuit, ut eos solos annos regno Ioakim tribueret, quibus imperatorum tributum Chaldaeo pendebat?

2. Multa in hunc locum congerit Maldonatus, traditque primò explodendam esse eorum interpretationem, qui putant hic sermonem esse de Nabuchodonosore seniore, siue Nabopolassaro: quia Daniel hic agit de eo Nabuchodonosore, qui se, inquit, & ceteros principes Babylonem duxit. Is autem fuit Nabuchodonosor Magnus, qui anno 7. regni sui ter mille viginti tres Iudæos Babylonem traduxit: anno 8. octingentos triginta duos: anno deniq; 23. septingentus quadraginta quinque. *Magis autem Nabuchodonosoris patrem Scriptura non novit.* Tradit secundò, dici non posse, quod anno 3. Ioakim Nabopolassarus adhuc regnauerit: anno verò sequenti, filius eius: quomodo enim Ioakim tribus annis filius esset Nabopolassari tributarius, quod de Nabuchodonosore dicitur, 4. Reg. 24. v. 1.

3. Refutata Lyranti doctrina tradit tertio, melius hic intelligi annum tertium, ex quo Ioakim aduersus regem Babylonis rebellionem fecit, ut sentit Rabbi Saadias: quod probare nititur ex quatuor Scripturae locis inter se comparatis. Primus est, 4. Reg. 23. v. 36. Ioakim 11. annos tenuisse regni gubernacula. Secundus Ierem. 25. v. 1. Nabuchodonosorem anno quarto Ioakim regnare cepisse. Tertius Danielis 1. agi de ea expeditione, qua Ioakim anno tertio regni sui captus & Babylonem ductus est, cum alijs principibus Ierosolymitis. Quartus Ierem. 51. v. 28. Nabuchodonosorem ante annum septimum regni sui Iudæorum neminem in Babyloniã traduxisse. Vnde colligit primòs è Iudæa captiuos Babylone abducos anno 11. regni Ioakim: cum enim anno huius quarto Nabuchodonosor scepro Babylonicò sit potitus; annus 11. Ioakimi necessario in septimũ Nabuchodonosoris incurrit. Annum potèò vndecimum Ioakimi idcirco tertium hoc loco dici existimat, quod Ioakimus Iosia interempto rex à Nechao constitutus sit, tributo imperato. 4. Reg. 23. v. 34. & ea conditione quinque annos regnauerit. Nã anno eius quarto, inquit, Nabuchodonosor demortui patris suscepto regno, primum regem Aegypti vicit, omnemque eius regionem, quæ inter riuum Aegypti & Euphratè erat, occupauit 4. Reg. 24. v. 7. Deinde Ioakimum ipsam Aegyptij rebus studentem sibi vctigalem fecit. 4. Reg. 24. v. 1. regnauitque, ut eodem dicitur, sub rege Babylonis tributarius annos tres, id est, vsq; ad octauũ regni sui: anno autè octauo, ut ait Rabbi Saadias, rebellauit, regnauitq; liber, ac sine tributo annos tres, id est, vsque ad annum vndecimum & postremum regni sui. Hæc ibi.

4. Ribera Nahum 2. Pererius, Sanctius, Cornelius, Dan. 1. hunc tertium annum ab enthronismo Ioakimi iam aduatum intelligunt, ita ut annus primus Nabu-

Opinio Maldonati.

Putat hæc annũ 3. esse quo Ioakim rebellauerat Chaldaeo.

Quidam tertium regni eius 1. aduatum.

pi
loa
menti

13.
H. Philip

Chronol
vet. Testa

A IV
17

Nabuchodonosoris priori sui parte tertium Ioakimi attingit, postquam quarto eiusdem Ioakimi concurrerit, ac idcirco quæ anno primo regnavit Nabuchodonosor, nunc anno 3, nunc anno 4. Ioakim gesta dicitur auctorum sententia, Nabuchodonosor expeditionem, cuiusmodi Daniel, anno 3. Ioakimi incepit, & quarto perfecit, ut clare explicat

Erat 3. regni Ioakim currens.

5. Ego hunc annum tertium Ioakimi ab initio regni ipsius occupat Theodoretus, præfatione in Daniele, & auctoribus præcedentibus, Nabuchodonosorem verò arbitror non hoc anno tertio, sed quarto demeruisse paternum imperium, ut dixi 4. Reg. q. 20. cum S. Hieronymo, Isidoro, Scoto, Serario, Maldonato, Tornello, Saliano, Petavio. Idem enim Ioakim anno 11. Chronologicis Ioakimo, & Sedecie totidem a diebus enim Ierusalem mense quinto anni facti confligaret, Nabuchodonosor anno 19. regni fuerat ingressus. Ierem. 52. v. 12. De his 19. tollentur 8. manebunt anni 8. postremi Ioakim, ita ut annus primus Nabuchodonosor cum tertio Ioakim nulla sui parte attingeret. Auctores qui videntur Ioakimo, quam Sedecie attribuunt, ex parte annotabam, 4. Reg. q. 22. num. 1. Ezech. 33. v. 21. q. 8. num. 6. & cap. 40. q. 9.

Explicatur doctrina Maldonati.

6. Quod primo loco docet Maldonatus, nempe regem illum, qui interpolatis tot ludæos Babylonem transtulit, ut refert Ieremias, non esse Magnum Nabuchodonosorem, verum esse censeo, siue Scipionem, cuius nomen non Ioakim, sed Nabopolassar, qui sub idem tempore regnavit, è viuis, quo Ioakim prima vice captus est, sed filio eius, quia Ieremias cum iam Nabuchodonosor Magnus regnum adeptus esset. Peritiam hunc tertium annum apud Daniele numerari ab eo tempore quo negato tributo iugum Babylonium excussit. Nec obstant quædam duo Scripturæ loca inter se collata. Annos enim vnde cum quarto illius anno, Nabuchodonosor paterni regni possessionem hoc posterius non asserat Ieremias illo cap. 25. Ibi enim cum dicitur Domini ad se factum anno quarto Ioakim tantum addit, *Ioakim Nabuchodonosor regis Babylonis*, quod verum foret, quamvis laboraret antecedenti Nabuchodonosor ad regni gubernacula accessisset. Faceret enim Ieremias de illa expeditione hic agere, qua captus est Ioakim, cum si placet, ludæorum principibus, sed paulo post in regnum remissum, si tunc captivitate non agit Ieremias, sed alia, ut ibidem annotabam. Non asserit Ieremias Nabuchodonosorem ante annum septimum regni suum captivum in Babyloniam traduxisse, sed solum scribit, *Ioakim quem transtulit Nabuchodonosor in anno septimo, ludæorum tria milia eo tempore*

sermo est de ijs tantum, qui exulare iussi sunt; non autem de ijs, qui cum Ioakimo prima vice capti fuerant; eo enim confestim in Iudæam remisso, Daniel & pauci alij, non vt exules. Sed obsides Babylone remanserunt: atque ita non erat, cureos Ieremias recenseret.

7. Esto annus 11. Ioakimi in septimum Nabuchodonosoris incidit: hic tamen non ante quartum annum Ioakimi regnare cepit. Ioakimus anno decimo regni sui octavo rebellavit: non inde tamen concludemus annum illum Ioakimi, qui aliàs undecimus numeratur, hic tertium appellari. Sicut enim Maldonato insolens videtur, vt Daniel Hebraus, Prophetæ, ac regio, vt creditur, sanguine, eo solum tempore Ioakimum regnare dicat, quo Babylonia tyranno seruauit: ita æquè insolens apparet, vt idem Daniel illud solum tempus regno Ioakimi deperat, quo post annum regni sui septimum rex sædistragus pactum Chaldæo tributum negauit.

8. Anno 4. Ioakimi, percussit Nabuchodonosor exercitum Pharaonis ad Euphratem, vt refert Ieremias cap. 46. v. 1. Superato Euphrate totam Syriam, Pelusium usque subegit, excepta sola Iudæa, inquit Iosephus lib. 10. Antiq. cap. 7. Et subterit: Quarto deinde regni Nabuchodonosoris anno, Ioakimi verò octauo Babyloniæ Iudæis bellam inferunt magnis viribus, dira minantes nisi tributa pendant, quemadmodum reliquis Syriæ habitatoribus. At ille timore suadente pacem mercatus pecunijs, integro triennio moderata tributa persoluit. Idcirco verò Iosephus negat, anno quarto Ioakim Iudæam fuisse subiugatam, quia paulo ante Babylonijs Iudæorum metropolim, & ipsam Ioakimum cepit, vt hic refert Daniel. Itaque Nabuchodonosor prius Ioakimum capiebat: deinde captiuorum curam amicis demandat, & festinus Babylonem reperit, imperijque gubernationem suscipit. Interea Ioakim cum Daniele paucisque alijs Babylonem adducitur, ac rebus cum notore rege aut regni proceribus compositis, mox in Iudæam reuertitur. Tum deinde Nabuchodonosor Aegyptium ad Euphratem cædit, vt ex Iosepho & Berolofusius retuli, 4. Reg. 9. 20. num. 3 & Ieremiæ 46. 9. 10. num. 1. Hisce igitur ex antiquorum fide acceptis, patet hunc tertium annum à primordio regni Ioakim numerandum esse, quando eum Eliacim antea dictum, regem constituit Pharaon Necho, vertitque nomen eius Ioakim, 4. Reg. 23. v. 34. Qui aliam hic indagat epocham, is mihi videtur in scyrpo querere nodum. Meæ computationis patronos habeo Theodoretum præf. in Daniele, & Orat. 1. Riberam, Petetium, Sanctium, Cornelium, locis ante indicatis, Marianam, Sa, Dan. 1. Petauium lib. 9. cap. 61 §. Mihi tertius. Torniellum ad an. m. 3428. num. 3. Salianum num. 1.

(***)

Hic 3. annus non est 11 regni Ioakim.

Quando Ioakim factum tributarium Nabuchodonosori.

Chronotaxi rarè huc spectantium.

pi

Ioakim
menti

Quæst. Chron. P. 3.

DAN

P.
H. Philip

Chronol
Testa

A IV
17

Daniel flo-
ruit ultra
annum 1.
Cyri.

1. Fuit autem Daniel vsque ad annum primum Cyri regis. Non est sensus quod Daniel non ultra annum primum regis Cyri, aut vixerit, aut prophetaverit, etiam anno tertio Cyri prophetae functiones inter viuos obibat. Magna in auctoritate continenter fuerit, quamdiu stetit imperium Chaldeorum, quod anno primo Cyri ad Persas translatum est. Unde intellegendum est, quod Daniel non paucis annis aut vnius Nabuchodonosoris tempore mortuos in clytum fuisse, sed toto captivitatibus tempore Iudaeos auctore & vaticinijs eorum animos excitasse. Ita hunc versiculum interpretatur Hieronymus, Hugo, Lyra, Maldonatus, Pererius, Sanctius, Cocceius, Dan. & 6.

2. Hinc plerique cum Theodoro bene colligunt, illis verbis Danielielem vidisse compleri vaticinium de Cyro populum Iudaeorum in regnum asserturo, Isaia 44. & 45. Neque verò arbitror Theodorem in eadem sententia, ut putaret Danielelem tantum vsque ad Cyri primordia vaticinium quae enim cum latuit, S. Vatem anno Cyri tertio prophetaisse. Ob hoc scripsit Theodoretus, quod alij interpretes clarius exposuerunt.

In anno secundo regni Nabuchodonosor, vidit Nabuchodonosor somnium.

QVÆSTIO II.

Vnde hic secundus annus computetur.

Non ab-
sensus le-
no jolyan.

Rationem huius quaestio sic proponit S. Hieronymus: *si postea ingressi sunt in conspectu eius, ut ipse praeceperat; quomodo nunc somnium vidisse narratur?* Prima opinio est quorundam Hebraeorum, quod Sedecia rex Iudaeae, qui hunc annum numerant secundum a casu templi & videri do ut ipsi putant, Sedecia rege à Iudaea sublato, regnum illius Nabuchodonosor sibi arrogavit, anno 20. regni sui Babyionici. Quam opinionem Nabuchodonosor probabilem censet; alij verò passim facessere iubent, cum neque ipsorum que Scriptorum auctoritas doceat, annos Nabuchodonosoris fuisse ab euerio sub Sedecia Iudaeae regno supputatos.

Non ab-
interitu
Roukipp.

2. Secunda opinio est eorum, qui cum Rabbi Saadia dicunt, quod Nabuchodonosor nonnumquam esse secundum, ex quo Ioakimo interempto, Nabuchodonosor sibi vendicavit, & concurrere cum anno nono regni illius, quod cum Daniele Babylonem auctos anno septimo Nabuchodonosor sequenti oblatum Regi de statua in somnium, cuiusque interpretatio

et Chaldaeis petitam, eò quod necdum sapientia Danielis innotuisset: anno autem nono regni sui Babylonicì, à cæde Ioakimi secundo Nabuchodonosor-tem à Daniele somnij interpretationem accepisse. Verùm hanc opinati- nem eadem ratio confutat, quæ præcedentem: præterquam quod non facile sit ab abductis pueris tres annos reperire, post quos in conspectu regis stare de- bebant, cum non nisi sub finem anni septimi Nabuchodonosoris, Ioakim oc- cibus fuerit.

3. Tertia opinio hunc annum putat alterum, ex quo Nabuchodonosor Babylone cœpit imperare. Ita absolute scribit Calusius ad an. m. 3347. Idem tenetur videtur Theodoretus, & fauet Mariana. Si quis obijciat, tunc à Danie- lis transmigratione triennium necdum fuisse transactum, respondet Mariana, ita se rem habere: regem anno secundo regni sui somniasse quidem, sed multum temporis in Magorum inquisitione prius insumptum, quam anno tandem ter- no, à Daniele somnij interpretatio quaeretur. *Ita sunt actiones regum tarda,* in- quit, *ne cito expediuntur.* Pauci huic ratiocinationi subscribunt, cum debilibus nitatur coniecturis. Vide q. seq. num. ultimo.

4. Quarta denique supputatio, ut magis communis; ita meo iudicio cæte- ris longe præponenda, hoc in somnium refert ad annum secundum Nabucho- donosoris non regni Babylonicì, sed Monarchiæ post Aegyptum aliasq; plures nationes iugo Babylonicò subditas. Quam sententiam sic explicat S. Hierony- mus Dan. 1. Ita solvunt Hebræi: secundum hic annum dici, regni eius omnium gentium barbararum; non Iudææ tantum & Chaldæorum, sed Assyriorum quo- que & Moabitarum, & reliquarum nationum, quas Domino concedente su- peraverat. Vnde & Iosephus in 10. Antiq. scribit libro. Post annum secundum Aegyptiæ vastitatis rex Nabuchodonosor vidit mirabile somnium &c. S. Hie- ronymum & Iosephum sequuntur Hugo, Lyra, Pererius, Maldonatus, Sauctius, Cornelius, Mariana, Sa, Menochius. Dan. 2. v. 1. Torniellus ad an. m. 3453. Sa- lianus ibidem. Petavius lib. 13. ad an. Per. lul. 4138.

5. Bene autem aduertunt aliqui, nec mirum nec insolens esse, quod Nabucho- donosori duo vel plura regnandi initia tribuantur. Nam & idem in Augusto Rom. Imperatore factum legitimus, cuius principatus annos, modo à primo il- lius cõsulatu, siue triumuiratu, modo ab Actiaca victoria computamus, ut plu- ribus declaravi *Opusc. de annis Dom. cap. 2.* Idem est de Cyro, cuius anni tum ab initio apud Persas regno, tum ab Imperio à Chaldæis ad Persas translato nume- rantur. Anni eius uniuersim fuere 30. Monarchiæ verò quidam 3. alij 7. alij 9. an- nos attribuant, iuxta ea, quæ disputabam 2. Paralip. q. 3. De annis Alexandri Magni, pari modo philosophandum.

6. Monarchiã Nabuchodonosoris, cuius hic secundus annus numeratur, aliqui

Nec ab- initio regni Nabuch.

Sed ab Aegypto sub- gata.

Vni Regi plura ini- tia regni tribus pos- sunt.

pi

logia
menti

P.
H. Philip

Chronol
vet. Testa

A IV
17

Quando subugata Aegyptus.

ab anno 23. regni illius Babylonici auspicantur, vt Petorius, nonnulli
24. vt Torniellus & Salius ad an. m. 3452. quibus non assensio. Aegyptum in potestatem Chaldæorum non venisse ante annum transmigrationis Iechoniae, vt dicebam Ezech. 29. q. 7. Sed neque Petorius
bo, qui arbitratur Aegyptum à Chaldæis occupatam labente anno Nabuchodonosoris 30. vel ineunte 31. Hic enim anno octavo regni sui Iechoniam duxit, 4. Reg. 24. v. 12. Ergo Nabuchodonosor, ante Iechoniae transmigrationem regnauerat 7. annos: quibus si annum 27. transmigrationis, quæ à Chaldæis in prædam cessit, addideris, peruenies ad annum Nabuchodonosoris 34. Propius ad scopum collineare mihi videntur ij, qui Aegyptum tantam censent anno 35. Nabuchodonosoris: quod facit Cornelius Eusebius Dan. 2. Cum tamen opiner, anno 4. Ioachim labente regni diadema transmigrationis, malo primordia istius, qua de agimus Monarchiæ, conijcere in Nabuchodonosori oblatum arbitror, anno ante æram Christi 606. Iulianus 24. Lunæ 17. quo mihi exoritur annus ab excidio Ierosolymorum transmigrationis Iechoniae 28. regni Nabuchod. 35. Olymp. 51. tertius & 4.

Conclusio.

DAN. III. V. 11

Nabuchodonosor rex fecit auream statuam. Græca Sixti, & alia pleraque hæc præponunt: anno decimo octauo. Quam ob causam loquor in quaestio.

QVÆSTIO III.

Quando hac statua fuerit erecta.

Non ante somnium Nabuchod.

1. Certum est primò tunc Sidrach, Misach & Abdenago iam publicè in carceribus ornatos fuisse, vt indicat versiculus 12. huius capituli. Quia prædicti fuerant, Dan. 2. v. 49. Vnde colligimus erectam hanc statuam, postquam quatuor Monarchiarum Nabuchodonosori per quietem obiectam.

Post excidium Ierosolym.

2. Constat secundò, tunc iam euersam cum templo Ierosolymum. Hic enim isti Heroës: non est in tempore hoc princeps, & dux, & propheta, neque stum, neque sacrificium v. 38. Itaque non est, quod hanc regis insulam ante illius 8. imputemus: quando quidem tunc adhuc erat rex Sedecias, & Sacerdotum Saraïas, Ieremias & Ezechiel Prophetæ, & sacrificia offerrebantur: anno autem demum 19. Nabuchod. Vrbis & templi excidium abiêre, 4. Reg. 25. v. 8.

3. Commodè vero, hæc historia, non longo temporis spatio, post somnium præced. cap. relatum constitui posse videtur. Hinc S. Hieronymus ad huius capitis initium: *Felix, inquit, obliuio veritatis, vt qui dudum seruum Dei quasi Deum adorauerat, nunc statuam sibi fieri iubet, vt adoretur in statua.* Et Theodoretus hic de Nabuchodonosore: *statim quidem admiratus est Propheta sapientiam, & huius Deum, auctorem omnium rerum, Deum esse confessus est, sed breui interiecto tempore, ad regnum suum redijt.* Idem docent Pererius & Cornelius hic, nec non Salius ad ann. m. 34. 15. vbi Tornielli opinionem auersatur, qui pluribus annis hoc autem idolum à somnio de quatuor imperijs submouit.

Sed paulo post somnium de Monarchijs.

4. Græci codices non exprimunt hunc annum fuisse 18. regni Nabuchodonosoris, sed tantum anno 18. eum fecisse statuam auream. Si quis hunc annum putauerit esse 18. ab euerfa lerusalem, meis rationibus nihil officiet: somnium enim, quo de paulo ante agebamus, refero ad annum 17. post Urbis excidiam. Sic per melicebit hanc historiam sub initium anni 18. ponere. Inde rex 12. mensibus interpositis, egit inter feras septennium, & paulo post è viuus excessit, anno regni sui 44. non exacto.

Fortè anno 18. vrbis euerfa.

5. Cum autem isti in fornace dixerint, non esse Prophetam, mihi insinuasse videntur Ieremiam & Ezechielem, ante huius statuæ erectionem obiisse, atque adeo hæc contigisse post annum 27. transmigrations, quo Ezechiel adhuc ocella fundebat, cap. 29. v. 17. Viderint proinde, quomodo versiculum 18. huius capitis interpretentur, qui tres istos viros, ante annum 34. Nabuchodonosoris, in fornacem iniectos docent. Maior autem esset difficultas, si quis regem primum somnium anno 2. regni sui Babylonicum habuisse assereret, & cum auctoribus iam num. 3. recensitis, exiguo tempore interiecto, hoc fornacis Babylonicæ miraculum subreteret.

Post 27. an. tra/mig.

DAN. IV. v. 2.

Somnium vidi, quod perterruit me.

QVÆSTIO IV.

Quoto anno Nabuchodonosoris euenerit, quod hoc cap. narratur.

1. **D**Vodecim vt minimum, mensibus, antequam ille in bestię conditionem laboreretur, hoc contigisse discimus ex v. 26. huius cap. Cum bestiis fuit annos septem: quibus vel omnino, vel saltem vsque ad partem septimi translatus, probabilissimum est, cum breui extinctum fuisse. Diutius enim superstes, præ clara sine dubio fecisset ad Dei gloriam, quam hoc capite miris verbis extollit, & ludæorum soluisset captiuitatem, non ignarus eoque esse veri Dei

Id factum ante metamorphosin ipsius cultor-

§ 3

culto-

pi
odia
menti

cultores. Cum igitur post hanc historiam, nihil vel in sacris, vel in profanis scripturis de hoc rege tradatur, & plures adhuc annos tenuerit dominum; magno est argumento, eum postea non diu superstitem fuisse, ut aduertunt, Pererius, Sanctius, Cornelius in huius libri commentariis; Iulius & Salius in suis Annalibus ad ann. m. 3463. idque ex sententia qui lib. 10. Antiquit. cap. 11. ait, haud multo post admirabilem pestem nate liberationem, hæc contigisse.

Varia opinioniones.

2. Sicuti verò non est omnium auctorum vna de annis quo Nabuchodonosorus sententia: ita nec vno modo, quæ hoc capite cum annis regni illius componi solent. Nonnulli somnium de auctore interpretationem tribuunt anno 35. inde post 12. mensium interitum septennium amentia inchoant. Anno denique 43. restitutum ei regnum autumant. Ita ferè Pererius, Torneilius, Salius, Alij, vt Cornelius, Nabuchodonosorem anno 35. regni sui, debellata Ægypto Monarchiam inde anno 2. hoc est, regni 36. vtrumque somnium habuisse, anno 37. eiectum in eorum; statu septem annos permanisse, octavo deinceps anno mentis & imperio redditum, ac paulo post mortuum anno 43.

Supputatio auctoris.

3. Ego verò opinor Chaldæum anno regni sui 34. Ægyptum nouæ Monarchiæ annos aperuisse; anno 2. Monarchiæ; regni 35. totum quatuor Monarchiis habuisse; anno 36. post pueros è fornace ereptum ei de arbore excidenda visum, inde post mensem 12. ab hominum motum fluente anno regni 37. ad mentem denique & principatum paulo post è vita excessisse an. 44. necdum finito. In hisce minutis partibus non nihil exorbitare arduum verò punctum ipsam sine dubio accipere.

DAN. IV. v. 20. & 26.

De 7. temporib. vna via interpretatione.

Verf. 20. Donec septem tempora mutantur super eum. Spiritus Theodoretus, alij septem annos dixerunt, alij tres cum dimidio, quæ cum conuerfiones diuina Scriptura annum diuidit, sed in duas generales massas, & astatem. Septem igitur huiusmodi partes, tres annos eum dimidio præsumit, affert Maldonatus ver. 30. septem tempora hic nihil aliud esse voluit, quæ eorum tempus, apud homines incertum, apud Deum definitum. Alij menses significari putant, alij septem hebdomadas vt R. Abraham. Alij anni partes, id est duos annos, minus tribus mensibus: habet enim tripartitam vicissitudinem, ver. a statem, autumnum, hiemem, alij quæ nos: quæ sententia, inquit, & auctorum numero, & personis & ratione certior enim & Latini ferè omnes & Hebraei exponunt, & solet Scriptura annos vocare, vt infra cap. 12. v. 7. Cum Maldonato conspirat Pererius, & alij præced. num. 1. laudari, Hugo in hoc cap. v. 31. cæterique passim, præferunt magis piores.

Danotans 7. annos.

P.
H. Philip

Chrono
log. Testa

A IV
17

Verf. 16. Post finem mensium duodecim. A somnio, inquit Sa: claris autem Caspar Sanctius, à somnio & coniectura. Quam supputationem sic insinuat S. Hieronymus: *Fecit quidem Nabuchodonosor iuxta Danielis consilium misericordias in pauperes & idcirco vsque ad mensem duodecimum in eum dilata est sententia.* Consentunt Lyra, Pererius &c. Credibile est, interpretationem breui secutam somnium, ac proinde moraliter ad idem tempus vtrumque spectare censetur. Vt autem ea quæ toto hoc libro de varijs regnis traduntur fiant illustriora, vitium est hoc loco de quatuor Monarchijs à Daniele commemoratis, tres quæstiones sequentes interponere.

Q V Æ S T I O V.

De initio quatuor regnorum, quorum meminit Daniel, cap. 2.

Cum Daniel Nabuchodonosori somnium de statua interpretaretur, c. 2. *8. Tui es, inquit, caput aureum, & post te consurget regnum aliud minus te ar-* Quarum ferins
gentum: & regnum tertium aliud areum, quod imperabit vniversa terra, & regnum quartum hec 4. Regna.
erit ferreum. Quem in locum S. Hieronymus alijque interpretes vnanimi consensu docent, primum regnum fuisse Babylonicum, secundum Medorum & Persarum, tertium Macedonum, hoc est Alexandri & successorum eius, quartum
tertijsque Romanorum Regni Romanorum nomine hic non intelligitur Romani & sex regum sequentium principatus, aut Consulatum administratio: sed
Monarchia, quæ ordinariam regnorum amplitudinem longè superabat, & primo inter Romanos Octauiano Augusto obrigit. Antonio & Cleopatra de-
bellans. Pari penitus modo ad regnum istud Græcorum non spectat Philippus
Macedo, alijque in Græcia reges qui Magnum Alexandrum præcesserunt: hic enim Alexander victo Dario Codomanno Monarchiam Persarum ad Græ-
cos transtulit, quæ admodum à Chaldæis ad Persas eandem transtulerat Cy-
rus, ac proinde Deioeces & alij qui ante Cyrum, vel Persis vel Medis impera-
rent, huc non pertinent, sicuti (vt arbitror) nec Nabonassar, ceterique qui Na-
buchodonosorem præcesserunt. De Monarchia Assyriorum, quæ omnium an-
tiquissima, & maximè diuturna fuit, altum est apud Danielem silentium: nisi
dices.

2. Vt autem ab ijs, quæ meo iudicio notiora sunt, incipiam: pugna navali ad Actium die 2. Septemb. Octavianus, Antonium & Cleopatram vicit, Octa- Initium Monarchiæ Rom.
uiano III. & Messala Coss. vt habet Dio Cassius initio lib. 51. & ab ea, inquit, die Casar solus rerum potius est, imperij eius recensio ab ea sumitur. Quo fit, vt absque vltimate meritate, hinc nonnulli Romanæ Monarchiæ sumant exordium. Maioris tamen

pi
ogia
menti

P.
H. Philip

Chronol
vet. Testa

A IV
170

Finis Mo-
narchia
Græcorum

ram en claritatis gratia, eum annum Rom. Monarchiæ primus voca-
pta ab Augusto Alexandria, Antonio & Cleopatra sublati, Monar-
corum penitus interijt, & Augustus nullo obfistente, solus ream
perfectam adeptus vi&toriam, quam anno præcedenti inchoavit. vi-
trod. cap. 17. numer. 2. Erat iste annus 16. Iulianus, Czfare IV. & L. Lic-
Coll. Urbis conditæ iuxta fupputationem Varronianam 724. Olympi-
rius ac proinde ante æram Christi 30. vt constat ex ijs, quæ elibi, de tem-
nis, Urbis, Olympiadum ad æram Christi ritè applicandis dicitur. Per-
bantur Agyptij, teste Censorino, qui annum huius Monarchiæ de-
gyptios 267. definentem cum anno Iuliano 283. fluente, Urbis 911. di-
dico 1014. coniungit, Hæc autem conueniunt anno Domini 238. au-
fecit, die 2. Aprilis, anno 1. Gordiani Vlpio, & Pontiano Cæll. vt in
trod. Chron. & postea latè deduxit Peraius lib. 10. cap. 69. Con-
mæus, dum annum 1. Augusti, vult esse 719. Nabonassari, qui in
te Chr. 30. die 29. Augusti. Cæpit igitur Rom. Monarchia, anno ante
Christi Epocham tricesimo: quo tempore vitiosa fiebat anni bullæ
latio, de qua vide Opus. de annis Dom. c. 3. De annis verò Imperij Augu-
de annis nati Saluatoris cap. 2.

Initium
Monar-
chia Græc.

3. Monarchia Græcorum annis præcisè trecentis Monarchiæ Ro-
cessit, & anno ante vulgarem æram Christi 330. nata est. Anno enim
ri ad Arbela victus fuerat Darius cum Luna ante dies vnticem de-
rente anno 2. Olymp. 112. testibus Plutarcho, Diodoro, Plinio, Cur-
ne, quod sciam reclamante. Quæ ecl. p. sis vicefima die Septembris
est. Hæc autem duo, Lunæ, inquam, deliquium, & annus 2. illius Chron.
congruunt cum anno ante Chr. 3. 1. vt ostendi in Introd. & Tract. de
q. 2. num. 4. Itaque anno sequenti nempe ante Chr. 30. quo & Darius
& Babylon in Alexandri potestatem venit, translatum est à Perisæo
Imperium, quando prima periodus Calippi cæpit die 28. aut 29. Iulij
muni & certo consensu Astronomorum, Hinc colligimus, annos 330.
prius ad Arbela Darium, quam Antonius & Cleopatra, ad A. C. cum
tur, totidemque annis mortuo Dario, prius imperasse Alexandrum, qui
tonio perempto Monarchiam adiret Octavianus.

Initium
Monar-
chia Per-
sarum.

4. Anno ante æram Domini 330. quo cæpit Monarchia Græcorum
annos 208. & exurgeret annus ante eandem æram 538. quo Cyrus cæpit
ne Monarchiam Persarum erexit, si hic annos 9. imperauit: totidem
buit illi Ptolemæus, in Canone, & annum eius tradit eundem fuisse
Nabonassari, qui illo anno ante Christum 538. iniijt 5. die Ianuarij. Per-
adhæret Peraius lib. 10. cap. 15. & Haræus in Chronologia: necesse

potest Castris Jerem. 29. vbi Monarchiam Cyri inchoat anno 3. Olymp. 60. Quam sententiam pluribus adstruere conabat 2. Paral. q. 3. Qui verò Monarchiæ Cyri septennium duntaxat imputant, eam erigunt, anno ante Christ. 536. qui denique triennium tantum Babylonijs imperasse putant, illius imperij primordia inscribent anno ante Chr. 532. Vide 1. Esdr. q. 1.

5. Anno ante Chr. 538. quo nascitur mihi Persarum Monarchia, adijce 70. annos seruitutis Babylonicæ, & deprehendis caput Monarchiæ Chaldaeorum anno ante Christianam epocham 608. Si quis tamen aut tardius aut citius hanc Monarchiam aperuerit, haud acriter cum eo contendam. Scriptura diuina 70. annos plurimas nationes iugum Babylonicum subijisse docet: eos puto ad primam ex hisce primis Monarchijs adæquatè applicandos. Qui aliter sapit, in Domino sapiat: se quor eos, qui nec plures nec pauciores huic imperio tribuunt 70 annos, in quibus est Cornelius hic v. 43.

6. Ad pleniorum harum rerum notitiam, vnus alteriusve auctoris sententias referam, & cum ea supputatione, quam veriolem existimo conferam; sed quod volet approbabit. Pererius ad illa verba. *Et digitos ex parte ferratos.* Dan. 2. initium regni Babylonicum constituit anno 23. Nabuchodonosoris putatque incidisse in Olympiad. 38. annum Urbis circiter 130. & durasse annos 60. Imperium Persarum inchoat ab initio Olympiad. 55. quando Cyrus apud Persas regnare cœpit ad annum Urbis 190. Imperium Græcorum ortum censet, Olympiad. 112. anno Urbis circiter 420. & stetit anno circiter 230. Ad hoc regnum Ægypti floruisse vsque ad Olympiad. 140. Tunc, inquit, Augustus delato, mortuoque Antonio, & Cleopatra regina Ægypti, ex regno fecit Romanorum prouinciam. Romanum denique Imperium asserit simpliciter quidem initium habuisse cum Vrbe Roma primo anno Olymp. septimæ: summam vero amplitudinem & potentiam circa Olymp. 179. subiugato per Pompeium Magnam Oriente.

7. Ex quibus apparet Pererium voluisse potius generalem quandam & popularem horum regnorum cognitionem, tradere, quam accuratum huius prophetiæ Chronologiam. Nam in primis, Daniel disertè istorum regnorum successiōnem prædixit, ita vt post Babylonium esset Persicum, tum Græcum, ac denique Romanum. Quo fit, vt initium imperij Romani, quo de hic agitur, non possit ad annum 1. Olymp. 7. reuocari: sic enim cætera imperia hic recensita præcederet.

Deinde non est ratio cur imperium Babylonicum ab anno 23. Nabuchodonosoris auspicietur: tunc enim necdū perdomuerat Ægyptios, vt suo loco dixi.

Tertio si ab anno 23. Nabuchodonosoris, vsque ad finem imperij Chaldaeorum essent anni 60. sequeretur Babylonicam seruitutem cœpisse an. 13. Nabuchodo-

Quest. Chron. P. 3.

chodo-

Initium regni Nabuchod.

Doctrina Pererij.

Explicat in latius.

pi

ogia menti

chodonoforis: idem enim annus finem attulit tam huic feruituti quam imperio Babylonico. Nulla autem ratio suadet, tunc feruitutem perire, nisi
Quartò, ex supputatione Capitolina, qua hic auctor videtur, annus incepit sub finem anni 1. Olymp. 39.

Quintò, annus 190. Urbis iuxta computationem Varronianam nate anno 4. Olymp. 53. iuxta Capitolinam verò ad calcem anni 190.

Sextò, anno illo primo Olymp. 55. quo Cyrus regnum adprobratum nec feruitus Babylonica defuit, sed anno demum 1. Monarchiam enim primum accidit, quod prædixerat Dan. cap. 2. v. 3. post regnum minus te. argentæum, anno circiter Urbis c. 216. Olymp. 60. tercio.

Septimò, initium Imperij Græcorum bene ad Olymp. 112. assignat illius Olympiad. victus est Darius, & mortuus, ac protinus Alexander deuoluta.

Octauò, Imperium Græcorum ab hoc anno 2. Olymp. 112. libere mortem Antonij & Cleopatæ durauit annos præcisè trecentos. Interitus contigit an. 30. ante Chr. ærã, quo cæpit annus 3. Olymp. 177.

Nonò, Scitè notat Orientem à Pompeio subiugatum Olymp. 179. siquidem & Antonio Coss. quibus id factum est an. 1. istius Olympiad.

8. Iacobus Gordonus annos feruitutis Babylonice & regni Nabuchodonoforis ab eadem epocha deducit, annis inde 70. transactis imperium ab anno 1. Olymp. 55. vsque ad victum ab Alexandro Darium proferre fertè imperium Græcorum inchoat anno 2. Olymp. 112. Augusti victoriam ab Actica victoria. Quam supputationem puto legitime translata à Chaldeis ad Persas imperium, Olymp. 55. opinor. Hanc futurai, cum de annis Cyri disputarem, 2. Paral. q. 3. Idem reijciunt doctores, quia à templo diruto ad eius instauratione sub Dario Hydruntinos numerant. Vide 2. Paral. q. 2. Afferit idem Gordon, ad an. m. 367. Arbela Darium, mense Augusto die 26. Verum alij melius hoc ad menses reijciunt: quia vndecim diebus ante Luna defecerat, die 20. Septembris etiam breui post hanc Alexandri victoriam, Darii à Bello Persico occisum an. 3. Olymp. 112. quarto ferè mense, à victoria, teste Diodoro. Romana supputatione, qua anni à Ianuario inchoantur, siquidem victus est anno ante Chr. 331. initio Octobris. Inde si quatuor menses ante uenietur ferè ad finem Ianuarij anni ante Chr. 330. quo ex diebus anni iste 3. Olymp. 112. vt ostendit tabella Concordiæ Olympiadum annis ante æram Christi. Tract. de Olymp. q. 2. num. 3.

9. Torniellus initium regni Nabuchodonoforis coniungit cum Olymp. 38. ratus annos feruitutis Babylonice à Sedecie calu an. 1. 1. 1.

Sententia Gordonis exponitur.

Examina sur Com putus Tornielli.

P.
H. Philip

Chronol
Testa

A IV
17

seruitutis huius, & regni Nabuchodonosoris arbitror, pari passu ab anno 1. Olympiad. 43. usque ad annum 1. Monarchiæ Cyri per 70. annorū decursum procedere. Annum 1. Monarchiæ Cyri coniicit in 4. Olymp. 60. eique septennium tribuit: ego Monarchiam istam inijsse puto, anno ante Chr. 538. quo secundus Olymp. 60. finem habuit, & Cyrum nouennio imperasse autumo. Monarchiā Græcorum credit institutam anno 3. Olymp. 112. Romana scilicet computatione, ut iam Gordonum interpretabar. Victo ad Actium Antonio Romanum Imperium Augusto tribuit, anno 2. Olymp. 187. anno sequenti, interitu Cleopatræ, deletum ait Græcorum imperium. Cui supputationi non video, quid efficaciter possit opponi: sicut enim quidam à Victo ad Arbela Dario, annos Alexandri: ita à profligato ad Actium Antonio Monarchiæ Augusti æram deducunt. Malo tamen ad eorum loquendi modum accedere, qui ab interitu Darij & Cleopatræ nouas Monarchias dicunt exortas.

QVÆSTIO VI.

De successoribus Nabuchodonosoris vsq; ad Cyrum.

1. Berosus, teste Iosepho lib. 1. contra Appionem & Eusebio lib. 10. de Præp. Euang hac de re ita scripsit: Nabuchodonosor itaque posteaquam inchoauit prædictum murum, incidens in languorem de vita migravit, cum regnasset annis tribus & quadraginta. Huius regni Dominus effectus eius filius Eulmerodachus, propter iniquitates & libidines passus insidias à marito fororis suæ Nirighlsoore peremptus est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto sumens regnum Nirighlsoore, annis regnauit quatuor. Huius filius Laborfardochus principatum quidem tenuit, puer existens mensibus nouem: insidias vero passus, eo quod nimis appareret malorum esse morum, ab amicis extinctus est. Hoc itaque perempto, conuenientes hi qui fecerant insidias, communi suffragio, regnum tradidere Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex eadem conspiratione, (sic enim corrigendum esse bene aduertit Petauius) sub hoc, muri circa fluuium Babyloniæ ciuitatis ex latere cocto & bitumine sunt constructi, cuius regni anno 17. egressus Cyrus è Perside cum magno exercitu uincentia Asia subacta, impetum fecit in Babyloniæ urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius, & occurrens cum exercitu suo, atque congressus, pugna victus, & cum paucis fugatus, inclusus est, in Borsippentium ciuitate. Cyrus autem Babyloniæ obsidens, & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis, eò quod nimis videretur munita, & esset ad capiendum valdè difficilis, reuersus est, ad Borsippum, Nabonidum expugnatus. Nabonido verò expugnationem non expectante, sed prius supplicante, eius clementia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum è

A vijs
Dario ad
Victum
Antonium
anni 300.

Quid Iosephus ex
Beroso
tradat

* 2

Baby-

Babylone, Nabonidus itaque reliquum vitæ tempus in illa provincia
fatus est. Ita Berofus: quæ cum retulisset Iosephus, hæc, inquit, *nostris*.

*Iosephus
alibi alia
refert.*

2. Idem nihilominus Iosephus lib. 10. Antiq. cap. 12. rem itam
rat: cæterum, inquit, Nabuchodonosori mortuo, Auilamarodach
filius regnum suscepit, &c. Auilamarodach, post decimum octiduum
annum, defuncto, Niglifar filius successit eumque regnasset annos
cum morte mutavit: continuata deinde successione ad Labafardach
lium, regnum peruenit, apud quem, cum 9. tantum mensibus habuisset
mortem eius transijt ad Baltasarem, qui Babylonij Nabonidum
Huic bellum intulerunt Cyrus Persarum rex, & Darius Medorum
dum intra Babylonem oppugnatur, mirabilis quædam & prodigijs
contigit, &c.

*Doctrina
S. Hieron.*

3. S. Hieronymus ad huius 5. capitis initium sic de Baltasare scribit
endum est, non hunc esse filium Nabuchodonosori, ut vulgo leguntur
transcurrit, sed iuxta Berofum, qui Chaldæam scripsit historiam, & Iosephus
Berofum sequitur, post Nabuchodonosor, qui regnavit annis 47. hunc
regnum, eius filium, qui vocabatur Euilmarodach, de quo scribitur
quod in primo anno regni sui, leuauerit caput Iochin regis Iudæ,
eum de domo carceris. Refert idem Iosephus, quod post mortem
dach, in regnum patris successerit, filius eius Niglifar: post quem
eius Labafardach, quo mortuo, Baltasar filius eius regnum tenuit
nunc Scriptura commemorat. Quo interfecto, à Dario rege Medorum
Cyri Persarum regis auunculus fuit, & Cyro Persarumque duo regna
forem bigæ, cameli & asini vocat, destructum esse imperium Chaldæorum
Quod quidem & Xenophon in Cyri maiotis scribit historia. Hunc Darius
Trogius, & alij multi, qui barbaras scripserunt historias. Hunc Darius
voluminibus, quidam Astyagen, alij Astyagis filium putant, & alij
appellari nomine. Hæc S. Doctor.

*Hi tres
auctores in
quibusdã
conueniunt,
in quibus
dam à sibi
dant inter se*

4. Hi auctores conueniunt 1. Quod Nabuchodonosori subop
merodach, Niglifar, Labafardachus, & alius, quem Cyrus de bello
Nabuchodonosorus 43. annos regnauerit: & Labafardachus 9. annos
autem 1. quod Berofus dicat Euilmerodachum regnasse duos annos
4. Nabonidum ut minimum 17. Iosephus autem tribuat Euilmerodachum
Niglifari 40. vltimo regi ante Cyrum 17. aut ut habet antiqua
Disident 2. quod Berofus prodat, Niglifarem fuisse sortotum Euilmerodachum
& vltimū regē, quē Nabonidum vocant victū quide à Cyro, sed vix à
lio in Carmania donatū: ar verò Iosephus, velit Niglifare fuisse Euilmerodachum

P.
H. Philip

Chronol
Testa

A IV
17

filium, & parentem Labosordachi, & Baltassarem huius filium regno & vita à Cyro spoliatum. Sanctus autem Hieronymus ex professo tantum refert doctrinam Iosephi, quam tamen ait à Beroso traditam.

5. Ad hæc controversias paulatim componendas aduerto in primis, numeros apud Iosephum non esse legitimos, cum ex ijs colligantur ab initio regni Nabuchodonosoris vsq; ad Cyrum anni circiter 119. de quibus si tollantur 18. qui ante Ierosolymitanum excidium evoluti fuerant, remanebunt ab vrbe eversa vsque ad Cyrum 101. quod nec Iosephus, nec alius quisquam approbare potest. Quare non sine causa Beda de 6. ætatibus ad annum m. 3389. cum hunc hanc Iosephi computum retulisset, hoc addidit: *si tamen ipse sic scripsit, & non codex fallit in Iosepho.* Deinde nisi sermo diuinus obstitat, non tam facile Iosepho Niglibarem Euilmerodachi filium asserenti crediderim, quam Beroso, qui cum Euilmerodachi affinem pronunciat. Nam & Abydenus ex Megasthene apud Eusebium l.c. disertè scriptum reliquit. Euilmerodachum à Neriglissare affine suo interemptum, & filium reliquisse Labosardachum: *quo violenta morte sublato. Nabonidus, inquit successit, nulla cum eo propinquitate coniunctus.* Huic postea Cyrus *capta Babylone Carmania prefecturam dedit.* Præterea Iosephus ea quæ ex Beroso contra Appionem retulit, cum nostris, hoc est, sacris literis congruere fatetur: quoniam autem id fieri possit, non video, si vera sunt, quæ apud eundem Iosephum legimus lib. 10. Antiq. cap. 12. Itaque in hac lite, non iniuria dixerit quispiam Iosephum testem idoneum non videri.

6. Berosus ita suos annos dispensat, ut in totum exurgant 66. & 9. menses, id est ferè 67. anni. Nec incredibile est, inter ista regum parricidia, subinde anarchiam interuenisse. Deinde forè Nabonidus, ad annum 18. peruenit, vel vitæ, antequam armis subactus, victas Cyro manus daret, esto Cyrus anno 17. pularim in eum expeditionem adornare cœperit. Denique Nabuchodonosor, ut plerique sentiunt, annum regni 43. non nihil excessit. Sic vera esse poterunt, quæ Berosus tradidit; etiam si ab initio Nabuchodonosoris, vsque ad Cyri Monarchiam anni 70. computentur, nisi valido argumento.

7. Qui hac de re altercantur, non habent securum in Canone Mathematico præsidium: nam ut eum Petavius exhibet, Euilmerodacho dat annos 3. Niglibari 5. Nabonido 22. Nabuchodonosori 43. in totum 83. At verò exemplar Anglicanum Sethi, Nabuchodonosori repræsentat 43. Euilmerodacho 2. Niglibari 5. Nabonido 17. vniuersè 67. Labosordachi & Baltassaris, neutrum exemplar meminit, nisi idem cum Nabonido fuisse putetur.

8. Historia Scholastica Dan. 3. refert duos fuisse reges Chaldæorum nominatos Nabuchodonosores, quorum alter fuerit Magnus Nabuchodonosor qui Iudæos Babylonem captiuos duxit, & duos filios reliquisse dicitur, maiore

*Examina-
tur Iose-
phus.*

*Declara-
tur Berosus.*

*Canon
Mathema-
ticus hic
non prodest.*

*Quid hi-
storia
Scholasticæ
ca.*

natu nomine patris appellatum etiam Nabuchodonosor, qui patri
proximè successerit, & cuius egregia facta, à Megasthene, Berofo, &
alijs veteribus celebrata sint. Alterum verò filium reliquit minorem
Etum Euilmerodach, qui fratri succedens secundo loco, post Magni
chodonosorem Chaldaicū rexerit imperium. Hic autè tres habuit
ordine imperio potitos, Neglisarè, Labofardach, Nabonidū sive Babilonem.

*Eusebiana
sunt à Pe-
terio.*

9. Hæc cum retulisset Pererius lib. 6. in Dan. bene refellit. Quam
Magni Nabuchodonosoris, nullus vel in sacris, vel in externis huiusmodi
nomine legitur appellatus. 2. Quia præclara facinora, quæ à veteribus
bus prædicantur, illi Nabuchodonosori debentur, qui Ierusalem expulsi
non autem filio ipsius. 3. Quia in confesso est apud omnes, illum Nabu-
nosorem, qui Iudæos duxit captiuos, regnasse ut minimum solidos
Anno regni sui octavo Iechoniam abduxit. Eundem anno transfugit
Euilmerodach iam ad regnum euectus, è carcere mittendum curatus.
25. Ierem. 52. Itaque inter eum Nabuchodonosorem, qui Iudæos
transportauit, & Euilmerodachū, non intercessit tempus, quo regnauit
chodonosor ille, quem ista historia comminiscitur. Denique auctores
contra omnium Scriptorum torrentem nititur, dum vult Neglisarè
sardachum esse filios Euilmerodachi, fratres Baltassaris; vtrumque
historici, tum sacrorum codicum interpretes, falsum esse docent.

*Sulpitium,
Theodore-
tum, Pere-
rius decla-
rant.*

10. Sulpitius ad initium lib. 2. sacre historię, post Nabuchodonosor
filii eius regnum est adeptus, quem in Chronicis Euilmerodach vocat
peri. Hic duodecimo imperij anno diem functus fratri minori, qui Bal-
ctus est, locum fecit. Is cum quarto & decimo anno publicum epulam
pibus ac præfectis suis daret &c. & paulò infra eadem nocte Baltassar
regnumque eius Darius natione Medus occupauit. Theodoretus
numero annorum prætermisso, prodit Euilad-Maradach, fuisse fratrem
saris natu maiorem. Quibus Pererius opponit testimonio Ierem.
v. 7. *Et seruiet ei omnes gentes, & filio eius, & filio filij eius.* Baltassarum autem
vltimum regem Chaldaeorum, ac proinde Nabuchodonosoris nepotem
nepotem. Verum, hæc oppositio, nisi aliquid addatur, non est effica-
enim quidam auctores Baltassarum fuisse postremum inter Chal-
ges: imò Sulpitius ait Darium istum prius in Chaldaea 22. annos
quam Babylonij in potestatem ditionemque Cyri concederent. Ad-
doretus Orat. 6. hunc Darium patre quidem Medo, sed matre Chaldaea
atque adeò Nabuchodonosoris ex filia nepotem. At verò dicendum
computum Sulpitij non esse legitimum; dat enim Nabuchodonosor
Euilmerodacho 12. Baltassari 14. Dario 22. ex quibus conuenit 32. Hæc

P.
H. Philip

Chronol
vlt. Testa

A IV
17

annos 18. Nabuchodonosoris ante vrbis euerfionem tranfactos & remane-
bunt 74. ab vrbis excidio, vtque ad Cyrum Monarcham: quod fieri non po-
teft: fic enim feruitus Babylonica, cui Cyrus finem attulit, non cœpiffet, nifi
quadriennio post vrbis & Sedeciz carum. Denique ex opinione Theodreti
Darius fuiffet cognatus fime Amitinus Baltaffaris, cui contradicunt omnes fer-
mè recentiores & aliqui prifcorum iam n. f. relati, qui negât vltimum ante Cy-
rum Chaldæoi ū regem, fimo prædeceffori vlla cōfanguinitate fuiffe coniunctū.

11. Nicolaus de Lyra, Dan. 2. Certum eſt, inquit, ſecundum omnes, quod Euilmero-
dach fuit filius Nabuchodonosori Magni & Baltaffar erat filius filij fui, ſcilicet Euilmero-
dach. Et paulo poſt ait, vtrumq; binominem fuiffe, ita vt Euilmerodach etiam
Regular, & Baltaffar Labofardach diceretur. Idem ſentit Maldonatus, Verum
non ſatis queo admirari, inquit Pererius, quem admodum hoc fingere & affir-
mare auſus fit Nicolaus: cum Berofus, Alexander Polyhiſtor, Megathenes, Al-
pheus, Niglifarem & Labafardachum, diuerfos fuiffe reges, & diuerſo tem-
pore regnaſſe, quam Euilmerodach & Baltaffarem apertiffimis verbis confir-
ment. Quod gloſſema Pererij, quoad Euilmerodachum & Niglifarem, verum
eſt: arenim quoad Baltaffarem, & Labofardachum, priſci illi videtur eorum o-
pinionem confirmare, qui Baltaffarem autumant fuiffe penultimum Chal-
dæorum regem, non à Cyro, ſed à ſuis familiaribus interfectum, eique ſucceſ-
ſiſſe Nabonitam, ſiue Darium origine Medum. Sic enim ea quæ Labofarda-
cho tribuuntur, Baltaffari non ineptè conueniunt.

12. Pererius cenſet 1. Baltaffarem, non filium ſed nepotem fuiffe, regis Na-
buchodonosoris, nec tamen poſt Nabuchodonosorē, ſecundo; ſed quarto loco
regnaſſe. Nam aliquem e nepotibus Nabuchodonosoris regem Babyloniōrū
fuiffe, conſtat ex oraculo Ieremiæ. cap. 27. v. 7. Nepos autem ipſius non fuit E-
uilmerodach, nec vllus poſt Baltaffarem: ſiquidem eo regnante, inquit, Babylonicum
imperium à Mediſ & Perſis euerſum eſt. Vnde concludit Baltaffarem fuiffe illum fi-
lium filij Nabuchodonosoris, cui gētes omnes ſeruiuerūt. Quod autem quarto
loco regnauerit, fidē facit auctoritas plurimorum & graniffimorū Scriptōrū,
Berofū, Alexandri, Megathenis, Alphæi, Iosephi, Eufebij, Hieronymi & Bedę,
qui inter Euilmerodachū & Baltaffarem, Niglifarem cum Labofardacho infe-
rūt. Cenſet 2. Pererius, Nabuchodonosorē annos 43. in imperio vixiſſe, nempe
ante captiuitatē Sedeciz 18. poſt eā 25. tū Euilmerodach 18. Baltaffarē 17. Vn-
de conſiūt anni 60. tantū, quibus addendos purat 10. partim Nerigliſſaris, par-
tim Labofardachi, vt ſic habeatur 70. an. à caſu Sedeciz ad Cyrū vq; tranſactū.

13. Fateor equidem Baltaffarem Magni Nabuchodonosoris nepotem: vt ū
ante quarto poſt Nabuchodonosorē loco, & poſtremus Chaldæoi ū imperarit, &
diſputari ſolet. Antiquiffimi auētorum tradūt, cum qui tertio loco regnauit, &

*Lyrano
expaſſe
defendit
tur.*

*Sententia
Pererij.*

*Excenſi
tur.*

Lar

pi

odia
menti

Labofardachus nominabatur, miserè trucidatum, Berolus, Megasthenes, Abydenus, Alexander; quod Sulpitius, Theodoretus, Pererius, Baltassari attribuant. Vltimum autem Chaldaeorum principem, à Ciro produnt, ijdem auctores: sed vita spoliatum negant. Iosephus contrarium nititur; at eius *orationem*, de hac controversia à *file abraham* dicit Theodoretus, hic Orat. 6. Si antiquissimi illi Scriptores fiderent, dū referunt post Nabuchodonosorem ante Cyrū, quatuor in Baltassari capite rerum potitos: cur eis non creditur, dum in eodem hūciorum narrant eorum penultimum violenta morte sublatum, vltimum autem Cyro donatum? Deniq; ea quæ secundo loco Pererius de annis illorum proponit, pugnant cum scitis eorum omnium quæ à destructione Babiloniana vsque ad annum 2. Darij Hystaspis 70. annorum seriem deducunt, inde in rationibus Pererij non acquiesco. Quid ad antiquorum Ebraicam auctoritatem responderi possit, Vide q. seq. num. 6. & 7.

*Computus
Tornielli
& aliorū
quorundam.*

14. Torniellus dat Nabuchodonosori 44. annos Euilmerodachoglifaro, & Labofardacho 5. Baltassari 17. Salianus Nabuchodonosori 23. Baltassari 21. Niglisarem & Labofardachum, vixitatio se præterire scribit. Aliqui Nabuchodonosori impendunt annos 22. Baltassari 3. Vel Nabuchodonosori, 44. Euilmerodachoglifaro 3. Hebraei, Ribera, Gordonus &c. Nec desunt, qui vellent Baltassari & Baltassarem vnum, eundemque Nabuchodonosoris filium existimare. Opinionem probare viderur Cornelius, in hoc cap. & iuxta eam computationibus, Fasti Siculi adscribunt Nabuchodonosori 45. annos, Labofardacho 7. Baltassari 4. Dario Medo 3. Dario Assueri filio 13. sed hæc opinio singularis est, nec video modum, quo defendi possit.

Dua opinionones alij posterior.

15. Ex omnibus autem opinionibus duæ in genere potiores sunt, quarum altera Nabuchodonosori annos circiter 44. assignat, Euilmerodachoglifaro & Baltassari 26. vniuersim 70. Altera impetit Nabuchodonosori vltimam partem quadragesimi quarti: Euilmerodacho 2. Niglisarem & Labofardacho 5. Nabonido vt inuicem 17. adiunctis exigui temporis, post Labofardacho & Baltassaris necem interregnis, ita vt ab initio Nabuchodonosoris que ad finem principatus Naboniti, 70. annorum spatium interregni, opinio suorum patronorum auctoritate probabilis reddatur; potior autem me veterum testimonij nititur, ac diserte à Petauio explicatur, lib. 1. cap. 1. seqq. Licet enim externi Scriptores nonnulla subinde suis *liberis* computationibus cum diuinis licetis & veritate pugnantia: quæ tamen ab antiquis *liberis* Megasthene &c. de hisce regibus produntur, non debent sine ratione

tanquam mendacia, rejici si salua diuinorum eloquiorum maiestate & certitudine possunt admitti; qua de re quaestionem sequentem pono.

QVÆSTIO VII.

An vera Berofus de Chaldaorum regibus tradiderit.

Quenam tradiderit initio quaestionis praecedentis retali: quibus obijciuntur 1. Euilmerodach idem videretur esse, cum Baltassare, cuius hic meminit Daniel. Ergo Berofus fidem non meretur. Antecedens probant aliqui 1. quia Daniel narratis ijs, quæ ad Nabuchodonosorem spectabant, mox quæ à Baltassare gesta sunt, adnectit 2. quia hic idem Propheta Baltassaris patrem, semper Nabuchodonosorem vocat. 3. Ieremæ 50. v. 2. Baltassar vocatur Merodach, qui videretur idem esse cum Euilmerodach. 4. quia Baruch 1. vers. 11. Orate, inquit, pro vita Nabuchodonosor regis Babylonis, & pro vita Baltassar filij eius.

Berofus 2. obijciuntur.

2. Ego verò nescio cuienam videri possit esse verum, quod assumit hæc argumentatio, (praesertim si Baltassar regum Chaldaorum seriem clausit, vt sentiunt, qui hæc suadere conantur) reclamantibus vnanimi consensu, auctoribus penè infinitis, vt ex praeced. q. colligere licet. Nec quicquam permouet ratio 1. siquidem Daniel, neque omnia recenser, quæ reges Chaldaorum gesserunt, nec temporis ordinem vbique seruat. Sic mirum non est, quod Euilmerodacham silentio praetereat, & prius cap. 5. ea pertractet, quæ sub interitum Baltassaris contigerunt, quam oracula quæ antea sub eodem rege diuinitus accepta. cap. 7. & 8. Nabuchodonosor hoc 5. cap. sæpius vocatur pater Baltassaris more Hebræorum, qui omnes progenitores, siue avos siue proavos patres appellant, vt S. Hieronymus, Maldonatus, Sanctius & alij plerique huius capituli interpretes monent: atque ita secundæ rationis petitio facile declinari potest. Tertiam sola inficiatio resoluit: tibi nomine Merodach aut idolum aut in communi rex Chaldaorum, aut demum ille quidem, quem hic Daniel Baltassarem vocat, non quod sit idem cum eo, qui 4. Reg. 25. Euilmerodach appellatur; sed quod ab antiquis Babylonis regibus, patronymicè Merodach nuncupetur. Quisnam autem fuerit ille Baltassar, quem nobis quarta ratio proponit, certò non constat. Communis coniectura est, eum aut binomium fuisse eundemque cum Euilmerodacho qui Iechonia laxauit carcerem, aut certe fratrem illius, qui morte praeventus Euilmerodacho paternum reliquerit in imperium. Ita docent Maldonatus, Sa. Menochius & alij Baruch 1. quod verò Baltassar ille cuius meminit Baruch, sit idem cum isto, de quo agitur Dan. 5.

Euilmerodach non fuit Baltassar vltimus Rex Babylon. Ad 1. & 2.

Ad 3.

Ad 4.

Quaest. Chron. P. 3.

ha-

pi

odia menti

P.
H. Philipp

Chronol
Testa

A IV
17

haftenus nemo probavit. Imò plerique omnes tam præci, quam Neros fertis verbis, inter Nabuchodonosorem & Cyrum, plures in Chaldaeorum referunt, quam vnum vt dictum q. præcedenti.

Obiatio 2.

3. Obijcitur 2. Qui nullo partium studio præventus, antequam cap. 5. maxime Græcè, & Chaldaicè, non videtur aliud indicare, nisi quod eodem tempore, quo regnum à Baltasare separatum, seu dicitur Medos & Perfas translatum sit, & Darius Medus ei successerit. Responsum ij, qui à communi sententia deflectunt. Darium istum, autorem quædam fieri successisse; sed imperium adhuc 17. circiter annos penes Chaldaeos, qui cum regem suum Baltasarem è medio sustulissent, Darii regnum ne vnum elegerant retenta apud se Monarchia.

Resp. solida.

4. Ego verò in hac responsione non omnino acquiesco, ob id quod prior ducitur ab auctoritate omnium ferè huius loci, cuius sensum eum esse dicunt, vt indicet ipsam regni à Baltasare nihil aliud esse, quam principatus ad Medos & Perfas translationem tempore factam. Altera ratio est, quod Daniel cap. 6. palam facit Darii qui proxime Baltasarem secutus est regnum administrasse legibus Medorum ac Persarum: siquidem illi, qui Danieli studebant, hanc retulerunt v. 7. *consilium iniecerunt omnes principes regni tui, magistri ac Xenatores & iudices vt decretum imperatorum exeat &c.* In Græco vocantur narij, siue Ordinatores, Duces, Consules, quos Perfas & Medos in verticulus 8. *Nunc itaque rex confirma sententiam, & scribe decretum, vt non mutetur scripturam, vt non mutetur decretum Persarum & Medorum.* Respondens autem respondet rex. *Verus est sermo, iuxta decretum Medorum ac Persarum, quod prævaricari non licet v. 12.* Et infra cum Darius id decretum cunctaretur: *Scito, inquit, quia lex Medorum ac Persarum decretum, quod constituerit rex, non liceat immutari v. 15.* quem locum explanans Theodoretus ait: *non es Dominus, vt ea quæ lege lapsum sunt, mutentur. Medorum enim & Persarum leges stabent, vt latae leges à patribus serventur.* Ex quibus liquidò manifestum est, Darii in regno ad hunc usque in Nabonidum Berosi, qui ad annum decimum septimum regnavit, quoniam enim pacto fieri potuit, vt tanto tempore Chaldaei à Medis & Perforum que legibus gubernaretur, antequam Cyrus eos imperio spoliasset. Sacer autem textus indicat, regnante Dario Medo, Perfas & Medos legibus, siquidem horum legibus Babylonij vivere cogebantur. In quo

Hieronymus & alij ferè omnes hinc monent Darium Medum Cyro in expugnatione Babylonica præsto fuisse, eique regnum Chaldæorum, indulgente Cyro traditum, ut illud tanquam armis Medorum & Persarum in Cyri potentiam redactum, Medorum ac Persarum legibus moderaretur: quia ut non senel inculcat S. Hieronymus in cap. 5. & 6. Danielis tunc unum regnum erat sub Dario & Cyro Medorum atque Persarum, cui principatus Babylonius accreuerat.

5. Obijcitur 3. Recentiores fatentur se hac in controuersia S. Hieronymum & Iosephum sequi: hi autem Berosum ducem & auctorem suæ doctrinæ habuerunt: ergo si hic ab illis duobus discrepat, ei potius, quam istis adhærebimus, tanquam liquidiorum aquam ex ipso fonte haurientes. Respondeo in primis negandum non esse, quin aut Berosus, aut Iosephus cum S. Hieronymo, & infinita penè auctorum multitudine à scopo veritatis aberrant, quem errorem Beroso tribuere malo, quam istis, qui etiam Scripturam ducem sequuntur, dum Chaldæos sub Dario, non suis sed Persarum & Medorum legibus vixisse tradit. Iosephi quidem auctoritate hic in omnibus circumstantijs non inuitor, quippe cuius codices non ubique inter se contendant, nec legitimos annorum numeros representent: ei tamen assentior, dum asserit vltimum regem Chaldæorum fuisse Baltasarem, eoque sublato victis Chaldæis Medos & Persas imperasse ac leges dedisse.

Obijcit.

Resp. 1.

6. Enimuerò & moderni & præci Danielis & Isaia interpretes Berosi fragmenta viderunt per Iosephi & Eusebij industriam huc vsque conseruata: ea tamen non omni ex parte admiserunt, eo quod intelligerent, mox, Daniele cap. 6. testante, post Baltasarem, regnum Babylonicum à Medis & Persis administratum. Nec est, quod quisquam Beroso Theodoretum aut Sulpitium adimpat, Berosus enim, & ex eo Megasthenes atque Abydenus vltimum Chaldæorum principem nulla consanguinitate cum penultimo coniunctum fuisse produnt: Theodoretus autem Oratione 6. cum hac de re multis egisset, tandem concludit, Darium Medum materno genere Nabuchodonosoris nepotem fuisse, siue ut paulo ante dixerat pronepotem. Sulpitius verò, hunc Darium putat fratrem Eoilmerodach. Itaque non video rationem, quæ Berosi fragmenta propugnari possint, cum omnibus particulis historię annexis.

Resp. 2.
Berosum
in quibusdã
errare

7. Neque verò alienum est ab Ethnicis Scriptoribus falsa quædam subinde rebus ad Judaicam vel Christianam historiam spectantibus aspergere, ut fecit Iustinus, qui lib. 36. inter cætera ait Iudæos Damascena ciuitate oriundos, primum eorum regem fuisse Damascum, secundum Azelum, tum Adorem, Abraham, Iselem, Moysen filium Iosephi, ducem exulum factum, sacra Aegyptiorum furto abstulisse, quæ repetentes armis Aegyptij domum, inquit, redire tempestatibus

Ethnici
falsa quædam
habere
de rebus
sacris.

com-

oia
nenti

compulsi sunt. Et infra: Post Moysen filius eius Aruus, sacerdos sacri Aegypti, regitur, semperque exinde hic mos apud Iudæos fuit, ut eosdem reges & sacros. Quemadmodum igitur Petavius lib. 10. cap. 17. ait in historia regum Amalidis, quædam esse commenticia, & ab Aegyptijs contra veritatem addita: ita credibile est, Berosum quædam tradidisse, quæ a veritate & ab ijs, quæ de ultimo Chaldæorum rege sacrarum literarum erant consignata sunt, sicut erravit Suetonius in Claudio, dum ait Iudæos Christo assidue tumultuantes Roma expulsos.

Quot annos regnavit Balassar.

8. Obijciunt aliqui Berosi defensoribus Baltassarem ad annum tertium peruenisse, Dan. 8. vers. 1. ergo non fuisse Labosardachum, non nisi 9. menses. imperavit. Verum facile responderent, aliterent cum parente quatuor annis regnasse, tum solum 9. menses, nec ceter quinquennium: Danielem autem annos numerasse, à morte illius.

An fuerit filius Euilmerodachi.

9. Obijciunt etiam nonnulli illud Ieremie 27. vers. 7. Et fratres gentes, & filio eius, & filio filij eius. Illi verò respondent, hoc dictum esse si idiotismo Latino diceretur; seruient Nabuchodonosori, & filio eius, nempe Euilmerodacho, & Baltassari, qui ex filia fuit nepos Nabuchodonosori. Hinc Petavius ait, vocem Hebraicam *ben*, hoc loco propter ceter usurpari: late enim, inquit, interdum accipitur, ut *genitum* etiam verò dicunt Baltassarem esse filium Euilmerodach, strictam verborum nem retinent, & aiunt à Nabuchodonosore ad Euilmerodachum, Baltassarem, huius filium peruenisse. Non licet autem dubitare, quia far vnus fuerit è posteris Magni Nabuchodonosori, siue patrem, siue num genus ab eo duxerit.

Corollarium 1.

10. Ex dictis colligo 1. Nabonidum Berosi, non fuisse Darium Mænielis. Ita passim docent sacri interpretes, Isaiæ 21. & Danielis 6. S. Hieronimus, Hugo, Lyranus, Pererius, Sanctius, Cornelius, Maldonatus, Menochius, Haræus, &c. Tornielus, Saliarius in Annalibus, Bellæ Gordonus in Chronologijs, Vincennus lib. 3. hist. cap. 10.

Corollarium 2.

11. Colligo 2. probabile videri, Nabuchodonosori successores Euilmerodach, Nirighissar, Nabonidus, siue Baltassar, ut habentur in quædam exemplaria Canonis Mathematici. Potest etiam Labosardachus vocabatur ipse Baltassar.

P.
H. Philip

Chronol
vet. Testam

A IV

172

DAN. VII. v. 1, 3, 25.

Anot. Baltassaris regis. Euilmerodach ex Berosi sententia biennium regna-
uit, & annus illius primus, vt sacra pagina indicat, cum anno 37. transmi-
grationis lectionis concurrat, qui erat, vt supputo 26. ab excidio Ierosolymita-
no. Itaque annus primus Baltassaris meo iudicio non fuit 27: ab Urbis euer-
sione, sed posterior, quicquid aliqui in contrarium opinentur.

*Initium
regni Euil-
merodachi
& Baltas-
saris.*

Verf. 3. Et quatuor bestie grandes ascendebant de mari: Hæ significabant quatuor
Imperia, quorum initia & durationes alibi indicabam. Leæna representabat
regnum Chaldæorum: Vrsus secundam Monarchiam, in cuius ore tres ordi-
nes comparebant v. 5. nempe tria regna Chaldæum, Medicum, Persicum, quæ
Cyrus in suam potestatem redegit, quasi tres bolos deuoraret, Pardus v. 6. de-
signabat Monarchiam Græcorum: bestia quarta v. 7. Romanorum.

4. Imperia.

Verf. 25. Ad tempus & tempora, & dimidium temporis. Bene notat Pererius errare
Caluinum, qui ait his verbis tempus incertum significari: nam veteres passim
per tempus, annum intelligunt; per tempora biennium, per dimidium temporis, di-
midium annum. Ita S. Hieronymus, Theodoretus, & alij in hunc locum. S. Au-
gust. lib. 20. ciuit. cap. 25. Irenæus lib. 5. cap. 50. Cyrillus Catechesi 25. Hippoly-
tus de consum. sæculi &c.

*Error
Caluini.*

oia
nenti

DAN. VIII. v. 22.

Quatuor reges de gente eius consurgent. Agitur hic de Alexandro Magno, qui an-
no ante Chr. 324. extinctus est, eoque extincto post annos 12. surrexerunt
quatuor principes, Antigonus, qui Asiæ præerat Philippus, qui Macedoniæ,
Seleucus, qui Syriæ, & Ptolemæus Lagi, qui Ægypto.

Q V Æ S T I O VIII.

*Quoto anno ante aram Christi obierit Alexan-
der Magnus.*

Iosephus lib. 1. contra Apionem, Alexandrum, inquit, proficentur vniuersi 114.
Olympiade fuisse defunctum. Idem tradit Arrianus lib. 7. Diodorus lib. 17. &
Eusebius lib. 8. dem. 2. Mortuus est, ait, Alexander initio centesimæ &
quartæ decimæ Olympiadis, post Cyrum annis 236, qui apud Persas regnare
cepit, incunte Olympiade 55. Cum autem annus primus Olymp. 114. inierit
anno ante Christi aram 324. & in æstatem anni sequentis deserit, quæstio est,
vtrum hoc an illo anno ante Chr. decesserit Alexander.

*Ratio du-
bitandi.*

Aræ Philippæ, siue à morte Alexandri, quam ab Arabibus Tirik Dilkar-

*Epocha
Philippæ
naim.*

17.
H. Philippi

Chronol
vet: Testa

A 1 V
17 a

naim vocari tradit Petavius lib. 10. cap. 38. communis & vera Chronologia sententia ab anno ante Christi æram 324. nempe ab anno 1. Olympiadis exeunte, sed ineunte deducit, quibusdã frustra renitentibus, vt dicitur uisio, Capello, qui horum annorum epocham anno 321. ante Christi æram stituunt. Communem doctrinam confirmat S. Hieronymus, qui Damastrum in Babylone veneno perijt Sulpitius lib. 2. sacra hist. exacto, inquit, anno perij anno, septimo post quã Darium deuicerat apud Babyloniã defunctum est. Ex quo igitur doctrina anno ante Chr. 324. adijce 12. & peruenies ad an. 336. Magnus Alexander Philippo parenti suo in Macedonia regnum successit, ut aduersarij, Caluilius, Capellus. Quo spectat illud 1. Mach. 1. v. 18. Alexander annis 12. & mortuus est. Totidem annos illi post Philippum annumerat Tertullian. contra Iudæos, & ex Eratosthene Clemens Alex. nus lib. 1. Stromatum, qui vt bene aduertit Sallianus, eo etiam nominatim sententiã aditipulatur, quod à condita Roma, vique ad obitum Censurini numeret annos 429. intelligo exactos, vt mox de Censurij supplicium cam. Rursus anno isti 324. addæ 7. & exurget annus 331. quo ceterum rium ab Alexandro ad Arbela profligatum.

Fauet Censorin.

3. Huc accedit luculentum Censurij testimonium, qui lib. de diebus cap. 21. in aureo illo variarum ærarum nexu, annum Philippi, inæ æ Alexandri 562. componit cum anno Iuliano 283. Vr bis 991. à 1. Olympiadis annum fuisse æræ Christi 238. indubitatum est, huic addæ 24. & repetentem annum 562. à morte Alexandri: cui si adiunxeris 419. annos. Vnde Alexandri mortem effluxere, pertinges cum Censurino ad annum 1014. Vnde etiam palam fit, ante mortẽ Alexandri numerã das præter Olympiade 113. hoc est, annos Iphiti 452. quos si anno 562. ab obitu Alexandri resultabit annus à 1. Olympiade 1014. vt colligit Censorinus. Quisquis in tabulis annum 1. ab excessu Alexandri cum 1. Olymp. 114. apprehenderit enim Alexandri mortem in annum ante æram Christi 324. tractat quod disertè faciunt Sallianus & Petavius.

Nexus annorum Domini & Philippi

4. Itaque si dato cuilibet anno Dom. adijciantur 324. prodibit ante Alexandri, stylo Iuliano & Gregoriano. Si proposito anno Philippi, quam 324. demantur 324. relinquetur annus æræ Christi. Si propositus Philippi, qui non superet 324. annus propositus tollatur de 324. vt resideret merus annus ante Chr. representet. Si deniq; exhibeatur annus ante Chr. 324. non excedat, eum annum aufer à 325. & elicies annum à morte Alexandri incuntem. Quæ omnia intelligenda sunt, de annis Philippi, quorum quatuor Kalendis Octob. deducatur, & qui sint Iulianis æquales. Si enim vago

principiū, dato anno à morte Alex. adijciantur 424. vt habeatur annus Nabonassari, qui cū eo cōgruit. v.g. anno 2. ab obitu Alex. adde 424. proueniet annus Nabonassari 426. cuius Thoth incidit in diē 12. Nouēb. ann. ante arā Chr. 323.

5. Hanc annorum cōsociationem aptissimè stringit anner. Nabonassari, & Philippi cōcurfus, quē laudatissimus auctor Censorinus ad nostrā transmisit. *Probatur*
2. Vt à nostris inquit, ita ab Aegyptijs quidam anni in literas relati sunt, vt quos Nabonassari nominant, quod à primo imperij eius anno consurgant. quorum hic nongentesimus octogesimus factus est. Item Philippi, qui ab excessu Alexandri M. numerantur, & ad hunc vsque perduci, annos quingentos sexaginta duos consummant. Sed horum initia semper, à 1. die mensis cōsumuntur. cui apud Aegyptios nomen est I hoth, quique hoc anno fuit ante diem 7. Kalendaras Iulias. Itaq; vnusidemq; annus est Nabonassari 986. & 362. Philippi, qui ante fer. 2. diē 25. Iun. Subaudi anno Iuliano 283. arā Christi 238. cyclo Solis 23. lit. Dom. G. Vnde colligimus annum 1. à morte Alexandri fuisse 425. Nabonassari, qui inijt anno ante Chr. 324. Siquidem ex Censorini computatione ab epocha Nabonassari inclusiue, vsq; ad Epocham Philippi exclusiue, intercedūt anni 424. ita vt annus 1. Philippi adiunctis sibi 424. representet annū 425. Nabonassari, sicuti ann. 362. Philippi, si ei 424. addatur, exhibet 986. Nabonassari.

6. Eadem est Ptolemæi, Alphragani, Albategnij doctrina. Nā Ptolemæus expressè vltimum annum Alexandri tradit esse eandem cum 424. Nabonassari, & vltimum Cleopatraz cum 718. Nabonassari ac 294. à morte Alex. Vide Canonem Mathem. vbi constanter, inter Epochas Nabonassari & Philippi Aridæi interuallum 424. annorū cernere licet, vbi annus 7. à morte Alexandri, & 431. Nabonassari idem esse traditur cum 7. Philippi Aridæi, quem scil. Macedones sublatō Alexandro, mox regem constituerunt, & Philippi nomine consalutarunt.

7. Pari ratione Alphraganus à Nabonassari primordio vsq; ad Iesdegirdem numerat annos æquabiles Persicos 1379. & 3. menses: ab Epochā verò Philippi vsque ad eundem Iesdegirdem annos 955. & 3. menses. De 1379. tolle 955. remanebit diastema Epochas Nabonassari & Philippi annorum 424. ita vt apud Alphraganum annus 425. Nabonassari, à primo Philippi non distinguatur. Annus porro 425. Nabonassari cœpit feria 1. diē 22. Nouembris, vt clare ostendit *Opusc. de annis Dom. & c. cap. 9. & 12.* quod ipsum disertè fatetur Capellus ad ann. 1667. Ergo inijt anno ante Christ. 324. cyclo Solis 22. lit. Dom. A. ad diem 21. Nouemb. is affixa. Anno vero sequenti, hoc est, ante Chr. 323. fuit cyclo Solis 23. lit. Dom. G. quæ ostendit diem 12. Nouemb. incurrisse in fer. 2. quæ annum 1. à morte Alexandri aperiebat.

8. Eodem modo suos calculos digerit Albategnius, c. 30. & communera cententiam trium eclipsium notatione cōfirmat, quarum prima fuit lunatis anno post mortem Alexandri 1206. diē 23. mēsis Tamuz, hoc est anno Dom. 883. Iulij

*Probatur**Probatur**Probatur*

Iulij

P.
H. Philippi

Chronol
vet. Testam

A IV
17

Julij 23. cum autumno præcedenti annus ille 1206. iniisset, verum
O&obris anno Christi 882. Huic adde 324. ante Chr. exortos, & totum
num 1206. ab excessu Alexandri. Nec est, quod suspicetis hanc Lunam
nem anno 884. tribuendam: nam vel ipsa Epacta illius anni, quæ
cat diem 23. Julij longè remotam à plenilunio, quo solo Luna dicitur
Secunda eclipsis fuit solaris anno Philippi 1214. die 8. mensis Ab, sine
quam tabulæ Mathematicæ anno Domini. 891. repræsentant, certè
O&obris proximè transactis annus ille 1214. incepisset: qui præ
annum Domini 890. apponantur 324. Tertia eclipsis fuit cuius Lun
no Philippi 1224. die 2. Ab siue Augusti, quæ incidit in annum Dom
cyclo Lunæ 9. Epacta 7. sed anno præcedenti, nempe 900. Kalendar
emerferat annus ille Philippi 1224. qui restituit, si ad annum Domini
ponantur 324.

Epocha
duplex an
notum
Philippi.

9. Ex dictis duo corollaria deducuntur. Alterum annorum
plex initium ab auctoribus vsurpari: quandoque enim fixum ad Kal
obris constituitur, quod tribus eclipsibus iam recensitis ex Alex
tum patet; quandoque verò hi anni solum ac vagum habentur
eo planè modo, quo Thooh Ægyptius in annis Nabonassari, ut dicitur
pla ex Censorino, Ptolemæo; Alphragano nuper allata. Vago etiam
vsus est Albategnius, dum anno Philippi 1206. æquinoctium æstivum
deprehensum die 19. Elul, nimirum anno Domini 882. die 29. Sep
Nam si ad annum illum methodo vsitata adijciantur 424 præcedentia
bonassari 1630. ortus fer. 2. die 15. Februarij, ut tradidit Opusc. cit. ann. 1206.
& 12. Sic ista observatio facta est, die 8. mensis Pachon, quam in 39. Sep
Iuliani incidisse patet ex Opusc. cit. cap. 13. Alterum corollarium est
audiendum auctorem libri nouæ veræq; Chronologia, dum occurrat
xandri in annum ante æram Christi 311. differendam. Vtrumque
rium egregiè declarat Petavius lib. 10. cap. 39 & 40.

QVÆSTIO IX.

Quot annis epocha regni Græcorum præcedat
Christi.

Varia no.
mina horu
na notum.

1. HI anni sunt ijdem cum ijs, qui vulgo dicuntur Contra
dum Chaldaeos Seleucidarum, Syro- Græcorum, Syro- Mace
post Alexandrum, post mortem Alexandri Dikarnum quæ
tio passim occurrit in libris Machabæorum. Et licet in Ierusal. Chrono
tius ea de re disputauerim; quia tamen communem quam ibi tradidit

quidam Neotericorum serio impugnant, rursus hęc eadem confirmanda putant, ut veritatis splendor clarius effulgeat.

2. Hęc æra confurgit ab anno ante Christi epocham 312. fluente, quo acta est Olympias 117. in qua Parmeno Mytlenæus palmam retulit: nempe duodecim annis à morte Alexandri completis. Ita censent Serarius 1. Machab. 15. Pererius libro nono in Danielem, Samerius & Gordonus in suis Chron. Pererius lib. 10. cap. 43. secuti antiquiores, Rabanum 1. Machab. 1. Sulpitium libro secundo sacre histor. Bedam de 6. ætatibus ad annum m. 3669. vbi scribit: Decimotertio Ptolemai anno Syria & Babylonia, & superioribus locis regnare incipit Seleucus Nicanor, à quo tempore Machabeorum Hebræa historia Græcorum supplicat regnum, & Edesseni sua tempora computant. Eadem habet Adonis Chronicam ad annum m. 4537. Eusebius libro 8. dem. 2. cuius doctrinam hęc verbis reddit S. Hieronymus Daniel. 9. Seleucus subingata Babylone diadema totius Syria & Asia capiti suo imposuit, anno 12. mortis Alexandri, in quod supputantur omnes anni à Cyri imperio ducenti quadraginta octo. Ex qua ætate, Scriptura Machabeorum regnum Græcorum enumerat. Computat hosce 248. annos Cyri à primo Olympiadis 55. inclusiue, vsque ad annum primum regni Græcorum exclusiue. Consentit Iosephus, dum lib. 12. Antiq. cap. 7. refert aptam Urbem Ierosolymorum ab Antiocho, 143. anno ex quo primum ad Seleuci familiam Syria regnum deuenerat. Hoc enim anno ante Christi æram 170. gestum probabo u. Machab. 1.

3. Exemplis rem declarauit in Introd. Chronol. Primo, exortæ hæreseos Manicheorum anno regni Græcorum, ut omnes fatentur 588. qui fuit ex Bartonij & aliorum sententia, ætæ Christi 277. quo fluente expletus est iste annus Græcorum 588. & initio Octobr. 589. inchoatus. Secundo Nicena Synodus habita est anno Domini 325. ad 13. Kalendas Iunias, ut tradunt vnanimi consensu historici: erat autem tunc decima nona mensis Decembrij, anno Græcorum 636. Tria alia exempla nobis suppeditat Albategnius, quæ in Chron. Introd. reperies.

4. Quemadmodum anni mortis Alexandri: ita etiam regni Græcorum siue Contractuum, aliquando principium habent fixum ad Kalendas Octobris; aliquando vagum instar annorum Nabonassar, ut explicatum est, quæsiōne præcedenti. Quando annis istis fixum datur exordium, hæc regulæ adhibeantur.

Prima Si ad annum Christi propositum adijciantur 312. exurget annus Græcorum, illo anno Christi labente exoriens.

Secunda, si anno contractuum proposito, maiori quam 312. subtrahantur 312. remanebit annus Christi, quo ille Contractuum aperitur.

Quest. Chron. P. 3.

Tertia,

Oriuntur
an. 312.
ante Chr.

oia
nenti

Probant
exemplis

Duplex
instiū huius
rum an-
norū sin-
gularum.

Regula
pro capite
annorum
stabilis.

Tertia, si annus Dilkarnaim non maior quam 312. subtrahatur a quoet annum ante Christum quo orrus est.

Quarta, si annus ante Christum propositus non maior 312. subtrahatur a quoet annum regni Græcorum tunc emergentem.

Regula pro capite vago.

5. Quod si vagum habuerint initium; his regulis utendum est. Prior. Dato anno Contractuum, adde 436. & prodibit annus Nabonassar, qui idem habet in anno Iuliano exordium. v. gr. quando contractuum? huic addantur 436. & constabitur annus 440. Nabonassaris uembris.

Posterior regula. De anno proposito Nabonassar, qui excedit auctum numerum 436. & relinques annum Dilkarnaim tunc inchoatum Anno Nabonassar 444. exiue 436. remanebit annus Dilkarnaim anno 444. Nabonassar oritur anno ante Chr. 303. die 7. Nouemb.

Obiisio- nes 4.

6. Est tamen quorundam opinio, ut Tornielli & Saliani, quod tamen dem ex communissima Scriptorum, tam antiquorum, quam recentiorum sententia horum annorum epocham, anno ante Christum 312. con-

1. hilominus causas afferunt, cur ab ea supputatione recedant. Prima ex 1. Machab. 4. v. 52. quo templum a Iuda Machabæo emundatum anno regni Græcorum 148. ex communi autem sententia, hæc con-

2. sideret in annum 4. Olymp. 153. contra Iosephi testimonium, qui lib. 1. cap. 7. hoc ad Olympiadem 154. retulit. Secunda causa deprecatum est Machab. 6. ubi annus 150. regni Græcorum dicitur fuisse sabbaticus, qui ex communi sententia ad annum ante Chr. 312. regni Græcorum epo-

3. videtur admittere. Tertia causa esse potest, quod totus fere annus Seleuci concurrat cum decimo quarto Ptolemæi Lagi, atque adeo Alexandri, ut tradit Diodorus. Quartam causam suggerit liber 2. Machab. dum exigit, ut regnum Græcorum anno 2. Olympiad. 117. inchoetur.

4. Quiunt, cum prior liber dicat Antiochum Epiphane[m] regnum Græcorum centesimo quadagesimo nono; posterior refert literas Eupatorum eius datas anno centesimo quadagesimo octauo, & tamen post Antiochi. Vnde concludunt annum primum regni Græcorum incidisse Olymp. 117. & concurrisse cum 3. eiusdem Olympiadis: ac proinde contractuum cæpisse anno ante vulgarem Christi epocham 312. Quo meo iudicio nihil officium communi supputationi.

Ad 1.

7. Ad primam enim responder Salianus ad an. m. 742. non modicam esse Iosephi in re Chronologica auctoritatem. Denique tunc annus æræ Iudaicæ 3597. quo necdum finito, celebrata est Olymp.

P.
H. Philippi

Chronol
v. Testa

A IV
17

Eo igitur sensu, secundum Iudaicam supputationem, templum dicitur potest à Machabæis diuino officio restitutum, Olympiade 154. quo S. Petrus martyrio affectus anno 14. Neronis, & Christus dicitur anno 4. Olymp. 204. in sententia Baronij, computatione Romanâ cruci affixus.

8. Ad 2. dico illum annum 150. Græcorum, iniisse anno ante Christi æram *Ad 2.* 163. & quidem à mense Nisan, Hebræa factorum annorum supputatione, qua uisus est auctor libri primi Machabæorum: ab isto autem mense Nisan, usque ad Tisri per sex menses adhuc fluebat annus Sabbaticus, præcedenti autumno inchoatus, anno ante Christum 164. computi Iudaici 3598. Si Antagonistæ nostri æram annorum sabbaticorum cum Olympiadibus & annis, prout oportebat legitime coniunxissent, concursus anni 150. Græcorum cum sabbatico, & anno ante Christum 163. reperirent, nec esset, cur à communi doctrina recederent.

9. Ad 3. sicuti epocha Christi vulgaris, aliquantulum ab ipsa Christi Natiuitate discrepat; ita exordium æræ Seleucidarum, ab enthronismo Seleuci distare potest, siue ea distantia paucorum sit mensium, siue plurium. Neque enim opus est semper, ut quælibet annorum epocha, rem illam, à quo nomen habet rigore Mathematico attingat. Ex æquo & bono, moraliquadam libertate, sollemnes æræ qualis est regni Græcorum, Urbis, Christi &c. institui possunt. Hinc Sallianus vno anno, Torniell. biennio, signanda Christi natiuitate communem epocham Christianorum anteuertunt. *Ad 3.*

10. Ad 4. respondent nonnulli, æram illam, qua Seleucidæ reges in epistolis hitoria Machabæorum insertis vsi sunt, esse distinctam ab æra regni Græcorum, & vno anno tardiozem. Alij vnâ tantum æram hic agnoscunt, & aiunt lib. 1. Machabæorum ab initio Nisan inchoari, à Seleucidis autem ab autumno: Antiochum Epiphanem interiisse, & Eupatorem eas epistolas misisse, incunte anno regni Græcorum 149. computatione Hebræa, quando Seleucidæ fluentem adhuc 148. numerabant, eo modo quo Iudæi in suis Ephemeridibus singulos Christi annos à mense Tisri, tribus ferè mensibus ante nos auspicari solent. Quod pluribus, Deo dante ad libros Machabæorum explicabo. *Ad 4.*

DAN. IX. v. 2.

UT completerentur desolationis Ierusalem septuaginta anni. Hæc explicata sunt 2. Paralip. q. 7. num. 10. quia nempe desolatio istos 70. annos terminauit, quibus Babylonica seruitus perdurauit. Ad huius capituli intelligentiam, necessaria est disputatio de 70. Hebdomadibus Danielis, quæ cum paucis non possit absolui, eam in plures quæstiones distribuo, seruato ordine quem ab initio huius libri, hucusque deduxi.

Quid Hebraei de 70. hebdomadibus Dicitur tradant.

Supputa-
tio He-
braicorum.

S Hieronymus in commentarijs huius capituli, refert vnam opinionem, qua fatentur istas hebdomadas absolutas ab initio Darij Medij vsque ad euerfam sub Hadriano Ierolymam conuariantur, ita vt 62. hebdomadas ab Dario Medo, vsque ad Titum, reliquas vsque ad cladem Iudæis ab Hadriano illaram transactas nonnulli eorum, vnam hebdomadam, partim sub Vespasiano, partim Hadriano decurrisse velint. Hac, inquit, loquuntur Hebraei non magis per vno anno Darij regis Persarum, vsque ad extremam subuersionem Ierolymam, Hadriano eis accidit, supputari Olympiades 174. id est, annos 696. qui Iudæis Hebraicas 99. & tres annos.

2. Error
eorum.

2. Qua de re, hæc mihi notanda occurrunt, quæ ad Chronologiam attant, omissis illis interpretationibus, quibus Hebraei sacrum hoc torquent. Primum, Hebræi Darium Medum, vna cum Cyro imperant, neque regnum Cyri Persicum distinguunt, ab eiusdem Monarchia Ionica, Constat autem anno 1 Olymp. 55. Cyrum Persidis regno, post vero Hadriani 20. desinente, finita est Olympias 228. ac proinde ab & Cyri, vsq; ad istum annum, erunt anni 696. qui numerus 70. hebdomadas longè excedit. Et confirmatur ex eo, quod annus 1. Olymp. anno ante æram Christi 560. qui si addantur 136. anni eiusdem æræ, ad annum 20. Hadriani excurrerunt, conflent 696.

3. Error
quod tem-
pora di-
strahant.

3. Notandum secundò, quod Vespasianus imperium a deceptis Christi 69. Adrianus autem anno 117. quod si liceat vnam hebdomadam in partes distrahere, easque tot annorum interuallo seiuungere, poterunt idem de singulis hebdomadibus statuere, & eorum durationem ad annos extendere. Quo enim iure Hebræi tot annos inter duas hebdomada partes inserunt, alius duplo plures, imò quotquot placuerint, & hæc hebdomadas, ad mundi finem produceret.

Alij erro-
res.

4. Notandum tertio, Hebræorum deliria valde à S. Hieron. conuincuntur non vtiatur accurata supputatione. Cyrus enim etsi vniuersè annos perierit: Babylone tamen non ultra nouennium imperauit, ab anno ante Christum 538. vt suo loco supputaui. Taceo controuersam de Dario Medo, taceo Hadrianum ante finem Olymp. 228. bellum Iudæicum conuincit, monerat, cur S. Hieron. Iudæis refellendis ad hæc minurias descendat.

P.
H. Philippi

Chronol.
vet. Testam.

A IV
17

5. Aliam Hebræorum opinionem ex alijs refert hoc loco Pererius, quæ asserunt hæc hebdomadas oriri ab excidio templi primi; desinere in excidium secundi, sub Tito. Hoc temporis spatium duas in partes secant: priore decem hebdomadas completuntur, nempe à templo sub Nabuchodonosore diruto, usque ad eiusdem post annos 70. sub Dario Hystaspis instaurationem. In alteram partem conijciunt reliquas 60. hebdomadas, id est, annos 420. quibus secundum templum ætisse asserunt: nempe sub regno Persarum 43. annis, tum sub Græcorum principatu 180. inde sub Machabæis 103. denique sub Herode, & posteris eius 103. qui omnes simul iuncti efficiunt 420.

*Supputatio
110 a. Hebræorum.*

6. Quod isti Rabbini perperam Danielem interpretentur, clarè docent huius prophetiæ expositores Christiani, quod etiam in annorum calculatione hallucinantur, ostendo. Ex eo capite, quod 70. annos à templi casu, usque ad annum 2. Darij, quo restaurari cœpit, enumerent; non redarguo: cum non paucior orthodoxi idem censeant. Nec admodum resistam, si dixerint absolutam omni ex parte Domum secundam anno 9. Darij, post 78. annos ab urbis destructione. Quod verò durationi illius secundæ Domus quadringentos ducentas & viginti annos imparet, nullo modo ferendum est. Hæc enim teste facti eloquio, extrui cœpit anno 2. Darij Hystaspis, qui iniit anno ante æram Christi 520. Titum autem Ierolyma evertit, anno eiusdem æræ 70. ex quibus restant anni, non 420. sed 590. extremis inclusis. Idem erit computus, si quis per Olympiadas annorum rationes exigat. Siquidem annus 2. Darij, incidit in annum 1. Olymp. 65. qui est Olympiadicus 237. & Titus secundam ædem incendit anno 2. Olymp. 212. ineunte, qui est 846. Olympiadicus.

*Restantur
110*

*Templum
2. factum
annos non
420 sed
590.*

10. Hebræi dum aiunt euolutos post decem primas hebdomadas, 43. annos sub Persis sub Græcis 180. sub Machabæis 103. sub Herodiadis 103. conficiunt annos 429. Ergo vel 70. hebdomadas excedant, vel inter 10. & undecimam, nouem annos vacuos interponunt, & in ea incommoda incurrant, quæ iam num. 3. recensebam.

*Restantur
110*

11. Ad hæc compertum est, victum ab Alexandro Magno Darium vltimum regem Persarum anno ante Christum 331. Olympiadis 112. secundo: Darium Hystaspis ad regni fastigia euectum, anno ante Chr. 521. Olymp. 64. quarto. Sic ab initio Darij, usque ad finem regni Persarum anni 190. elapsi sunt. Unde igitur illi Rabbini 43. annos sub Persis transactos computare volunt? Mathathias parens Machabæorum, principatum & suæ gentis patrocinium suscepit anno regni Græcorum 145. cui si 19. addantur, perueniemus ad pugnam Persis fatalem ad Arbella commissam. Ergo à devictis Persis anno ante Christum 331. usque ad Mathathiam, qui anno ante Christum 168. populum defendere cœpit, non 180. sed 163. annos sub regno Græcorum putabimus, Præterea:

*Pro annis
190. ponunt
43.*

*Alij erro-
res Hebræorum.*

Herodes, à Romanis ad Iudææ regnum euectus est, anno ante æram
40. hunc numerum tolle de 163. ante eandem æram numerandis, quæ
thathias arma contra tyrannum arripuit; remanebunt, sub Machabæis
103. sed 128. Denique ab initio regni Herodis, vsque ad exilium à Tyro
lymam, non sunt anni 103. sed 110. è quibus 40. ante Christi Epochen
sunt, & post eâ 70. extremis in numerum adscitis. Hæc fusiùs prolequa-
lius intelligantur, & accuratius considerentur, quæ contra Iudæos
Danielis interpretes afferunt, vt Cornelius in hanc prophetiam, Quæ-
ritur

*Peterius
explicatur*

12. Peterius in Dan. lib. 10. q. 2. & lib. 12. sub initium ac alibi cen-
Medum regnare cœpisse Olymp. 54. moxque instante Olymp. 57. Bala-
Cyro subactos. Ego verò magis assentior illis, qui negat virumque. Cui
puto prius Persis vnū & viginti, tum Babylonij nouem annos impera-
rius autem Medus, anno ferè præcedenti successit Baltasari, quam Cy-
bylonem suo imperio adijceret, vt plerique censent; vel annis circiter
vt paucissimi opinantur, ac proinde, annis nõ paucis Darius Medus
piadem 54. regno Chaldæo potitus est. Sed iam ad varias Christianis
domadibus Danielis opiniones, veniamus, quas prout mihi occurrerit
scripta retuli, saluo aliàs cuiusq; auctoris, vel sanctimoniz vel antiquitatis

QVÆSTIO XI.

Quid Africanus hac de re scripserit.

*Computa-
tio Afri-
cani.*

Africanus opinionem de hisce hebdomadibus refert Eusebius in
monst. 2. & prolixè S. Hieronymus Dan. 9. his verbis. Africanus
to temporum volumine de septuaginta hebdomadibus hæc locutus
est. Capitulum quod in Daniele de septuaginta hebdomadibus legitur
& mirabilia continet, quæ nunc longum est dicere: ergo quod ad præ-
pertinet de temporibus differendum est, nullique dubium, quæ de
Christi prædicatio sit, qui post septuaginta hebdomadas mundo appa-
quem cõsummata sunt delicta, & finem accepit peccatum, & debita
tas & annunciata iustitia sempiterna, quæ legis iustitiam vinceret. Scilicet
visio & prophetia, Quia lex & prophetæ vsque ad Baptistam Ioannem
ctus est Sanctus Sanctorum: quæ omnia priusquam Christus hominibus
pus assumeret, sperabantur magis, quàm tenebantur. Dicit autem ipse
70. annorum hebdomadas, id est, annos quadringentos nonaginta
sermonis vt respondeatur, & vt ædificetur Ierusalem. Vicissimam

regis Persarum annum habere principium. Nehemias quippe huius pincerna, sicut in Esdra libro legimus, rogauit regem, accepitque reipsum, ut ædificaretur Ierusalem. Et iste egressus est sermo, qui extruendæ urbis & circumdandæ muris daret licentiam, quæ usque ad illud tempus vicinarum gentium patebat incurfibus. Siquidem ad Cyri regis imperium qui uolentibus reuerti Ierusalem dederat potestatem, Iesus Pontifex & Zorobabel, & postea Esdras sacerdos, & cæteri qui cum eis proficisci uoluerant, templum & urbem, & muros eius ædificare conati sunt, prohibentibus in circuitu nationibus, ne impleteretur opus, quasi hoc rex non iussisset. Mansit itaque imperfectum opus, usque ad Nehemiam & uicesimum annum regis Artaxerxis: quo tempore regni Persarum centum & quindecim anni fuerant euoluti: captiuitatis autem Ierusalem centesimus octogesimus & quintus annus erat: & tunc primum Artaxerxes, iussit muros extrui Ierusalem, cui operi præfuit Nehemias. Et ædificata est platea, & muri circumdati, & ex illo tempore si numerare uelis, 70. annorum hebdomadas, usque ad Christum poteris inuenire. Quod si harum principium, ab alio tempore uolueris sumere, & tempora non concurrent, & multa reperiemus contraria. Nam si à Cyro, & prima eius indulgentia, qua Iudeorum est laxata captiuitas, septuaginta numerentur hebdomades, centum & eo amplius inueniemus annos, qui statutum septuaginta hebdomadarum excedant numerum, & multo plus, si ex qua die locutus est Danieli Angelus additurque amplior numerus, si captiuitatis exordium, uolueris hebdomadarum habere principium. Permanit enim regnum Persarum, usque ad initium Macedonum annis ducentis triginta, & ipsi Macedones regnarunt annis trecentis, atque exinde usque ad annum quintumdecimum Tiberij Cæsaris, quando passus est Christus, numerantur anni sexaginta, qui simul faciunt annos, quingentos nonaginta, ita ut centum super sint anni. A uicesimo autem anno Artaxerxis regis, usque ad Christum complentur hebdomadæ septuaginta, iuxta Lunarem Hebræorum supputationem, qui menses non iuxta Solis, sed iuxta Lunæ cursum numerant. Nam à centesimo & quindecimo, anno regni Persarum, quando Artaxerxes rex eiusdem imperij uicesimum regni sui habebat annum, & erat octogesimæ & tertie Olympiadis annus quartus, usque ad ducentiesimam secundam Olympiadem, & secundum eiusdem Olympiadis annum, Tiberijque Cæsaris annum quintumdecimum, colliguntur anni quadringenti septuaginta quinque, qui faciunt annos hebraicos quadringentos nonaginta, iuxta Lunares, ut diximus, menses, qui secundum illorum supputationem possunt facere per singulos menses dies 29. & semis: ita ut Solis circulus per annos 490. plus habeat dies 365. & quartam diei partem, & per duodecim menses singulorum annorum, undecim dies

& quatuor-

*Insignis
supputatio
Africana.*

oia
menti

P.
H. Philippus

Chronol.
vet. Testam.

A 1 V
17

et quarta diei pars amplius reperitur. Vnde Græci & Iudæi per octiduum mensium *μυβολιαμους* faciunt. Si enim octies undecim, & quatuordecim volueris supputare; nonaginta dies, hoc est, tres menses efficit. Quingentis septuaginta quinque annis, octonarij reperientur anni 590 dies, qui simul faciunt plus minusve annos quindecim: quos si 47 menses addere, septuaginta annorum facies hebdomadas, hoc est, quadringentos nonaginta. Hæc Africanus eisdem verbis quibusdam locutus est.

De 5. tun-
tuam
recipio.

2. Hanc Africani doctrinam, quia multa continet, quæ ad Chronospectant, eam huc transcribendam & paucis examinandum parati in quibusdam ei assentior; in quibusdam non omni ex parte. *Primo*, dum ab enthronismo Persico Cyri, vsque ad annum 20. Artaxerxi mani supputat annos 115, qui si completi accipiantur, includendum 1. Olymp. 55. quod ad finem inclinato Cyrus regnum adiit: sin autem recte sumatur; annus 115. à Cyro currens incidet in 20. etiam currens: *stræ* tabulæ ostendunt. Assentior illi *secundo*, dum coniungit annum 20. 83. cum 20. Artaxerxis. *Tertio*, dum ait Persarum regnum, nempe à principio exordio, tenuisse annos 230. Macedones regnasse annos 300. immo a Dario, vsque ad interitum Antonij & Cleopatæ. *Quarto*, dum Olympiadis 83. vsque ad annum 2. Olymp. 202. colligit annos solent quidem anno ante æram Christi 445. inijt ille quartus Olympiadis eiusdem æræ 30. ortus est 2. Olympiadis 202. *Quinto*, fateor 20 annos 55. quo Cyrus regnum Persicum adeptus est, vsque ad annum 1. Olymp. reperiri annos 590. nempe 100. amplius, quam contineat Periodus 490. rum, quibus hebdomades Danielis absolvuntur.

In 5. alijs
noyio.

3. In his autem ab Africanis ratiocinijs discedo. *Primo*, annum 185. Ierusalem 185. & vicesimum Artaxerxis coniungit: at verò si nomina intelligatur septuagenaria seruitus Babylonica, puto ab eius initio, vsque annum Longimani, centum circiter ac sexaginta tres annos esse transisse. Sin verò captivitas Ierusalem idem sit, quod eius excidium; annos Longimani, laxatam opinatur Iudæorum captivitatem anno primo Cyrus regnantis: ego Cyrum annos 21. prius regnasse arbitror, quam Iudæos triam remitteret. *Tertio* à soluta captivitate, vsque ad annum 15. Tiberij computat 590. & eo amplius: ego solum 566. nempe ante Christi partum inde 28. *Vide tabulas annorum expansorum.* *Quarto* Passionem Domini anno 1. Tiberij 15. ego vel ad 17. vel ad 18. labentem differo, idque in *questionibus de annu nati & passu Saluatoris, cap. 20. & 21.* *Quinto* annos 202. cum 15. Tiberij confundit; cum reuera anno 212. Vulgaris Christi

aut 20. Augusti mensis, Tiberius annum 15. imperij sui auspiciatus, anno 4. Olymp. 201. paulo ante inchoato: annus verò 2. Olymp. 202. cœpit anno Dom. 30. Longino & Quartino Coss. sub finem anni 16. Tiberij, Denique si Christus passus est isto anno 2. Olymp. 202. necdum absoluto, vt velle videtur Africanus, passio Domini incidit, non in decimum quintum, sed decimum septimum annum Tiberij, iam ad finem primum, vt clarè exposui illo *Opusculo de annis Saluatoris*, cap. 1. in serie Consulum, cap. 3. num. 9. & in tabulis annorum expansorum. Vnum verò istæ hebdomadæ, annis Lunaribus consent, postea disputabo, q. 4.

Q V Æ S T I O XII.

Quid hac de re tradiderit Eusebius.

1. Eusebius Pamphili lib. 8. de demonst. Euang. cum Africani sententiam Eretulisset, suam triplicem adiungit, ac in primis ait illis verbis: *ab exitu sermonis* &c. nihil aliud intelligendum esse, quam seriem Pontificum, qui post illam prophetiam populo Iudaico præfuerunt. Demde supputat ab initio Cyri, usque ad templum sub Dario Hystaspis perfectum, septem primas hebdomadas, nempe 46. annos, vsque ad annum 6. Darij, & ex Iosepho addit tres alios annos, quibus templo quædam extrinsecus adiecta sunt: sic fiunt anni 49. à Dario usque ad obitum Alexandri Iannæi regis Iudæorum, post quem principatus in feminam recidit, 62. hebdomadas impendit, vltimam autem hebdomadam longe ab alijs remouet, vt paulo post dicam.

1. *Expositio Euseby.*

2. Secunda supputatio illius in hoc solum differt à præcedenti, quod 62. hebdomadas, à septem primis distinctas, vsque ad captam à Pompeio Ierusalem propagatas opinetur. Tertio denique modo hebdomadas 69. ait posse deduci à templi fabrica, anno 2. Darij repetita, vel vt alij interpretantur sexto, vel vt putat Salmeron, nono, vsque ad Augustum atque Herodem, quando Hircano peremoto legitima successio principum Iudæorum defecit.

2. *Secunda.*

3. *Tertia.*

3. Dum hæc fufius explicat Eusebius, quædam notatu digna inferit. *Primum*, Alexandrum Magnum obiisse ineunte Olympiade 114. vel vt refert S. Hieronymus Olympiade 113. nempe vel ferè, vel omnino finita: excessit enim Alexander anno ante æram Christi 324. quando annus 4. Olymp. 113. effluxit, & primus Olympiadis 114. ortus est. *Secundum*, initium regni Græcorum constituit annis 12. ab obitu Alexandri; à primordio Cyri 148. transactis, incluso nimirum anno 1. Olymp. 55. sub cuius finem Cyrus regnare cœpit. *Tertium*, tradit librum Machabæorum claudi morte Simonis anno regni Græcorum 177. ab exordio regni Cyri 425. nempe inclusive. *Quartum*, ab initio Cyri, vsque ad mortem Alexandri Iannæi numerat annos 482. subaudi exclusiue. Quo etiam modo

3. *Notabilia ex Eusebio.*

Quæst. Chron. P. 3.

acci-

di

omnia
nenti

accipi debet numerus 495. annorum, quos à Cyro, usque ad Ierolymam Pompeio captam supputat. Siquidem hoc accidit anno ante Christianitatis tonio & Cicerone Coll. ex 63. autem & 495. colligitur annus 382. qui annus 2. Olymp. 55. & primus Cyri.

*Tras eius
expositio-
nes rejci-
untur.*

4. Porro tres illi modi, quibus hebdomadas explicat Eusebius, non rejiciuntur. Nam semper ultimam hebdomadam post Christi baptismum cit, ac proinde iuxta primum modum, quo morte Alexandri Iamartarum septem hebdomadas claudit, inter penultimam & ultimam hebdomadam anni facile intercessissent; iuxta secundum modum circiter 80. iuxta tertium 60. reperirentur. Quod si cuiusmodi interualla comminisci liceret, quispiam quoad stabit mundi machina, Danielis hebdomadas prope dixi q. 10. num. 3. Adhuc nulla prorsus est causa, cur vel obitu Iamartarum à Pompeio Ierolymis, vel regno in Herodem collato, sexaginta non hebdomada finiantur. Præterea primus modus duplici vitio laborat: nam sexaginta annos ab initio Cyri, ad initium Darij enumerat, cum 38. solent esse, nempe 30. Cyri, Cambyſis & Smerdis 8. Deinde anno primo, quo regno Persico potitus est supponit Iudæorum captiuitatem, siue contrarium autem ostendi 2. Paralip. q. 3. Quomodo tempus quatuordecim annis ædificatum fuerit, explicui 1. Eldræ cap. 6.

*Alii erro-
res esse.*

5. Huc accedit, quod Eusebius fateatur *non* Ierolymitanam ab initio 495. post initum à Cyro regnum. Ergo ipso teste, quando Pompeio Ierolymam cepit, iam 70. hebdomades præterierant, quia non nisi 40. continent, nisi forte inter ipsas hebdomadas vacua pro arbitrio supputentur, & ea incommoda velit incurtere, quorum memini paulo ante quatuordecim. Rursus si hebdomades absoluantur eo tempore, quo Augustus auctoritate sui Egyptum, & orbem terrarum obtinuit, ut auctor ille supputat, perierunt anni 483. ab anno 2. Darij, usque ad annum istum 17. Tibereus inde alibi querendum est caput istarum hebdomadam. Augustus enim in dantur 483. peruenitur ad annum ante uitam epocham 519. Antequam Darij septennio citius aduenerat.

*Opinio
quorundam
falsa.*

6. Denique monet S. Hieronymus, aliam etiam opinionem ab Eusebio proponi, nimirum, quod plerique unam hebdomadam in annos 70. extraxerunt bene & succinctè refutat S. Doctor dum ait: *sed nescio quantum sepe per hebdomadas septem & sexaginta duas per septenos annos, & hanc unam per decem, & alios annos possumus accipere.* Ipse autem Eusebius hanc opinionem non sequitur, ut rectè aduertit Petauus.

QVÆSTIO XIII.

Quid hac de re, teste S. Hieronymo, censuerit Hippolytus, Apollinarius, Clemens Alexandrinus.

S Hieronymus in cap. 9. Dan. Hippolytus, inquit, de iisdem hebdomadibus opinatus est ita. Septem hebdomades ante reditum populi supputat, & 62. post reditum, vsq; ad natiuitatem Domini, quarum tempora omnino non congruunt. Siquidem regni Persarum, ducenti & triginta supputantur anni, & Macedonum trecenti, & post illos vsque ad natiuitatem Domini anni triginta, hoc est, ab initio Cyri regis Persarum, vsque ad aduentum Saluatoris anni quingenti sexaginta. Nouissimam quoque hebdomadam ponit in consummatione mundi, quam diuidit in Eliæ tempora & Antichristi, ut tribus & semis annis, vltimæ hebdomadæ Dei notitia confirmetur, &c. Hæc in medium affert S. Hieronymus, de quibus hæc anoto.

Opinio Hippolyti.

1. *Primo* notandum, accuratam esse, & ad vulgarem Christi æram quadrare huius sancti viri interpretationem, qua regno Persarum dat 230. annos, Græcorum 300. post istos vsque ad Christum numerat annos 30. Sedenim ab initio regni Cyri, vsque ad æram Christi nati, sunt anni 560. incluso nimirum, anno 1. Olymp. 55. quo fluente Cyrus regnum apud Persas est adeptus.

Insignis supputatio S. Hieronymi.

2. *Secundo* notandum, triplici ex capite Hippolyti opinionem non mereri fidem: tum quia 49. annis ante laxatam à Cyro captiuitatem, iniissent istæ hebdomadæ, & longe ante Christum Ducem, imò ante Christum natum exparissent; quod nec Hippolytus ipse concesserit: tum quia postremam hebdomadam nimium quantum distrahit ac remouet à cæteris, ut iam dictum quæst. 10. numer. 3. Denique post 69. hebdomadas Hippolytus Christi natiuitatem ponit: cum Angelus post totidem septimanas Christum asseruerit occidendum.

3. Apollinarius autem Laodicenus docebat, ab exitu Verbi, quando Christus de Maria Virgine generatus est, vsque ad 40. annum, id est, finem septem hebdomadarum, Israelis expectatam penitentiam. Postea verò ab octauo Claudij Cæsaris anno, cõtra Iudæos Romana arma correpta. Tricesimo enim iuxta Euangelistam Lucam anno ætatis suæ cõpfit in carne Dominus Euangelium prædicare, & iuxta Ioannem Euangelistam per tria paschata, duos postea impleuit annos, & exinde sex Tiberij computantur anni, & quatuor C. Cæsaris cognomento Caligulæ, & octo Claudij, id est, simul anni 49.

Opinio Apollinarii.

qui faciunt hebdomadas annorum septem. Cum autem quadringenti
 quatuor anni post hoc fuerint euoluti, id est, sexaginta duæ hebdomadas
 ab Elia, qui venturus est, iuxta sermonem Domini Saluatoris, ut refert
 patrum ad filios, in vltima hebdomada, ædificandam Ierusalem de
 per tres annos & semis, &c. Et paulo post subtexit S. Hieronymus, alie
 tem idem Apollinarius hanc se temporum capere iacturam, quia
 scriptor temporum, vltimam hebdomadam in fine mundi esse re
 posse fieri, vt iunctæ diuidantur ætates, sed omnia sibi iuxta prophetam
 nielis esse tempora copulanda. Hæc ibi: de quibus notanda quædam
 5. *Primum*: huius opinionis falutatem ipse temporis decursus iura
 patefecit. Siquidem hebdomades istæ secundum Apollinarem ab ortu
 profuunt, anni 490. septuaginta hebdomadibus contenti nullo inter
 temporis interiecto distrahuntur, & vsq; ad mundi finem propaga
 falsum esse liquido comperimus; sic enim mundus non vltra 490. An
 num stetit. *Secundum*, Christus ex communi sententia, post hanc
 ma, non biennio tantum, sed triennio superstes fuit, ante suam passi
 ostendi *Opusc. de anni Saluatoris, cap. 14. Tertium*. Ex opinione huius
 Christus non peruenisset ad annum vitæ mortalis 37. contra commu
 etorum sensum, vt docui ibid. cap. 15. Passus verò esset Tiberio V. ab
 Coss. quod alias probabile est. *Quartum*. Annus octauus Claudij imp
 tium Februarij anno Dom. 48.

*Eius falsi-
tas.*

*Opinio
Clem. A.
lexand.
falsa.*

*Animad-
uersio Pe-
tauij in
Clemente.*
1.
2.

6. Clementis Alexandrini sententiam ita describit S. Hieronymus
 vir eruditissimus, presbyter Alexandrinæ Ecclesiæ parvi pendens anno
 merum, à Cyro rege Persarum, vsque ad Vespasianum & Titum Imper
 Romanos, septuaginta annorum hebdomadas dicit esse completas, id
 nos 490. additis in ipso numero, duobus millibus, trecentis diebus, de
 supra diximus, Persarumque & Medorum & Cesarum tempora in
 madibus enumerare conatur, cum iuxta diligentissimam supputatio
 mo anno Cyri regis Persarum atque Medorum, in quo imperauit
 vsque ad Vespasianum & euersionem templi supputentur anni 650.
 Hieronymus.

7. Dionysius autem Petauius hb. 12. cap. 30. Clementis ratiocinatio
 pos reuocat accuratius & monet *primò*, ex sensu illius, hebdomadas
 no 2. Cyri: huic enim annos trecentos, Cambysis vnde vicenos assignat
 bus consunt 49. anni, septem hebdomadibus completi, quas patet
 Darij, terminatas, & sic annum primum Cyri necessario excludit. *Mo-
 do*, hebdomadas à Clemente, non continuari, sed temporibus distrahi
 secum ipse pugnaret. Nam Persarum imperio 235. annos imperit, cum

P.
H. Philipp

Chronol.
Testa

A IV
17

titum Cleopatraz 304. enumerat, ex quibus 539. anni constantur, ac ideo si anni 450. harum hebdomadam nulla diuisione interposita coherent; sexagesima nona ad mortem Cleopatraz non pertingeret, tantum abest, vt ad Christum duceretur. Vltimam verò hebdomadam palam à precedentibus abiungit, dum eius initium capit ab extremis Neronis temporibus, & eam templi vastatione sub Vespasiano concludit.

8. De Clementis computatione his modis explicata, occurrunt ista. *Primum:* Decla-
bene S. Hieronymus, ab anno 1. Olymp. 55. quo labente Cyrus Persarum ca-
peliuit imperium, vsque ad annum, quo Titus euerit Ierosolymam supputat-
annos 630. inclusis terminis, nempe anno ante Christi æram 560. & ære eius-
dem 70. *Secundum:* Cambyfes post mortem Cyri, non imperauit annos vnde-
viginti, sed solum septem & menses quinque Cambyfen securus est, Smerdis
Magus, per 7. menses, quibus octauus Cambyfa expletus est. Quo fit, vt annus
10. ab interitu Cyri, fuerit secundus Darij Hystaspis. *Tertium:* regnum Persarum
ab initio Cyri vsque ad mortem Darij Codomani non nisi 230. annos stetit;
regnum Græcorum 320. Itaque ab initio Cyri, vsque ad finem Cleopatraz, non
539. sed solum 530. anni supputandi sunt.

QVÆSTIO XIV.

Quid hac de re visum fuerit Sulpitio, Q. Iulio Hila-
rioni, & Tertulliano.

1. S. Euerus Sulpitius lib. 2. sacrae historiae sic scribit: Consummatio restitutæ
vrbis trigesimo & secundo imperij Artaxerxis anno refertur: à quo tem-
pore, vsque ad Christi crucem, id est, Fulium Geminium & Rebellium Con-
sulibus, anni trecenti nonaginta & octo. Ceterum à restitutione templi, vsq; ad e-
uersionem, quæ sub Vespasiano Consule, per Titum Cæsarem consummata
est, anni quadringenti octuaginta & tres. Prædictum id olim à Daniele, qui ab
vltima ratione templi, vsque ad euerfionem, sexaginta & nouem hebdomadas
futuras prænuuciauerat. A die autem captiuitatis Iudæorum, vsque ad tempus
restitutæ ciuitatis fuerunt anni ducenti sexaginta. Hæc Sulpitius.

2. Hic errauit (& cum eo Scaliger atque Caluifius) *primò*, quod templi in-
staurationem retulerit ad Darium Nothum, quem ipse Ochum appellat, vt dixi
2. Esdræ 1. q. 3. vbi probauit restaurati templi gloriam Darjo Hystaspis filio tri-
buendam esse. *Errauit secundò*, quod sub Artaxerxe Mnemone Esdræ & Nehe-
miam venisse Ierosolymam & mœnibus urbem cinxisse putauerit. Hoc sibi Ar-
taxerxes Longimanus vendicat, vt 1. Esdræ q. 6. probatum. *Tertio*, quod absolu-
tam vrbis reparacione anno 32. Mnemonis crediderit. Id anno 20. Longimanus
vcl

Computa-
tio Sulpitij

6. Error:
Sulpitij.

1.

2.

3.

aa 3.

vcl

di

odia
nenti

- 4. vel desinente, vel exacto contigit, iuxta ea quæ 1. Esdræ 6. v. 15. notan-
tò, nec verum est, ab anno 32. Mnemonis, vsque ad Geminos Coll. præ
annos 398. Annus enim 32. Mnemonis iniit anno ante Chr. 374. cuius
annus Domini 29. quo Rubellius & Fufius Gemini consolatam ge-
confient anni 403, inclusis vtrimque terminis. Taceo non esse accu-
supputationem, qua Geminis Coll. tribuitur passio Saluatoris, vt
bam in *quæstionibus de annis Saluatoris*. Quintò, à templi restitutione, vsque
euerisionem sub Vespasiano, sunt plures anni, quam 483. Nam æro-
Hystaspis perfecta est Domus secunda, die tertia mensis Adar, anno
sti æram 515. huic adde annum Domini 70. quo Titus eam ædem in-
ficies annos 583. Nec est, quod recurras ad annum 6. Darij Nothi
annus principium capit, ab anno ante Christum 419. cui si addideris
istum 70. æræ Christi, quo Ierusalem cum templo in cineres conuer-
bis annos 489. inclusivè. Sextò, à captivitate Iudæorum, sub rege Sedecia
ad annum 2. Darij Hystaspis, sunt anni 70. vt declaratum 2. Paralip.
adde reliquos 35. annos Darij, Xerxis 21. & Longimani 20. colliges
ab urbis excidio, vsque ad perfectam murorum eius reparacionem. Sit
tempus, vsque ad annum 32. Mnemonis extenderetur, addendi essent
anni Longimani 20. Darij Nothi 19. & Mnemonis 32. ex quibus
anni 217. à capto Sedecia, vsque ad annum 32. Mnemonis inclusivè
annum Sulpitius urbis consummationem refert, & 260. annos illam
fluxisse asserit. Fallitur itaque dum putat Daniele pronunciaffe, ad
tione templi, vsque ad euerisionem eiusdem hebdomadas annorum
nouem futuras.

*Señor hic
numeros,
nō glosas.*

*Hilarionis
5. asserit.*

- 3. Aduertat Lector, me in hac tota de 70. hebdomadibus dispartit
eptas quorundam auctorum interpretationes dissimulare: quippe
huius prophetiæ expositoribus corrigendas relinquo. Solos amon-
ros confector, nisi quædam occurrant, quæ ad eos ritè colligendos,
mihi attingenda videantur.
- 4. Q. Iulius Hilarion suum de hebdomadibus sensum hisce articulis
Primo, eas orditur anno 1. Darij Medi, captivitatē Ierusalem 21. hebdomada-
tas autem putat, anno 148. regni Græcorum. *Secundo*, illas solito more
partes diuidit, quarum prima septem hebdomadas complectitur, & 7.
Cyri completas asserit. Secundam partem 62. hebdomadibus complectitur,
vsque ad annum 141. regni Græcorum producit, nempe per annos 44.
vna hebdomade contentam aperit anno 142. Græcorum, & 148. con-
Tertio, ait Nabuchodonosorem captis Ierolymis imperasse annos 47.
tallarem triennium, Darij Baltasari successisse, & anno 1. Darij præcepisse

P.
H. Philipp

Chronol.
vet. Testam.

A IV
17

de hebdomadibus oblatam Danieli. *Quarto*, ab anno 1. Cyri vsque ad imperium Alexandri numerat annos 263. quos in reges Persarum sic dispensat, Cyro dat annos 30. Cambysi 9. Mago menses 9. Dario Hystaspis 36. annos. Artaxerxi 72. Artabano 7. menses, Dario Notho annos 29. Ocho 22. Arseri 17. Dario 6. Ab Alexandro Macedone, vsque ad Antiochi tempora supputat ex libris Machabæorum 141. annos: ex quibus conficit annos 434. siue hebdomadas sexaginta duas. *Quinto*, asserit vicinam hebdomadam sub Antiocho durasse vsq; ad diem 23. mensis 9. *anni regni Græcorū* 148. in quo anno, inquit, cōplentur hebdomada omnes 70.

5. Hæc doctrina scætet erroribus, siue id ex Auctoris ignorantia, siue libratorum oscitantia, siue aliunde acciderit: nam in primis annus 148. regni Græcorum desijt anno ante Christum 164. Olymp. 154. primo. Adde annos 490. exurgeret annus ante æram visitatā 654. quo cœpit 3. Olymp. 3. nempe 90. annis & amplius ante Cyrum; Hilarion autem ab origine hebdomadam, vsque ad Cyrum tantum 49. annos colligit. *Deinde* annis 141. Græcorum, quo 62. hebdomadas à Cyro inchoatas terminat, finitur anno ante æram Christi 171. adde illas 62. hebdomadas, hoc est, annos 434. proveniet annus ante Chr. 605. quo cœpit annus quartus Olymp. 43. unde vsque ad Cyrum sunt plures quam 40. anni. Ergo i& 62. hebdomadæ, aut ab anno 1. regni Cyri non oriuntur, aut in annum 141. regni Græcorum non desinunt. Taceo Judæos anno 1. quo Cyrus regnum Persicum obtinuit, libertati non fuisse restitutos. *Tertio*, Nabuchodonosor ante excisam Ierusalem regnaverat annos 18. siquidem anno eius 19. eam per Nabuzardam incendi curavit, ut patet 4. Reg. 25. v. 8. Inde Hilarion eidem regi non nisi alios 18. annos assignat: quo pacto triginta dumtaxat & sex annos regnasset, contra omnium historicorum & Chronologorum fidem, qui Nabuchodonosorem 40. & amplius annos regnum administrasse testantur, ut dixi 4. Reg. q. 20. *Adhæc* Prisci auctores, suffragantibus vnanimi consensu recentioribus negant Darium Medum annis 49. regnasse ante Cyrum: quod tamen asserit Hilarion. *Quinto*, ab anno 1. Cyri, vsque ad imperium Alexandri præterierunt anni non 263. sed solum 230. Cambyses non nisi 7. annos, & 5. menses imperavit, Magus 7. menses. Nec mihi persuadere possum annos regum ritè apud Hilarionem consignari. Vide catalogum regum Persarum, ad calcem lib. 2. Esdræ. *Sexto* anni regni Græcorum exordium capiunt, non ex eo tempore, quo Alexander post mortem Darij, à Persis ad Græcos transtulit imperium: sed annis octo decim tardius, nimirum exactis ab excessu Alexandri 12. annis, ut tradidi hoc lib. q. 9. Itaque ab initio Alexandri vsque ad Antiochi tempora sunt anni non 141. sed 159. Denique dies illa 25. Casleu, anni 148. regni Græcorum incidit in annum ante æram Christi 165. non procul à 23. Novembris, aut vno mense tardius, ut alibi dicebam.

6. Ter-

4.
5.
Refutatio
est 5. an-
notationibus.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.
44.
45.
46.
47.
48.
49.
50.
51.
52.
53.
54.
55.
56.
57.
58.
59.
60.
61.
62.
63.
64.
65.
66.
67.
68.
69.
70.

di
omnia
mentis

Tertullianus in plurimis erravit.

- 6. Tertullianus libro contra Iudæos latè istarum hebdomadarum logiam tractat, & tam multa peccat, ut iudice Pererio longum & foret, omnia eius errata refellere: aliqua tamen breuiter attingam. **1.** peccat, quod à Dario Medo hebdomadas aduocet. Nam ab initio huius vsque ad Christi epocham, anni plures 50. sint euoluti: at verò à hebdomadam vsque ad Christum Ducem, non sint integræ 70. siue anni 490. **2.** *Secundò* peccat, quod inutile ac perperam rum annorum mina regum Persarum producat, ut patet ex ijs, quæ traditam 1. Ebraicæ q. 4. **3.** *Tertiò*, quod anno 15. Tiberij Christi passionem attribuat. **4.** *Quartò*, quod à Dario Medo vsque ad Christum non nisi 62. hebdomadas cum dimidia, hoc est, annos circiter 437. plures enim quam 530. putandi sunt. **5.** *Sexiò*, quod vitiosam perterram Cælgiam Tiberij & sequentium aliquot Imperatorum Rom. quam factam ex cap. 3. Opusculi iam nominati. **6.** *Septimò*, quod à natali Seruacæ à Tito Ierusalem numeret tantum hebdomadas septem cum dimidia anno ferè 53. hæc enim plaga Iudæos attigit, anno Domini 70. Alberti res confutant Salmeron Proleg. 43. & recentiores Danielis expositiones.

7. Hic author licet prima fronte videatur natiuitatem Christi annum 41. post interitum Cleopatæ: aliud tamen non docet, quam natalem incidisse in annum 41. Imperij, quo post mortem Cleopatæ sur Augustus. Porro Christum natum anno 2. Olymp. 194. Lentulo lino Coss. probabile esse probauit libello citato cap. 11. cum Barone

QVÆSTIO XV.

Quid hac de re opinatus fuerit Origenes, & Theodoretus.

Opinio O-1. Origenes, inquit Hieronymus, hæc in decimo Stromatum volumine **origenis.** Quiter annotauit: studiofius requirenda sunt tempora, à primo anno Domini vsque ad aduentum Christi, quot anni sint, & que in illis gesta dicantur, & est, an ea possimus aduentui Domini coaptare.

- 4. **Pars contra Origenem.** 4. Idem Origenes tomo 2. tract. 29. in Mattheum, quædam habet exotica. **1.** Primum hæc hebdomadas, non esse annorum; sed decem annorum, ut vna hebdomada contineat annos 70. omnes verò hebdomadas decem efficiant annos 4900. Verum tam in sacris, quam profanis literarum mentis, sicut nomine hebdomadis dierum, septem dies intelliguntur, ita do mas annorum, simpliciter pro septem annis accipi debet, non pro septennio decies multiplicato, **2.** *Secundum*, has hebdomadas ab Adam

P. H. Philip

Chronol. Testar

A IV 17

Angelus autem Daniele docuit earum exordium, non à mundi conditū; sed ab exitu sermonis de instauranda Ierusalem capiendum esse. *Tertium*, sexaginta nouem decenniorum hebdomadas Christi natiuitate ita finitas, vt ab Adamo supputentur anni 4830. vsque ad 70. annos qui fuerunt post Oeconotriam Christi. Quem annorum numerum, nescio quis possit ad sacrarum literarum textum, siue Latinum, siue Hebræum, siue Græcum applicare. *Quartum*, vltimam hebdomadam ab ortu Christi ad destructionem Ierolymitanam extendi, cuius in medio Christus cruci affixus fuerit. Ego verò existimo Christum anno 72. natum ante vastatam à Tiro Vrbem sanctam.

3. Theodoretus sub finem orationis 9. in Daniele inter cætera docet *primò* ab anno 20. Artaxerxis Longimani, vsque ad mortem Darij Arsamis siue Imperij Alexandri Macedonis, decurrisse annos 114. Hinc vsque ad Iulium Cæsam 282. tum vsque ad annum xv. Tiberij, numerat annos 70. Vniuersè ab anno 20. Artaxerxis, vsque ad xv. Tiberij 469. annos solares, lunares verò, 483. *Secundò*, ab ædificatione ipsius Ierusalem, inquit, quæ Nehemiæ & Esdræ memoria facta est, vsque ad Hircanum vltimum ex Assamonibus principem sacerdotium, quem occidit Herodes, duarum & sexaginta hebdomadam numerus expletur, & ab illius interitu, vsque ad tempus illud, quo Saluator noster ad Iordanem accedens apparuit, reliquæ septem perficiuntur hebdomades. *Tertio* ait Christum post suum baptisma tres circiter annos prædicasse, & in medio vltimæ hebdomadis passum esse: Apostolos verò reliqua huius hebdomadis parte, prædicationibus & miraculis nouum Testamentum confirmasse. Itaque ex sententia Theodoreti, 70. Danielis hebdomadæ annis 490. lunaribus constant, ab anno 20. Artaxerxis Longimani oriuntur, & ad tres annos cum dimidio ultra Christi passionem excurrunt. Eodem penitus computo, vtitur Zonaras tomo 1. Annalium. Quæ vt clarius intelligantur, hæc in primis animaduertenda sunt.

4. *Primum*, Darij Arsamis à Besso peremptus est, labente anno 2. Olymp. 111. ante Christum 330. huic adde 114. & peruenies ad annum ante Chr. 444. quo acta est Olympias 84. & annus 20. Longimani completus. *Secundum*, Iulius Cæsar Dictator vrbe occupauit anno ante Christum 49. cui si 282. adijciantur conuertitur annus ante Christum 331. Ergo illos annos 282. inclusiue supputatur Theodoretus. *Tertium*, Annus xv. Tiberij incepit Iunio Silano, & Silio Nerua Coss. anno Dom. 28. cui si 48. addantur, qui à Dictatura Cæsaris vsque ad ortum Christi effluxerant, constabuntur anni paulo plures, quàm 37. quos Theodoretus colligit. Pari modo, si anno Domini 28. adiungantur anni 444. ab anno 20. Artaxerxis vsque ad Christi epocham transacti, colligentur in totum non 469. sed ferè 472. à vicesimo anno Artaxerxis, vsque ad xv. Tiberij. *Quartum*.

Quæst. Chron. P. 3.

bb

Hir.

3.

4.

Theodoreti
vltimam
asserit.

omnia
mentis

Hic quinque
que notanda
sunt.

P.
H. Philipp

Chronologia
vet. Testam

A IV
17

Hircanus ab Herode trucidatus est, paulo post pugnam A. C. 187. sub finem anni ante Christum 31. aut initium sequentis florentissimo 187. Annus autem 20. Artaxerxis incidit in 4. Olymp. 83. ante Christum. Hinc tolle 70. annū ante Christum, quo instante vel incun. occidit. nus & remanebunt anni 415. solares: ex quibus nescio, qua calculatio tur 62. hebdomades lunares, quæ annis 434. lunaribus absolutæ. Ab occiso Hircano vsque ad Christi baptisma sunt anni ante Christum 30. post eadem 28. in totum 58. solares, siue octo hebdomades lunares & amplius. Nō est igitur legitima illa supputatio, quæ 7. durat at hebdomades, siue 49. annis solaribus hoc intervallum definit. Id error de Olympiadas reuocentur calculi: ex des enim Hircani incidit in anno 187. Christi verò baptisma in 2. vel 3. Olymp. 261. Vide tabulas sequentes.

QVÆSTIO XVI.

Quid Hugo, quid Lyranus hac de quaestione censuerint.

Hugonis opinio explicatur.

1. Hugo ab anno 20. Artaxerxis Longimani, vsq; ad 18. Tibertij passionem concludit, quæ annorum solarium computatio, cum mens congruit, aut vno saltem anno discrepat. Etenim Christi passio, vel alij & alijs pluribus ad annum 32. æ vulgaris, vel ad 31. referendam certum autem 20. Artaxerxis auspicio labente ante eandem 21. annu.

Lyrani de communi sententia dicitur.

2. Lyranus disertè in primis docuit, se Latinorum Chronicorum non sequi, ne fateri cogatur Mardocheum ad annu aratis 100. peruenisse eum circiter decennem, cū Iechonia abductum, nec ante annu 12. obiisse. Sedenim nō erat, cur tantū senium timeret Mardocheus, quæ non Mardocheus ipse, sed Cis proavus ipsius cum Iechonia transiit, neque ad Mnemonis tempora pertigit, vt scripsi Estheris 1. q. v. c. 1. Assentior tamen Lyrano, dum ab enthronismo Cyni in Perside, vsque ad annum 20. Longimani, annos 115. enumerat ex fide Latinorum Chronicorum.

Hebdomadas in hoc anno 5. Sedecie, & terminat passio ne Domini putatio inchoari.

3. Docet Lyranus secundo, cum quibusdam Hebrais, initium hebdomadae anno quinto Sedecie regis Iuda inclusivè sumendum esse, quia a primo quæ, ex revelatione Domini procedente, de reditu populi in Ierusalem, & per unum adificandi ibi templum, & habitacula ministrorum, & populi ibidem habitandi non esset data licentia reedificandi muros civitatis & fortalia, ab eis vel demerenda putatio inchoari. Hanc autem revelationem Ieremie factam esse, sub fine 4. Sedecie, & 70. hebdomadas terminari anno passionis Domini.

Varij com-

4. Docet, ab initio harum hebdomadam, vsque ad annum illam per-

Cyri, quod laxata est Iudæorum captivitas annos non esse 58. tum Cyro tricenis impurat, Cambysi sexennium, Assuero annos 39. Dario sexennium, vsque ad perfectam secundi templi instaurationem. Inde vsque ad templi casum sub Vespasiano prodit annos 420. in totum autem ab anno V. Sedeciz inclusio, vsque ad Vibem à Tito cœstam colligit 532. De his autem tollit 42. quos ait secundum omnes historiographos à Dominica Passione, vsque ad secundi templi destructionem effluxisse.

5. Pererius lib. 11. in Daniele m. 9. *Decima tertia opinio*, monet Paulum Burgensem, Varabulum, Galatinum eiusdem fuisse cum Lyranis sententiæ (quorum opinio de capite hebdomadum refutauerat lib. 10. q. 16.) & asserit primo, annum 4. Sedeciz in Olymp. 35. passionè Domini in annum 4. Olymp. 202. competere, ac proinde illo temporis spatio contineri annos 670. *Secundo*, ab anno 4. Sedeciz, vsque ad Cyrum annos 77. interuenisse. *Tertio* Cyrum non tres, sed 30. annos regnasse, ac denique templum secundum sterisse annis 80.

6. Ego verò annū 4. Sedeciz refero ad 3. Olymp. 45. passionè verò Dominicæ ad finem anni 2. vel 3. Olymp. 202. Quo fit, ut ab anno 4. Sedeciz, vsq; ad passam Saluatorem concepiam annos 629. aut 630. nempe ante Christi epocham 568. post eam 31. aut 32. inclusiuè. Cyrum regnasse annos 30. disertè fateor Lyranus, sed tres vltimos ait fuisse Monarchiæ ipsius: ego Cyrum prius 21. annos Persis regnasse arbitror, quam per nouennium Monarchiam obtineret. Ab anno 4. Sedeciz, ad primū Cyri in Perside regnantis supputo 38. annos exclusiuè: ac verò vsque ad Monarchiæ Cyri primordia 59. Ab anno 6. Darij Hystaspis, vsque ad euersionem templi secundi colligo annos ante æram Christi 516. post eandem 70. vniuersè 586. inclusis vtrinq; terminis Cui supputationi suffragatur S. Hieronymus, Eusebius, & alij, qui ab anno 2. Darij, vsq; ad excidiū templi 590. annos representat, intellige ab an. 520. ante Chr. quo acta est Olymp. 65. vsq; ad annū Domini 70. quo inijt 2. Olymp. 212. Vespasiano II. & Tito Coss.

6. Quod secundo loco docet Lyranus, pianè falsum est. Nam Cyrus oecubuit anno ante Christum 529. aut circiter: cui si addantur anni Cyri & ij, quos ab anno 4. Sedeciz, vsque ad Cyrum numerat, assurgat caput hebdomadum, ad annum ante Christum, 730. Quod fieri nequit: siquidem eæ non ante Christi passionem absoluantur, ut sæpe sepius inculcat Lyranus, cum suis. Imò arbitror annum 4. Sedeciz incidisse in 598. ante Christum. Nego etiam à prima reuelatione, de reditu populi in Ierusalem, Vibis ac templi instauratione hebdomadum supputationem inchoari: id enim multis annis ante Ieremiam reuelatum fuerat Isaiæ 44. vers. 28. *Qui dico Cyro: Pastor meus es, & omnem voluntatem meam complebis. Qui dico Ierusalem: Aedificaberis, & templo. Fundaberis. Oriuntur autem hebdomades, ab eo tempore, quo Iudæis facta est Vibis instauranda:*

puta eiusdem

Pererij supputatio.

Supputatio auctoris contra Lyranum.

2. Contra Lyranum.

P.
H. Philipp

Chronologia
vet. Testam.

A IV
17 a

potestas, ita ut inde vsque ad Christum Ducem, non plures hebdomades

3. 7. Quibus animaduertis, facile detegitur falsitas eorum, quæ
Aor iste proponit. Cum enim hebdomades non nisi pluribus annis
interitum ortæ sint; longe à vero dissident illi, qui 58. annis ante
rium cæptas putant. Ab anno 5. Sedecie inclusiue vsque ad Perse
principatum numero annos 38 inde ad assertam Iudæis libertatem
ijcio. Quomodo intelligendus sit Iosephus de sexennio Cambyses
Eidæ q. 2. cum reuera 7. annos & 5. menses imperauerit. Inter
Darium nullus Assuerus 39. aut 40. annos; sed Smerdis Magnus
sibus intercessit. Ab anno 6. Darij Hystaspis, vsque ad casum temp
merantur anni 506. ut iam dictum num. 5. Denique anno 31. ære
19. Augusti aperitur annus xviii. Tiberij, quo Nicolaus de Lyra
u: torem, utique ad Pascha sequentis anni, hoc est, 32. ære Dionysij
autem Ciuitatem expugnauit, anno eiusdem ære 70. Non debet
Christi passione, vsque ad excidium Ierosolymorum anni 42. comp
modo 40. numerari possint, breuiter admonui, *Opusc. de antiq. Scilicet*
21. num. 10.

De anni
Cyri Cæ-
byssi, Da-
rij, &c.

QVÆSTIO XVII.

Deijs qua Pererius 1. parte disputationum
70. hebdomadis tradit.

70. Heb-
domades
obijura.

1. MYSTERIUM 70. hebdomadam obscurissimum esse, atque ad
difficillimum bene probat ex S. Hieronymo, S. Augustino,
Elychio, ex varietate sententiarum, quæ apud Latinos, Græcos, Hebræos
etores hac de re leguntur. Deinde quod hæc disputatione historiam
& Chronologiam trium Monarchiarum, Persicæ, Græcæ, Romanæ
statat. Tertio quod per arduum sit repetere initium & finem huius
datum, iudicare utrum eæ 490. annis, non pluribus, non paucioribus
explicare mysteria, quæ hic inuoluuntur.

Quæ
nam opti-
mæ Chro-
nographia.

2. Hæc præfatus octo quæstiones præmittit, quibus, inquit, non
tine dignum quidem in hac disceptatione progressi posse mus; contra vero dilige
plicatio incredibiliter conducet ad resellendas falsas opiniones, & quam reuera
mus ad eam sententiam munendam atq; confirmandam. Primam quæstionem
quam sit omnium probatissima Chronologia. Respondet primæ Hebræicæ
nologiam esse mendosissimam, ac planè ridiculam, idque effectum
mentis ostendit, quæ breuiter attigi in quæstionibus de antiq. Romæ

num. 7. & alibi, vt hic in refutatione opinionis Lyrani. *Secundo*, latè docet in-
 eptam ac fallacem esse rationem temporum, quam Ioannes Annius patrum
 nostrorum memoria, in publicum emisit, nobilissimorum auctorum *Berofi, Meta-*
sthenii, & Philonis nominibus fucatam & subornatam. Tertio tradit eam Chronolo-
 giam esse probabilem, quæ reges cuiusque Monarchiæ, eorum ordinem, singu-
 lorum annos recenset, non tamen omnino certam: quia vbi est multitudo, &
 varietas, ibi sæpe confusio, & error contingere solet. Neque etiam omnes au-
 ctiores in regum serie, idem de annorum numero sentiunt: nonnulli legitimos
 duntaxat reges nominant, nonnulli menses aliquot, quibus certi reges impera-
 runt, aut aliquot annorum interregna omittunt, alij annos inchoatos in nume-
 rum referunt, alij aliter annos principum dispensant. Atque causam fuisse arbi-
 trariæ, cur Tertullianus, Clemens Alexandrinus, & alij inferioris notæ scripto-
 res, in 70. hebdomadarum decursu, longè à vero aberrarent. Afferit *quarto*, Chro-
 nologiam omnium laudatissimam, certissimam, atque optimis auctoribus vti-
 taram eâ esse, quæ Olympiadum obseruatione notationeque constat. Quæ Pe-
 terij doctrinam, quadruplici asserto in genere traditam puto verissimam, eam-
 que laudat, præsertim quoad Olympiades *Opusi. de annis nati & passi Saluatoris,*
& de annu Domini &c. cap. 1. & 2. Vbi etiam monuit, quantum profit Chro-
 nologo mediocri saltem tabularum Astronomicarum noticia, Olympiades
 singulari disputatione exposui, & ad annos Christi sic applicaui, vt sine mora,
 sine labore, quibus annus cuiuslibet Olympiadis cum annis Christi vel ante
 Christum possit componi. Mirificè verò in hebdomadam negotio, valent ta-
 bulæ annorum expansorum, quæ vno quasi aspectu & annos regum, & Olym-
 piades certis notis Astronomicis illustratas te præsentant.

3. *Querit secundo* Pererius: *quo tempore cepit regnare Cyrus, Monarchia Persa-*
rum auctor & conditor: Qua de re egi 2. Paralip. q. 3. & assensus sum communi au-
 ctorum sententiæ, qua Cyrus apud Persas regnum adijisse censetur, anno 1. O-
 lym. 55. quæ acta est, anno ante Christi æram 560. primo autem illius Olym-
 piadis anno necdum exacto, Cyrus vt reor Persico regno potitus est anno ante
 æram Christi 559. & inde post annos 21. ad Persas Monarchiam transtulit an-
 no ante Chr. 538. quam nouennium administravit, vel vt aliqui volunt septen-
 num: pauci tricennium putant.

4. *Querit 3.* *Quis fuerit Artaxerxes ille, cuius 20. anno missus est Nehemias ad resci-*
piendas muros Ierusalem: Hunc fuisse Longimanum dicebam 2. Esdræ cap. 2. v. 1. &
 1. Esdræ q. 5. ab idem.

5. *Querit quarto*, *sub quo rege Persarum, & quoto imperij eius anno adificatio templi*
Ierosolymitanum diu intermissa & reposita, & perf. ita fuerit: Hanc laudem sibi vendi-
 cat Darius Hystaspis filius, vt probaui 1. Esdræ quæst. 3. cuius anno 2. resumpta
 est

di

Regia
Sententi

Sententia
Austriæ

Q. 2. Insi-
tium regni
Cyri.

Q. 3. De
Longimano

Q. 4. Dei
templi.

bb 3;

est

est templi restauratio, ante Christum 520. *Vide notas 1. Esai. 4. v. 12. 2. Esai. 54. v. 18.*
6. Mouet quinto loco, quæstionem de ortu Domini nostri Iesu Christi Natali cum Baronio & pluribus alijs consecraui annum 47. Iuliano 194. Lentuli & Messaliani consulatum desinentem, De annis mundi quætoris cap. 11.

Q. 5. De anno nati Christi.

7. Quærit 6. quo tempore Christus baptizatus sit. Id conigit anno 1. Tiberij, Iuliano 74. Olympiadis 201. quarto, die 6. Ianuarij consueti. Coll. cum ante octiduum ingressus esset annum ætatis suæ 31. *Vide notas Saluatoris, cap. 13.*

Q. 6. Quando Christus baptizatus.

8. Quæstionem septimam instituit, de tempore quo Christus Dominus tuus est. Probabile est cruci affixum fuisse, Tiberio V. & Seniano Calpurniano 76. plures tamen, nec sine ratione passionem Domini inscribunt sequenti, qui fuit 77. Iulianus æræ vulgaris Christi 32. Athenobarbio Coll. desinente anno 3. Olymp. 202. vt disputabam libello citato, & 21.

Q. 7. Quando Christus mortuus.

9. Quæstio illius octaua, est de tempore excidij Ierosolymitani, quod à Tito factum est: Anno 2. imperij Vespasiani, expugnata, incensa, & diruta sunt Ierosolyma, vt bene scribit Pererius. Addo iunc Pascha Iudæorum diem 15. Aprilis incidisse, & octauam Septembris in sabbatum, Vespasiano & Tito Coll. anno 115. Iuliano: qui sunt characteres infallibiles anni 70. huic enim si addideris 45. prohibet annus ille 115. Iulianus, quæstus 2. Olymp. 212. vt clarè ostendi in *Comp. Ecl. & Tract. de Olymp.* 202. 70. æræ Christi, erat cyclo Solis 23. lit. Dom. G. a fixa ad diem 5. Septembris cyclo Lunæ 14. Epacta * quæ Pascha Iudæorum à 15. Aprilis non potest se ostendit. Vnde manifestè errorem illorum deprehendimus, qui Ierosolymam euersionem in annum 4. Olymp. 212. conijciunt: hic enim anno Domini 72. cyclo Solis 25. lit. Dom. E. D. Ergo octaua Septembris æræ 3. cyclo Lunæ 16. epacta 22. quæ plenilunium indicat circa 21. Aprilis

QVÆSTIO XVIII.

Quid notauerit de hisce hebdomadibus S. Cyrillus; quid S. Chrysostomus.

1. **S** Cyrillus Ierosolymitanus Catechesi 12. sexaginta, inquit, & nonaginta hebdomadæ annorum, constituunt quadringentos octoginta annos, quibus Ierosolyma aedificata fuit. Dixit igitur, quod post ædificationem Ierusalem, 483. annis perierat, cum ariet quidam alienigena rex, cuius tempore natus est Christus.

Computus S. Cyrilli.

P.
H. Philipp

Chronologia
vet. Testam

A IV
17

Medus edificavit Ierusalem, octavo regni sui anno, primo autem anno secundum Græcos sexagesimæ sextæ Olympiadis, &c. Herodes autem regnabat 186. Olympiade, quarto eiusdem anno. A sexagesima ergo & sexta, usque ad centesimam octogesimalam sextam, intercessere centum viginti Olympiades, & paulo amplius. Congregentur igitur 220. Olympiadum anni, 480. præter tres annos, qui desunt fortassis ex eo, quod inter tertium & quartum assumitur: & habes iam hinc demonstrationem secundum Scripturam, quæ dicit ab exitu sermonis &c.

2. Hic pauculis lineis S. Cyrillus non definit exactè harum hebdomadarum spatium, cum ultimæ nullam faciat mentionem. Sedenim contra Iudæos obiter insinuat, ex prophetia Danielis, & illo Iacobi Vaticinio: non auctur scriptum de Iuda &c. Gen. 49. v. 10. Messiam iam pridem advenisse.

3. Darium Medum confundit cum Dario Hystaspis filio, cuius anno octavo transacto, & nono currente absoluta est fabrica non totius civitatis Ierosolymitanæ, sed templi, quoad omnes partes fluente anno 4. Olymp. 66. at verò anno 6. Darij, Olymp. 66. primo templum, quoad (saltem præcipuas partes) fuisse perfectum Scriptura docet, 1. Eldræ 6. v. 15. Nec dubium est, quin Herodes anno 4. Olymp. 186. fuerit in possessione regni Iudææ, expugnatis sub initium anni 3. Olymp. 185. Ierosolymis, ita ut anni 483. reperiri possint ab anno 6. Darij, usque ad 4. Olympiadis 186. quando Herodes anno iam quinto, ablatum de Iuda sceptrum tenebat. Quo semel admisso corrigit Hebræorum Chronologia, & legitimis argumentis ostendi potest, Herode regnante natum esse Messiam, quem tunc Iacob venturum denunciauit. Itaque S. Cyrillus perfectam hebdomadarum disputationem non absolvit, sed solum ad eam rudiorum Mineiua proludit, nec ait aut Darium imperare cœpisse Olymp. 66. aut Christum Olymp. 186. natum, quicquid referat Pererius lib. 21. in Dap. p. 2. §. Nonaginta.

4. S. Chrysostomus tomo 5. Orat. 2. aduersus Iudæos hanc rem perstringit obiter, & ab anno 20. Artaxerxis has septimanas accersit: finem earum non satis declarat. Hoc solum agere mihi videtur, ut ostendat Iudæos frustra Messiam, & Urbis Ierosolymitanæ instaurationem expectare. Utitur autem annis solaribus, dum à Cyro, ad Antiochum Epiphanem, numerat annos 394. Eisdem annos vsurpat S. Cyrillus, ut ex dictis liquet.

Non est accuratior.

Declaratur.

Sensus de Chrysostomi.

* * *

P.
H. Philipps

Chronologia
vet. Testam

A IV

170

Vtrum hebdomadam exordium ab anno
xerxis post patris obitum regnantu
dum sit.

Autores
multis id
asserunt.

1. ID plurimi & grauissimi auctores censent, quos late refert, & Ilianus ad annum m. 3609. num. 2. nempe Africanus apud S. Hieron. Dan. 9. Beda libro 3. Allegoricæ expositionis in Esdram, cap. 16. de rebus in Artaxerxe Longimano, & de ratione temporum ca. 7. Theodorus in Daniele, Rupertus in Dan. cap. 15. S. Chrysof. hom. 2. adu. Iudæa Scholastica Dan. 10. Zonaras tomo 1. Annalium, Antoninus 1. cap. 8 Galatinus lib. 4. cap. 16. Ioannes Lucidus lib. 7. de emend. tempo. Pererius lib. 10. & 11. in Daniele. Villalpandus tomo 3. p. 1. Salmeron proleg. 43. Suarius 3. p. tom. 1. disp. 1. sec. 2. Tornellus, Gerdid Salianus se eos omittit, qui annos priores Artaxerxi in patris anno & decem minimum annis imperij Persici longitudinem minuunt, in quibus Samerius in suis Chronologijs, quibus præiit Gerardus Mercator. Hæc ubi

Ex probant
vrbis arg.

2. Probant hanc sententiam 1. quia neque Cyrus, neque Darius vrbis restaurandæ Iudæis potestatem fecisse videntur, sed tempus præcedendi: Deinde quia Christi mors in vltimam hebdomadam incidit, docet & communis Doctorum sententia confirmat, inquit Salianus, Quisquam laudatur, tanquam vrbis instaurator. Eccl. 49. v. 15. Nelemus multi temporis, qui erexit nobis muros euersos, & stare fecit portas & iuas, quas nostras. Addit auctor iam laudatus à dimissa anno 1. Cyri captiuitatis Christi mortem reperiri annos 570. ab anno 2. Darij Hyrtalipode 4. Sedecia 648.

Est proba-
bilis.

3. Hæc sententia tot tantorumque patronorum auctoritate in omni temeritatis censura remouetur: nec tamen caret difficultate, pugnatore ipsius, siue sacri eloquij verba spectemus, quibus præsertim fore, vt in dimidio hebdomadæ deficiat hostia. Enimvero Salmeron istius supputationis aduocatos recensit, non asserit absolute, hebdomadam anno 20. Artaxerxis originem ducere, sed solum refert modum, qui leant deriuari, eundemque legitimum esse negat, & tandem concludendum videtur, aut aliqua negligentia eorum, qui Olympiadas conscripserunt, tū verè assignatum annum Artaxerxis 20. in 4. anno 83. Olympiadum, posse inue niri præcisam rationem 70. hebdomadam, id est, 490. annorum. Alij rationem Olympiadum non modo ab Artaxerxe, sed vt minimum ab

Non est
Salmero-
ni.

primordio, vsque ad Christum legitimam esse, constans est omnium sententia. Annum etiam 20. Artaxerxis, in 4. Olymp. 83. incurrisse clarè ostendi, cum de illius annis disputarem lib. 1. Esdræ. & in notis ad tabulas annorum expansorum adiunctis. Ad hæc Salmeron solaribus annis hebdomadas istas metitur, & sæpius inculcat, Christum in medio septuagesimæ hebdomadæ occisum. Quæ duo pugnant cum opinione illorum, qui ab anno 20. Longimani, Danielis hebdomadas purant. Idem ferè docet Suarius, dum ait, verisimilius esse, Angelum hic de annis solaribus locutum, & absolute tradit Christum fluente adhuc septuagesima hebdomade mortuum. Hoc posterius disertè affirmant Theodoræus, sub finem Orat. 9. in Daniele, & plures alij: ex quorum sententia hebdomades istæ annorum lunarium ad finem anni 32. æræ vulgaris Christi, non possunt propagari. Etenim annus 20. Artaxerxis iniit anno ante Chr. 445. cui ineunti si addas 30. post Christum inchoatos; consent anni solares 475. Lunares 490. incepti. Sic huius opinionis assertores fateri debent, aut 70. hebdomadas anno 20. Artaxerxis Longimani exortas, vel ante Christi mortem effluxisse, vel Saluatorem anno æræ vulgaris 31. vel saltem 32. cruci affixum. Videat proinde quilibet, quo sensu Scriptura dicat: *in dimidio hebdomadis deficiet hostia & sacrificium.* De quo paulo post, q. 23. num. 5.

4. Argumenta numero 2. iam proposita non multum roboris mihi habere videntur. *Primum* pro concessio sumit, cuius contrarium probabilius esse, infra probabitur, q. 22. nempe Cyrum & Darium Urbis restituendæ Iudæis potestatem fecisse. Passio Christi ad vltimam hebdomadam referenda est, vt habet 2. argumentum: sed facilius id assequuntur ij, qui ab anno 7. Longimani, quàm qui à 20. hebdomadas accersunt, vt infra palàm fiet, q. 25. Qui verò Christi passionem cum Onufrio, Saliano, & quibusdam alijs ad annum æræ Christi 33. dilatam contendunt, docere nequeunt, quoniam 70. hebdomadæ ad eam pertigerint, si ab anno 20 Longimani propagentur: annus enim iste vigesimus defuit anno ante Chr. 444. cui si addideris 31. æræ eiusdem, habebis annum solarem 475. atque adeò vltimum vltimæ hebdomadæ ineuntem, anno verò 32. eiusdem penitus exactum.

5. Tertium argumentum vim haberet, si à muris Ierusalem perfectis hebdomadæ profluere: cum verò proueniant ab edicti de Vrbe restituenda promulgatione; laus sua Nehemiæ integra relinquitur, quia manibus erigendis ea præstitit, quæ vires aliorum & industriam superabant. Esto ex quorundam sententia probabilis sit, ante Nehemiam ab Esdra facultatem Urbis iterum restituendæ obtentam, & regium ea de re edictum, iam ab annis 13. promulgatum. Denique ego etiam à laxara anno 1. Cyri Iudæorum captiuitate, vsque ad passionem Dominicam supputo annos circiter 570. inclusiue: à 2.

Quest. Chron. P. 3.

66

Darij

Corollar.
quibusdã
anum.

Ad dua
arg.

Ad 3.

Darij 639. & cum Saliano arbitror à nullo istorum annorum hebdom
proficisci.

QVÆSTIO XX.

Vtrum hebdomades ista oriantur ab anno 20.
Artaxerxem ad imperium viuo adhuc
Xerxe prouectum.

*Afferit
Petauius.
Ratio.*

1. Petauius lib. 12. cap. 32. censet aliunde commodius hebdomades
nem peti non posse. quam ab anno 20. post Longimanum regem
patre suo nobilitatum. Quod vt clarius perspicatur, pramonet lib. 11.
apud Persas morem fuisse, vt rex non prius in grauem expeditionem
hostes moueret, quam regni hæredem declarasset, quod Darium
bellum apparantem fecisse tradit Herodorus. Mouente, inquit, Darium
gyptios & Athenienses,urgens à filijs de principatu est orta contentio, confectum
illum, antequam in expeditionem proficisceretur, regem ex Persarum lege, ratione
ratione Longimanum à Xerxe viuo adhuc & imperante, in regni
Cum colligit Petauius ex Thucydide, qui libro 1. scribit Themistocle
nis profugum, ad regem Persarum venisse, ac prius quam adiret, in
taxerxem, qui non ita pridem regnare cœperat, misisse. Charon etiam
cenus tradit, Themistoclem ad regem Artaxerxem profugisse, vt habet
chus in Themistocle, affertiente aut potius præserte Cicerone lib. 1.
ticum, Probo in vita Themistoclis, Philostrato, lib. 1. de Vita Apollonij
verum esse non potest, nisi eo tempore, quo Themistocles ad Persas
iam Artaxerxes rex & successior declaratus fuerit. Ad hæc fuga Themistocle
Xerxem, & Artaxerxem præcessit Olympiadem 77. hæc enim necesse
tuum Themistoclem asserit Diodorus, lib. 11. & Eusebius in Chronico
autem non nisi sub finem Olymp. 83. aut initium 89. regnandi pauerit
di finem fecit.

*Tria ei ob-
ijciuntur.*

2. Huic doctrinæ tria opponit Pererius, lib. 11. in Dan. disp. de hebdom
sub finem. Primum, quod à grauissimis auctoribus traditum sit, Themistocle
ad Xerxem (non Artaxerxem) profugisse, nempe ab Ephoro, Dione, C
cho, Heraclide, vt refert Plutarchus lib. citato, suffragante Diodoro
Secundum, si Xerxes ad bellum proficiscens aliquem ad impetum p
verisimilius est, id eum facturum fuisse, eo tempore, quo in Græcos exp
nem suscepit, nimirum ineunte, aut instante Olymp. 77. Inde verò si
xerxis numerentur, vice simus Longimani concurret cum 4. Olymp. 77.
anno inquit Pererius, vsque ad 4. annum post Christi Passionem colliguntur
plures nempe, quam sint, in 70. hebdomadibus. Tertium, Artaxerxes erat

P.
H. Philipp

Chronolo
vet. Testam

A 14
17

filiorum Xerxis; maximus verò Darius: ergo huic potius successio debebatur, quam Artaxerxi. Hinc Artabanus cum regnum affectaret, Xerxe perempto, primò Darii aggressus est, deinde Artaxerxi insidiatus, ut imperio potiretur.

3. Hæc tamen obiecta, Petaius non dimouent à sententia. *Primum* suæ *Ad. R. 1. 1.* causæ fauere ostendit: quia Pererius & illi qui negant sub Themistocle, Longimanum iam regem fuisse, grauisimos illos auctores, qui Themistoclem narrant venisse ad Artaxerxem iam regem, scdissimi erroris redarguunt. Petaius autem, & horum dictis fidem adhibet, & illorum narrationi, qui profugum illum ad Xerxem regem aduenisse referunt. Nempe Themistocles ad verumque accessit, quorum vterlibet rex erat: Xerxes iam pridem; Artaxerxes vero (vt habet Thucydides) imperabat, à parente rex saltem titulo tenus conseruatus. Sic auctores qui prima facie inter se dissidere videbantur, facile concordés reperiuntur. Quam rationem auctorum conciliandorum eo minus Chronologis improbandâ ait Petaius, quod ipsimet similem exitum in dissimillimis temporum quæstionibus expedire cogantur, præsertim sacrorum. Nam vt regum Iudæ inquit, atque Israelis annos inter se concilient, eò plerumque necesse habent confugere, vt cum parentibus filios regnasse dicant, tamen nullam cur id affirmant argumentum aliud habeant, præter historici loci difficultatem. Nobis verò cum præter alias opportunitates historicas, nobilissimum auctorum testimonia suffragentur, cur duplicem illam Artaxerxis epocham affirmare verebimur, & ab earum priore interualli nostri primordium accersere?

4. Ad tertiam obiectionem excipit Petaius fuisse quidem Artaxerxem natum minorem, non tamen defuisse causam, etsi minus notam, cur maiori fuerit antepositus, ne videlicet grauisissima Scriptorum testimonia, tanquam falsa reijciantur, quibus viuo Xerxe, Artaxerxi, non Dario fratri eius regium nomen tributum asseritur. Deinde teste Diodoro Siculo lib. II. Artabanus occiso Xerxe, ad Longimanum accurrit, & mentitus interfectum à Dario Xerxem, volente regnum ad se pertrahere, hortabatur eum, vt antequam regnum ille occuparet, prouideret sibi, ne per socordiam seruiret. Vnde colligit Petaius Artaxerxem videri ius ad regnum habuisse, quod regnum Darius περιπαρῶν, (vt habet Diodorus) id est, ad se traducere, & inuertere cupiebat. Et probabilem coniecturam asserit, cur Darius Artaxerxi præpositus fuerit: fidem enim faciunt historix Darium à Xerxe necdum rege procreatum; Artaxerxem autem parente iam ad regnum euecto natum credibile est, ac idcirco fratri prælatum, sicuti ob similem rationem Xerxes ipse Dario Hystaspis iam regnante natus regnum præripuit Artobazani, qui eodem Dario, sed adhuc priuato genitus fuerat, vt idem auctor

latius explicat illo lib. 10. cap. 25. Idem quoad hanc & primam obiecta docet Ioan. Deckerius in Thefib. annot. 33.

Ad 2.

5. Ad secundam respondebit ex dictis quispiam, Xerxem in Græciaturum, id cum proceribus egisse, ut nullius imperij successor declararet forsan considerando Artaxerxem tunc per æratem moderandis regni minus idoneum, cui tamen ut porphyrogenito tradere cupiebant. Quicquid autem sit de hoc negotio, si anni Artaxerxis numerentur a Xerxis in Græciam, qui fuit anno ante Christum 480. viciesimus annus Xerxis inchoabitur anno ante eandem æram 459. qui si esset primus annus darum, ultimus earundem. hoc est. 490. inciperet anno æræ Christi, quod possibile est Christum oppetisse mortem. Si verò anno 20. Longimanus confurgebant 70. hebdomadæ, ultimus earum annus inijt anno Domini, que verò opusest, septimanas istas vsque ad annum 4. à Passione Domini propagare, ut infra patebit.

Petauij
supputatio
accurata.

6. Petauius sic accuratè tempora digerit. Anno Periodi Iulianæ Christi æram 474. Videtur, inquit, Artaxerxes, à patre Xerxi in regnum adscitus. Hoc initio posito, annus vigesimus Artaxerxis, (ait lib. 12. cap. 33. Iulianæ 4259. (qui est ante Chr. 459.) Olympiadis videlicet 81. secundum hebdomades putata siue anni 490. desinunt in annum Periodi iul. 474. quæ passio Domini quartus. In tertio anno hebdomadæ septuagesima Christi Christi Passionem signat anno Domini 31. Ex qua supputatione quadringentos. quinquaginta quinque annos huius intervalli cædit 455. ante vulgarem Christi epocham. Sunt igitur 35. residui, post hanc epocham inchoandi; siquidem ex 455. & 35. resultant 490. Qua ratione annus idemque ultimus hebdomadarum anno æræ Christi 36. currense exoritur; anno verò Christi 31. finitus annus secundus. ultimæ hebdomadæ inchoatus.

Contra:
enim I.

7. Quod Artaxerxes viuo parente, aliquot annis regis nomen & imperium obtinuerit, probabile mihi videtur, & asserit in Thefib. Deckerius. Duo tamen sunt, quæ me remorantur, quo minus Petauium iam sequarum, quod inde sequeretur à baptismo Christi vsque ad passionem tantum annos cum paucis mensibus intercessisse: quod etsi auctores non doceat: pluris tamen apud me sunt auctores & rationes, quas in commentis retuli, Opusc. de annis nati Saluatoris. Alterum est, quod existimem ab ecclesiæ principio computandos Artaxerxis annos septimum & viciesimum sacro scriptis expressos. Atqui liber primus Esdræ cap. 7. annum septimum, quo Esdras Ierolimam, non supputat ab illo anno 455. ante Christum, unde Petauius annum 20. accersit. Sic enim Esdræ profectio incidisset in annum ante Christum

2.

P.
H. Philipp

Chronologia
vet. Testam

A IV
17

epocham 468. vel 467. biennio vt minimum ante Xerxis interitum. At verò Eldrà discedenti ea concessit Artaxerxes, quæ non nisi ab eo concedi possunt, qui regia potestate regni habenas moderatur. Ergo tunc non solum titulo tenus rex erat, sed illius etiam gerendis negotijs gubernacula dirigebat. Quod cum viuo parente non fecerit, vt ex profanis historijs licet intelligere, arbitror tum annum septimum, quo Eldras lib. 1. cap. 7. tum vigesimum, quo Nehemias libro 2. Eldrà cap. 2. in Iudæam venit, ab obitu Xerxis numerandos. Alias sine dubio in ijs, quæ de Eldrà referuntur, Xerxis aliqua fieret mentio, eiusq; auctoritas interponeretur. Taceo Christum anno 29. æræ eiusdem baptizatum fuisse, die 6. Ianuarij, quando ex Petauij supputatione, necdum inierat annus primus vltimæ hebdomadis. Nam anni Artaxerxis, post Nisan oriebantur, vt ostendi in notis ad cap. 1. & 2. libri 2. Eldrà: ac proinde, non ante Nisan cœpit annus hebdomadarum 484. anno Dom. 29. si annus 20. Artaxerxis anno ante Christum 455. inchoatus est.

QVÆSTIO XXI.

Vtrum ab anno 23. Artaxerxis hæ hebdomada profuuant.

1. Nemo, quod meminerim, hæctenus docuit, hebdomadas emanare ab anno 23. Artaxerxis post patris obitum imperantis: si verò annus iste ex eo tempore numeretur, quo Artaxerxes regni hæres à parente declaratus fuisse à quibusdam creditur, putat Deckerius 4. p. Thesium, ab isto anno 23. petenda esse hebdomadam primordia. Quod vt doceat, hæc præmittit. Primum, Christum baptizatum exactis 69. hebdomadibus, iuxta illud Dan. 9. v. 25. *Ab exitu sermonis vt iterum adificetur Ierusalem, vsque ad Christum Ducem, hebdomades septem, & hebdomades sexaginta due erunt*, hoc est, anni 483.

2. Secundum, Christum occisum hebdomade septuagesima, nempe: post hebdomadas sexaginta duas, vt hic dicitur v. 26. *subaudi præmissis illis septem hebdomadibus, quibus restauratio Ciuitatis attribuitur*. Imò in medio istius hebdomadæ fuisse Dominicam passionem, quia *in dimidio hebdomadæ* (nempe vltimæ) *deficit hostia & sacrificium*, inquit Angelus v. 27. Christo scilicet moriente,

3. Tertium, Christum baptizatum Silano & Nerua Coss. anno æræ Christi 28. tum annis etibus & mensibus aliquot exactis cruci affixum, Tiberio V. & Seiano Coss. anno æræ Christi 31. Quæ magno apparatu, varijsque argumentis explicat p. 2. & 3. Thesium, quas Grætij in Styria Laurentius Susliga propugnauit.

66 3

4. Hisce

Deckerius
docet 1.

2.

3.

*Pusat Heb
domadas
ab anno
ante Chr.
457.*

4. Hisce præmissis censet caput hebdomadam necessitate
anno 457. ante Christum; hinc enim si anni ordine digerantur, quatuor-
simus octogesimus tertius finietur anno æræ Christi 27. anno vero
Christus Dux & Legifer noster aquis Iordanis tinctus est: cum
aliquot mensibus decurso, sua morte hostijs & sacrificijs antiqua
attulit, in dimidio postremæ hebdomadis, anno videlicet quatuor-
non finito.

*Quomodo
Danielem
interpre-
tatur.*

5. Quæ computatio, si numeros annorum spectes legitima
difficultas de hebdomadam initio ad annum ante Christi æram
applicando, quam ipse hoc modo superare nititur. Sepuaginta
dum riuos in Christi passione deprehensos, ait, non ab edicto regi-
de reedificanda Vrbe tanquam à fonte & capite de fluere, sed ab
inquit, & dedicata Ierosolyma, anno quem acer scriptor, & Graecus Livius
tè prodidit 28. ab exordio Xerxis. Hic enim auctor lib. II. Antiq. cap. 11.
hemiam anno regni Xerxis (hoc est, ex quo regnare cœperat) Ierusalem
Ierusalem peruenisse, mœnia annis duobus & tribus mensibus ab
no 28. Xerxis, mense nono. Hunc autem annum ab exordio Xerxis
octauum, fuisse Artaxerxis Longimani à morte parentis, partem octa-
vum septimum; ex quo verò cum Xerxe regnare cœperat vice-
planè asserit Deckerius Annot. 30. ita vt profectio Nehemias in
num 20. Artaxerxis, ex quo à patre rex fuerat declaratus.

*A cõmuni
sententia
recens.*

6. Obiecerit quispiam, hebdomadam originem solere ex
tentia reduci ad edictum, quod Vrbs instaurationem præcessit. In-
tationi tacite occurrit Annot. 3. §. 3. sub finem, asserens huiusmodi
lata veritate & calculum, quem de annis baptizati & passi Redemptor
sunt, reclamare: palamq; ostendunt, inquit, hanc posse esse vnicam mensuram
non ab initio, sed ab exitu & fine edificationis, & reductionis Ierusalem, hinc
veniant supputanda. Denique vocem Hebræam mot. a, Græcam
nam exitus lux expositioni fauere contendit.

*Ordior
hebdoma-
das ab illo
anno 457.*

7. Equidem hebdomadam seriem ab anno illo ante Christum
censendam iudico: Christum baptizatum & passum annis à Deckerio
ratis, probabile esse dixi, de annis Saluatoris cap. 13. num. 17. cap. 20. nu.
nu. 12. Fortè etiam Artaxerxes duo regnandi initia habuerit: Docet
Deckerij non subscribo. Nam in primis arbitror, tam annum septimum
vice-
merari, nempe à sublato post Xerxis interitum Artabano. Ex opor-
Deckerij anno 7. Artaxerxis, quo Esdras Ierosolymã venit, Xerxes
superstes quod mihi creditu difficile est, vt dicebam, quæ præcedit

P.
H. Philippi
Chronologia
vet. Testam
A IV
17

8. Iosephus illo lib. 11. cap. 5. hallucinatur, ut plerique notant, dum partem eorum quæ sub Artaxerxe Longimano gesta sunt, regnante Xerxe contigisse tradit, dum historiam Eldræ recensens Xerxis nomen ponit, ubi sacra eloquia Artaxerxem nominant. Nam 1. Esdræ 7. versu 12. sic legimus: *Artaxerxes rex regum Esdræ sacerdoti.* Iosephus autem scribit: *Rex regum Xerxes Esdræ sacerdoti.* Errat etiam dum murorum instaurationem ait tenuisse duos annos & tres menses, mense Casleu finitos. Nam *completus est murus vigesimo quinto die mensis Elul. quinquaginta duobus diebus.* 2. Esd. 6. v. 15. nempe eodē anno, quo Nehemias Ierosolymam peruenerat, ut contra Iosephum vnanimi consensu, aut disertè docent, aut tacitè concedunt sacri interpretes & Chronologi, qui Xerxi non nisi 20. aut 21. annos adscribunt, ut bene monet Cornelius: Iosephus autem ei 28. tribuit; quod ex filo narrationis eius patet. Itaque nimis benigna est interpretatio Deckerij, qua hos 28. annos ab exordio quidem regni Xerxis aduocat, & ultra mortem eiusdem excurrisse dicit. Siquidem Iosephus caput illud quintum, & narrationem eorum quæ sacra Scriptura Nehemiæ attribuit, his verbis concludit: *Atque hæc sunt, quæ Xerxe regnante gesta sunt.* Ταύτα μὲν οὖν ἐπὶ Ἰέρξῳ βασιλεύοντι γέγονε. Tum sequentis capitis exordio: *eo, inquit, mortuo, regnum ad filium eius Cyrum, quem Græci Artaxerxem nominant, peruenit.* Vnde clare intelligitur ex sententia Iosephi, (vtrique falso) Nehemiam viuo Xerxe muros Vrbe excuisse.

*Errat Iosephus
1. in gestis
Xerxis.*

*Errat 2. in
muris ur-
bis.*

*Errat 3. in
annis
Xerxis.*

9. Denique ille mihi contra Scriptorum torrentem nequicquam niti videtur, qui *exitum sermonis*, vnde profluunt hebdomades, de finita ciuitatis instauratione interpretantur: cum alij ab edicto, quod ipsam instaurationem præcædit aut disertè aut tacitè aram hebdomadam auspicentur. Theodoretus erat. 9. Africanus, Eusebius, Hugo, Lyranus, & clarissime Zonaras, qui ut ad initium hebdomadarum perueniatur, iubet à Christo tempora sursum relegere usque ad annum 20. Artaxerxis, quo Nehemia concessum fuit redire Ierosolyma. Torrellus ad ann. m. 3516. à divulgatione edicti de Ierosolyma reedificanda. Idem habet Sallianus ibidem num. 90. Scito initium capiendum esse, ab eo tempore, quo princeps Persarum, in cuius potestate erat Iudaicus populus, permittet iterum edificari Ierosolymam. Idem censent in hunc locum Sanctius, Pererius, Mariana, Sa, Menochius, & Cornelius, qui dum explicat *ro ab exitu sermonis*: Hæc phrasîs, inquit, Hebræis significat, non finem, nec executionem, sed initium loquendi, puta ipsam loquentis & mandantis imperium: maximè quia sequitur, *ut adificetur*, vel ut in Hebræo est, *ad adificandum Ierusalem.* Hoc ipsum indicat versu Græca, quæ habet: *ab ingressu sermonis, ut respondeatur, & ut adificetur Ierusalem.*

*Quid hic
exitus ser-
monis.*

10. Addit nonnemo, exitum sermonis de instauratione Vrbe, siue edictum illud

Obiactio

*De
genti*

P.
H. Philippi

Chronolo
vet. Testam

A 1 V
17 2

sacra oc-
curritur.

illud à quo numerantur hebdomades peculiare aliquid ac præcipuum
quod reliquis edictis minimè conueniat: hoc uerò nihil aliud esse, quod
reuera uti decretum erat, opus ipsum deinceps uergeri cæperit, quod
tineri nondum potuerat. Hoc autem glossèma indiget explanatione. *U*
vult post decretum, mox ita processisse ad edificationem, ut eam nulla
vis hostium remoraretur; id iure negari potest: quia Angelus solus
hebdomadam designat edictum siue exitum sermonis, ut iterum ad
rusalem, siue extemplò opus fuerit completum, siue aliqua remota
bus iniecta fuerit, ut putant omnes, qui ante annum 20. Artaxerxis
hebdomadas. Satis est, quod facta fuerit potestas Urbis de nouo condenda
ut reuera, à tempore huius edicti, usque ad Christum Ducem 69. hebdomades
intercederent, post quas, hoc est, septuagesima hebdomada Christi-
retur, ac in dimidio illius hebdomadæ, sacrificium & hostia legis
ficeret. Hæc enim in communi quærunt auctores, ut hebdomadam
lum definiant. Itaque superfluum videtur inquirere, utrum vis edicti
tis per elusa fuerit, nec ne. Etsi enim ij, qui epocham horum 490. annorum
annum 20. Artaxerxis affigunt, modò ab edicto, modò ab ipsa
flauratione annos enumerent; quia utrumque in idem ferè tempus
tamen iure negant, ex Scriptura colligi, indultum & rei indultæ per
vno eodemque anno contigisse.

QVÆSTIO XXII.

*Vtrum solus Artaxerxes Iudæis potestatem
Ierusalem instauranda.*

1. Opinio
affirmat.
2. Negat
probabi-
liss.

1. **A**ffirmant Sulpitius, Lyranus, Lucidus &c. quos sequuntur
& Salianus ad annum m. 3609. num. 4. idque ex eo probant, quod
Cyri & Darij decretis Urbis restituendæ nulla mentio habeatur.
2. Longè uerò probabilior est eorum sententia, qui etiam à Christo
cultarem concessam tradunt, ut Africanus à S. Hieronymo relatus
ait, ad Cyri regis imperium Iudæos templum & Urbem, & muros eius adificari
isse, prohibentibus in circuitu nationibus, ne impleteretur opus, quasi hoc rex
asserit Eusebius lib. 8. Dem. 2. Basilii Seleuciensis demonstrat, contra
Iosephus lib. 11. Antiq. cap. 1. ubi clarè narrat, Cyrum conuocatis
apud Babylonem Iudæis dixisse, se illis permittere, ut proficerent in patriam
bemque Ierosolymam, & Dei templum adificent denuo. Quibus assentitur

4. p. Theſum, Annot. 31. Petavius lib. 12. cap. 31. Ianſenius cap. 122. Concord. Sanctius Dan. 9. num. 90. Fauet Suarius 3. p. diſp. 1. ſect. 2. §. Quidam igitur. Imò Deus hoc ipſum per Iſaiam olim prædiſſe videtur, cap. 44. v. 26. qui dico Ieruſalem, habitaberis. q. d. Ego te ò Ieruſalem à Chaldæis everſam per Cyrum reedificabo & reſtaurabo, inquit ibidem Cornelius. Et ver. 28. Qui dico Cyro, paſtor meus es, & omnem meam voluntatem complebis. Qui dico Ieruſalem. Aedificaberis, & templo: fundaberis. Vide loci illius interpretes, ac in primis S. Hieronymum, qui de Cyro agens; huic, inquit, Deus inſpiravit, ut ſuam faceret voluntatem, & illius præcepta completeret, ſignanterque addidit: qui dico Ieruſalem, aedificaberis, & templo: fundaberis. Sub Cyro enim iuſſum eſt, ut ædificaretur Ieruſalem, & templum, cuius tantum illo vivente iacta ſunt fundamenta. Hæc S. Hieronymus. Ecce cap. 45. v. 13. De Cyro loquens Propheſia ſic vaticinatus eſt: ipſe aedificabit civitatem meam.

3. Reſpondet Torneilius illo ann. m. 3609. num. 4. apud Iſaiam, vel civitatem pro templo uſurpatam eſſe, vel Propheſiam non de materiali murorum ſtructura loqui, ſed de civili ædificatione, que ſit, per civium coadunationem, inquit, & cohabitationem. Idem ferè Sahano ibidem dum ait: ea propheſia eſt, non decretum principis: ibique civitas proprie pro civium congregatione ponitur, non pro murorum ædificio.

Effugium
Torneilii.

4. At verò longe potiore ſt mihi S. Hieronymi & aliorum interpretatio, qui docent propheſiam Iſaæ, non eſſe quidem principis decretum, ſed verum de futuro principis decreto vaticinium, nec ſolum templi reſtaurandi; ſed Urbis etiam reſtituendæ. Neque mihi perſuadeo Propheſiam nomine civitatis templum ſolum intellexiſſe: hæc enim duo, templum, inquam, & civitatem clare diſtinguit, & ſicuti de mater. ali ſtructura templi vaticinatur; ita ſine ambiguitate, de materiali Urbis reparatione loqui cenſendus eſt. Ad hæc Iudæi in patriam reduces, non ſolum templi fundamenta ex indulto Cyri poſuere, ſed & materiale civitatis fabricam aggreſſi ſunt, extruentes muros eius; & parietes componentes. I. Eſdræ 4. v. 12. Quem locum duriuſculè exponit Torneilius dum ait: ſi verum eſt, quod ibi hoſtes calumniabantur, nimirum, quod Iudæi tunc etiam Urbem aliquo modo ædificarent: certe id non de expreſſa Cyri licentia faciebant. Sic enim aut ſcandalum de re notoria mendacium hoſtibus Iudæorum impingitur, aut temerariæ præſumptionis nota Iudæis, ſine iuſta ratione inuritur.

Conuelli-
tur Iſaia
de Cyri
decreto
vaticina-
tum.

5. Etiam ſub Dario Hyſtaſpis Urbem reſtaurari cœptam, patet ex Aggæo, c. 1. v. 2. & 4. vbi eos caſtigat, qui ſuis ædibus erigendis plus æquo intèti, ædis ſacræ fabricam negligebant. Nunquid tempus vobis eſt, ut habitetis in domibus laqueatis, & domus iſta deſerta? Deinde 3. Eſdræ cap. 4. v. 43. quamvis apocrypho, magnæ tamen auctoritatis libro, dicitur Dario: Memor eſto voti, quod votiſti, aedificare Ieruſalẽ.

Darius
urbem re-
ſtituendẽ
indulſit.

Quæſt. Chron. P. 3.

d d

Et

Et v. 63. *Ut ascenderent, & edificarent Ierusalem, & templum.* Est Ierusalem Sanctij, Petri, &c.

*Occurrit
our tacita
abiectioni.*

6. Nec obstat, quod in Cyri & Darij diplomatis solius templi fiat mentio: templum enim magnificentissimum erat futurum, & unica Basilica: ideo non decebat, ut in medijs Vrbis combuere videtur inter mapalia rustica, quasi in pago cuius pernio constitueretur. Denique restituenda facultate, admodum ieiuna erat templi de novo constructio. Templum religionis causa, erat principale: Vrbis ædes & membra tam de templo licentiam, tanquam necessario accessoria sequerentur. cent Sanctius, Suarius, Petrius &c. Vir nobilis non magni faceret licentiam, si famulitij decentis comitatus ei denegetur.

QVÆSTIO XXIII.

*Quomodo dicatur Christus post 62. hebdomadas
cidendus, & sacrificium in dimidio hebdomada
dis desitutum.*

*Post 69.
hebdomada
da Christi
sus est ba
ptizatus.*

1. **C**um Daniel cap. 9. v. 25, dixisset: ab exitu sermonis, ut iterum edificaretur Ierusalem, usque ad Christum Duce[m], hebdomades septem, & hebdomada una erunt, &c. subiecit v. 26. Et post hebdomades sexaginta duas occidetur Christus: notandum 1. hic numerari 7. & 62. hoc est, 69. hebdomadas, viginti annis, non infantem, sed Ducem, & Legislatorem, id est, usque ad ultimum tempus: quando, inquit Theodoretus, ad Iordanem apparuit, quatuordecim annis, docere, & miracula facere, Saluator & Dominus noster cepit. Idem tenet Hieronymus in 2. Annalium. Quam interpretationem sequuntur, plerique recentiorum interpretes, ne dicam omnes, ut Perer. li. 10. in Dan. q. 17. Dionysius Laërtius laudat & sequitur Sanctus in hoc cap. nu. 119. Iansen. c. 122. Concordia Prol. 43. Cornel. Mariana, Sa, Menoch. in huius vaticinij explanatione.

*Hic una
hebdomada
continet 7
annos.*

2. Notandum 2. hanc supputationem non esse singulorum annorum, sed hebdomadarum, ut sit sensus: ab exitu sermonis usque ad Christum sunt 69. hebdomadas, non plures, nec pauciores hebdomades. Et si septuaginta hebdomadae constant annis 483, non est tamen hoc oraculum ita rigide accipiendum, ut anno 484. siue anno 1. hebdomada septuagesima, Christus se debuerit fati: sed, ad oraculi veritatem, quod currite septuagesima hebdomada Christus Dux ad Iordanem comparuerit, parte æterno attestante: hoc est, dilectus, Matt. 3. Quemadmodum si quid post tres dies euenturum dicitur, est opus, ut prima hora, quarta die contingat: sed sufficit, si quarta die exacta representetur, nisi forte, aliquid ex alio capite ad idem tempus

P.
H. Philipps

Chronologia
vet. Testam

A IV
17

3. Paritatione, cū post 69. annor. septenaria Christus dicitur occidēdus, nō sic intelligendū est, quasi annus 484. morti Messīæ designetur. Sicuti si dixeris post tres dies, qui continent 72. horas, te aliquo venturum; vt stes dictis non est necesse, vt hora 73. venias: ita licet Christus nō sit occisus anno huius interualli 484. sed aliquo è sequētibus, cōstabit nihilominus prēdictioni sua Veritas, modo ante Christi mortem tota septuagesima hebdomada nō effluerit, nec dici possit Christus post 70. hebdomadas occisus. Vnde præclare Petauius lib. 12. c. 32. Ita existimandū est, ait, nō sic interuallū illud hebdomadam 70. oportere sumi, vt totæ integræ, ante illud, cuius gratia præsinīta sunt, mysteriū decurrerit; sed satis esse, vt in hebdomade postrema, eaq; labente necdū finita, peractū fuerit. Vnde non post hebdomadas 7. & 60. tres, id est, absolutis 70. Christum occisum iri, prædicat Angelus, quod vtiq; dicendum erat, si ad Christi necem 70. hebdomades completæ numerarentur. Verum post septem & sexaginta duas, quæ sunt 69. nempe in 70. eundem dixit occidendū. Et Pererius in huius vesiculi commentario asserit verba Angeli hanc habere sententiam: *post septem & sexaginta duas hebdomadas ab edificatione Ierusalem numeratas. fore vt Messias occidatur.* Et quia Gabriel supra non nisi 70. hebdomadas constituerat, ex eo concluditur Messia mortem in 70. & vltima hebdomade futuram. In eandem interpretationem conspirat Salius ad an. m. 3516. nu. 91. vbi tradit verborum Angeli hunc esse sensum: *postquam elapsa fuerint septem illa & 62. hebdomades, siue 69. occidetur Christus intra proximè sequentem hebdomadam septuagesimam.*

4. Hinc manifesti erroris redarguuntur Græca illa exemplaria, quæ hic obtrudunt 74. hebdomadas: siquidem non solum Latini, & Hebræi codices non nisi 62. exhibent. Sed & translatio 70. Sixti V. & Græca editio Francofurtensis eundem numerum 62. retinent, & sic iam olim in Græcis legerunt Tertullian. Theodoret. Euseb. vt annotant Pererius & Nobilius. Addit ille, erratū præterea in Chronolog. S. Chrys. orat. 2. contra Iudæos, dum pro 62. hebdomadis numerat 70. Dicit quidē posset Christus post 70. hebdomadas ab Angelo cōsignatas occisus, eo sensu, quo circūcisus dicitur, postquā à natiuitate ipsius, cōsummati sunt dies octo. Lucæ 2. v. 21. sed non ausim dicere S. Chrysost. eo sensu locutum.

5. Ver. 20. *An dimidia hebdomadis deficiet hostia & sacrificiū.* Theodoretus orat. 9. in Dan. sub finem clarè docet, hæc intelligi de 70. siue postrema hebdomade, qua Christus testamentum, pactum ve confirmauit, partim per se ante crucem, partim deinde per Apostolos: cum enim annos, inquit, circiter tres cum dimidio prædicasset Dominus, sanctosq; suos discipulos doctrina & miraculis cōfirmasset, tunc passus est, ac post crucem & mortem, & resurrectionem, & ad caelos ascensum & sanctissimi Spiritus aduentum, reliquum hebdomadis tempus Ierosolymis prædicantes &c. Et loquens de vltima hebdomada ait: in

Id post 69. hebdomas fieri dicitur quod sit sequēte annorum hebdomade.

Cane ne pro 62. legas 74. aut 70.

Hebdomade 70. nega dum finita deficiet hostia

P.
H. Philipp

Chronolo
get: Testam

A IV
17

20 medio huius hebdomadis auferetur sacrificium & libamē, hoc est
21 secundum legem deficiet, oblatio immaculati Agni, qui tollit peccata
22 vero sacrificio. Et paulo inferius: Diuus Archangelus B. Daniel
23 inquit testamentum hebdomada vna, tempore ante crucem Domini
24 sancti Apostoli post Saluatoris resurrectionem Ierosolymis docuerunt
25 collectorem bitariam diuidit hebdomadam, & ait: in dimidio
26 auferetur sacrificium & libamen: oblatio enim vero sacrificio, sicut
27 bra legis Hæc prolixius ex Theodoretō retulit tum quia postea etiam
28 tum quia ex dictis clare patet eum in ea fuisse sententia, vt Chastellus
29 crederet, postrema hebdomada, non finita, sed adhuc habente, et
30 confirmando partem aliquam huius hebdomadæ reliquerit Apollonius
31 etiam docent Zonarastom. r. Annal. S. Thomas in hunc locum, I. 2. q. 10.
32 go. Iansenius locis antè notatis, Salmeron illo proleg. 4. S. Augustinus
33 119. & 124. Cornelius ibid. concl. 2. vbi disertè contra Africanum. B.
34 Bredam, & quosdā alios negat hebdomadas præcisè finiri anno passio-
35 sti: sic enim, inquit, dicere debuisset Gabriel: in fine (nō in dimidio) hebdomadæ
36 occiso Christo, deficiet hostia. Consentiunt Mariana, Menochius, &
37 Petauus lib. 12. c. 35. Fauent ex parte Pererius & Salianus, vt patet ex
38 quæ iam num. 3. referebam. Imò Salianus id aperitè significare videtur
39 no 3516. num. 92. vbi loquens de 70. hebdomadæ, ait: In dimidio hebdomadæ
40 da hostia & sacrificia iudaica, per Christi mortem deficient, sic vt manna & manna
41 reddantur, vt pote per Christi sacrificium impleta. Et anno 3609. num. 17. hanc
42 domadæ cadere Christi mortem, & Scriptura ipsa clare loquitur, & confirmat
43 sententia confirmat. Fauet etiam Suarius illa lect. 2. dum sic scribit: Quod
44 potest intelligi verbum illud quod postea subiicit Angelus scilicet: Et
45 bit autem pactum multis hebdomada vna, & in dimidio hebdomadæ deficiet sacrificium
46 cium. Significatum est enim his verbis, Christū in dimidio hebdomadæ
47 in tempore trium vel quatuor annorum confirmaturum pactum
48 nouum testamentum & legem confirmaturum inquam, miraculis, &
49 morte ipsa, per quam sacrificia & hostiæ legis veteris erant excludenda
50 itaque dimidia hebdomada dupliciter sumi potest, scilicet vel vt dicitur
51 dia pars septuagesimæ hebdomadis, vel vt intelligatur esse postrema
52 ma hebdomada in duas dimidias partes diuidatur, & in postrema
53 annis intelligatur futura confirmatio Euangelij, per Christi prædicatio-
54 vsque ad mortem eius: & iuxta priorem sententiam, hebdomada terminatur
55 tur aliquot annis post mortem Christi, iuxta posteriorem vero, per
56 Christi. Et vterque sensus est facilis, & probabilis, & ille est legem
57 tio temporis melius accommodari poterit. Hæc ille.

6. Dixeram num. præcedenti, Pererium & Salianum ex parte fauere, qua nimirum passionem Dominicam, in finem postremæ hebdomadæ necdum finitur conijciunt: atque ita quoad rem ipsam ad eorum sententiam accedunt, qui hebdomadas Christi morte concludunt. At verò idem Salianus & Torneillus, hostias & sacrificia defecisse volunt, in dimidio peculiaris cuiusdam hebdomadæ, quæ nec fuerit septuagesima, nec septuagesima prima; sed ex parte dimidia septuagesimæ, & dimidia septuagesimæ primæ constiterit. Priori medietate aium Christum per te; posteriori per Apostolos confirmasse pactum siue testamentum nouæ legis. Quam opinionem Torneillus ad an. m. 3516, num. 11, sic explicat. Quod hec etiam scire cupis, quanam erit hebdomada hæc, qua tot mirabilia fore patrandæ diximus, proculdubio non erit tota septuagesima, nec tota septuagesima prima; sed illa, quæ ex posteriori medietate septuagesimæ, & priori septuagesimæ primæ conficietur, nimirum illa in cuius dimidio propter verum ac Deo Pacti acceptissimum sacrificium in ara crucis à Christo oblatum, cessabunt quoad eorum valorem omnia Mosaicæ legis sacrificia, quæ illud significabāt. Et paulo post: In postera medietate hebdomadis septuagesimæ hæc perficietur: Baptismus, prædicatio, miracula, passio, morsque nostri Redemptoris; in priori autem medietate subsequenti hebdomadæ eiusdem Christi resurrectione, ascensio, missio Spiritus S. & Apostolis Euangelizantibus, &c.

Quorum
dam inter
presatio
singulari.

7. Hæc interpretatio dimidiæ hebdomadæ, minus plana mihi videtur: eo enim tendit, ut dicamus Daniele non meminisse peculiariter septuagesimæ hebdomadis, sed ea tacite prætermissa, v. 27. de alia quadam locutum ex parte duarum hebdomadum composita. Deinde valde rigide ille & Salianus istas medietates ad calculos reuocant, dum ad finem penitus septuagesimæ hebdomadæ Christi passionem alligant: quod non facile accommodabunt, ad ea quæ de anno Passionis Dominicæ, & initio harum hebdomadum varijs in locis tradiderunt, ut q. seq. patebit.

Resutatur

8. Quidam ut Beda & Rupertus in dimidio vltimæ hebdomadis, cum Christus baptizaretur, dicunt hostias & sacrificia legis antiquæ defecisse, non quidem quoad vsum, virtutem, obligationem, quæ usque ad Christi mortem in suo vigore fuerunt; sed quia introductio baptismi, qui est primum sacramentum nouæ legis certò demonstrabat legalia Moysis ex tempore desitura. Alijs vero perisique auctoribus hæc interpretatio longè petita, nec admittenda videtur: latum est enim discrimen inter signum rei post paucos annos desitura, & ipsam desitionem. Alias dixerit quispiam legalia desisse vel ortu Saluatoris, vel trium Magorum aduentu.

Christi
baptismo
non defecit
hostia.

9. Hisce præmissis existimo primò, Angelum v. 27. de vna eademque nimirum septuagesima hebdomada fuisse locutum, quando prædicebat: confirmabit pactum.

Eadē hebdom. con-
firmabit
pactum.

dd 3

pactum

P.

H. Philipp

Chronolog
vet. Testam

A IV

17

paſſi quæ
defecit
hoſtia.

paſſum hebdomada vna, & in dimidio hebdomadæ deficiet hoſtia. Ita docent Aſiæ
Theodoretus, Beda, Rupertus, Zonaras, Suarius, Sanctius, Deckerius,
nelius, Peraius &c. Quia non eſt ratio, cur tam brevis verborum com-
amphibologiam inuoluere putetur.

Duplex
ſenſus
huius loci.

10. Exiſtimo ſecundò prædicta Angeli verba duplici modo poſſe
paulo antè ex Suario monebam, & vtrumque probabile eſſe. Prior
Deckerius, Sanctius, Cornelius, Peraius, cum Theodoro, Zonaræ,
qui Chriſti mortem fini hebdomadam antepoſunt. Poſterior cum
cito congruit, qui vltimo anno harum hebdomadarum Chriſti poſitum
ſignant, in quibus eſt Beda, Rupertus, Tornielus, Salianus, & Peraius
huius diſp. dum ait: Illud, in dimidio hebdomadæ non ſignificat medium
qui eſt quartus ſep. uagelimæ hebdomadæ. Et paulo poſt itaq; quod
dixit; in dimidio hebdomadæ deficiet hoſtia, id ſane de poſteriore dimidio
domadæ, & de fine eius diuidij debet intelligi. Quam in ſententia
Hiftoriam Scholaſt. Dan. 10. & Dionyſium Dan 9. Quam obrem dicitur
Angeli, ſi ſola verba ſpectes tantum ſignificat, ſacrificia legis antiquæ
dierate vltimæ hebdomadæ, non autem tota hebdomadæ ſeptuaginta
tus tranſacta: vtrum autem in priori medietate, an verò poſteriore, me-
dio, an fine huius illiuſue medietatis, aliunde inquirendum.

Quid hic
ſignificet
dimidiũ.

11. Exiſtimo 3. non eſſe ſperendam Salmeroniſ annotationem, quæ
non ita præciſè capiendum eſſe hoc loco dimidium, vt partes huius hebdomadæ
omnino debeant æquales exiſtere, & æquè ab extremis diſtare; hoc enim
dimidium Mathematicum: hinc verò ciuilitèr accipitur, more ſcripturarum
illud quod eſt inter duo extrema, medium habetur & vocatur, etiam ſi non æquale
illis. Ita dicitur Pl. 7. operatus eſt ſalutem in medio terræ. Et Habacuc. 3. in
annorum viuifica illud. Et Sap. 18. nox in ſuo curſu medium iter habet. Aſius
Sanctius: quam explicationem meo iudicio, ſine cauſa idonea reſponſurus
nus ad an. m. 3516. num. 93. Fatentur enim omnes, medium à dimidio
ſed in hoc conueniunt, quod & medium & dimidium, late & vage
quandoque poſſint accipi, pro eo quod non æqualiter diſtat ab extremis
fecit vulgatus interpres Iſa. 38. v. 10. Ego dixi in dimidio dierum morerem, &
portas inferi.

Quadam
interpretatione
inepta.

12. Omitto obſoletas quaſdam explicationes, quæ nomine Chriſti
canum, vel Herodem Agrippam intelligunt, vel abolitionem ſacrificij
hic eſt ſermo, vſque ad Antichriſtum diſſerunt. Hoc enim ad priuatum
aduentum ſpectat, cuius morte, ira legalia ſunt obolita, & mortua, vtrumque
tim eſſent mortifera, ſed Synagoga cum honore ſepeliretur, vtrumque
Theologorum & ſactorum interpretum ſententia conſtat: quia vt

Leo hom. 8. de Passione, omnes differentias hostiarum, vna corporis & sanguinis Christi simplex oblatio.

QVÆSTIO XXIV.

Virum ista hebdomades constent annis Lunaribus.

1. **I**D affirmant Theodoretus, Beda, Rupertus, Zonaras, Albertus, Peterius, Tornielius, Gordonus, Salius &c. nec aliud asserere possunt, quicumque anno 20. Artaxerxis Longimani post Xerxis obitum supputato hebdomadas inchoant, easque sub Christi mortem finitas volunt, ut bene aduertit Salius, ad an. m. 3609. ubi num. 9. ait, id non obscure innuisse Angelum, quando has hebdomadas vocauit abbreviatas, utpote per singulos earum annos, vnde nis diebus decurtatas. Quinam verò auctores æram hebdomadam ab illo anno 20. aduocent, & quas ob causas supra disputatum est, q. 19.

1. *Opinio affirmat.*

2. **A**lij, ut in alijs Scripturæ locis, ita in præsentī, annorum solarium summam intelligunt, quorum singuli si communes fuerint, constant diebus 365. bissextiles verò 366. Est Cedreni, Lyrani, Driedonis, Lucidi, Galatini, Genebrardi, Hebraeorum passim, Sanctij, Deckerij, Cornelij, Petauij, & magis in hanc, quam in aliã partem inclinat Salmeronillo proleg. 43. & Suarius illa sec. 2. Nec aliud sentire possunt, qui regum Persarum & Græcorum annis 490. hebdomadas definiunt, ut Tertullanus aduersus Iudæos, cap. 8. Eusebius lib. 8. demonstr. 2. Clemens Alexandrinus lib. 1. Stromatum, & quotquot per alienorum principum æres has annorum hebdomadas impleras esse contendunt, inquit Sanctius. n. 67. subaudi si annos 490. supputent; qui enim solum 475. colligunt, ij Lunaribus annis vtuntur. Itaq; solares hęc annos computat Cyrillus Ierosolym. S. Chrysostomus, Origenes, Hippolytus, Sulpitius, Paulus Burgenfis, Vatablus. Ratio est, quia nullum profus indicium habemus, quo vel sacra Scriptura, vel Synagoga Hebræorum vnquam, à tempore Moysis, vsq; ad nostram ætatem videatur per septenniũ, nedum per septem septuagenas annorum annis purè Lunaribus (quorum singuli diebus 354. absoluantur) tempora definiuisse. Vt ebantur quidem olim Hebræi, ac etiam num vtuntur mensibus Lunaribus, ordinariè alternis 29. & 30. diem, annumq; communem 12. mensibus absoluunt, sed anno tertio, aut etiam secundo mensẽ tertium decimũ adiungunt, quem ipsi Veadar nominant, vt dicebam Opusc. de annis Dom. & c. cap. 14. Neque lex permittebat vsũ annorum purè lunarium, quippe, quæ cauebat vt Pascha circa æquinoctium Vernali; inde septem dierum hebdomadibus interiectis Pentecoste celebraretur. Vnde bene in hunc locum Lyranus: *falluntur, qui putant Hebræos talibus annis vsos aliquando, alioquin tota Veteris instrumenti series vacillat.* Quocirca, non est opus, hoc loco, exotice aliquam plurium annorum computationẽ exco-grate, alibi in tota Scriptura nusquam vsitatam, apud Hebræos inauditam.

2. *Opinio vtuntur 365.*

Ratio.

3. *Duo.*

3. Duobus autem modis anni solares huc admittuntur. Si anno Longimani ex quo in regni consortium à patre vocatus est, constitutum esse manarum, ut faciunt Deckerius & Peravius. Si ad annum septuaginta post occisum Xercē imperantis figatur hæc epocha, ut quæ sequitur dicitur.

*Quidam
1. opinionis
affecta sibi
nō consist.*

4. Sunt quidem & numero & auctoritate Scriptores plane iniqui annos lunares hic usurpant: plevisque tamen hoc in negotio potest esse perceptio, dum in sua sententia explicanda, aut secum, aut cum veritate condecepti velitantur. Paucorum è multis ratiocinia propius inspicimus. Theodoretus clarissimè ait Christum prædicasse, sive in ultima hebdomada, nio, & ferè trimestri, mortuum in medio septuagesimæ hebdomada, eiusdem hebdomadæ partem Apostolos novo testamento confirmavisse. Docet quoque septuaginta hebdomadam intermisionem ab anno Longimani exortum, annis 475, solaribus contineri. Annum istum ad Olymp. 83. bene componit Africanus apud S. Hieronymum. Pererius 3. p. huius disp. Torniiellus in Tabulis, Salianus ad an. 609. notavi ad Tabulas expansas in Longimano. Cerum est autem hunc Olymp. 83. in ijsse anno ante Vulgarem æram Christi 445. licet quædam possunt hebdomades, quam anno ante Christi 444. huic addere annis Christi, consent anni 475, qui finiuntur anno Domini 32. hinc est certum, quod Theodoretus Apostolis post Christi necem tribuit, an. æræ Christi 29. in quem ex Theodoreti calculatione passio Dominica ret: quod nulla ratione fieri potest. Vide errores à Theodoreto, in alio dis 70. hebdomadam annis commissos, supra q. 16. Eodem prolixius cedit Zonaras, ita ut horum testimonia, in hac lite iustam patientiam nem. Sed ad recentiores veniamus.

*Pererius
explicatur*

5. Ioannes Lucidus terminum hebdomadarum rejicit in annum Passionis, eumque putat fuisse 490. solarem ab anno 20. Artaxerxis sunt *do brata*, neque ad annos Lunares vllō modo quadrate possunt. Annum 20. regis Longimani fatetur fuisse quartum Olympiadis 4. Annum Domini signat anno 4. Olymp. 202. æræ Christi 31. die 3. Aprilis autem 4. Olymp. 83. in ijsse anno ante Christi gram 445. unde exurgunt inclusis terminis ab anno 20. Longimani, vsque ad annum passionis. Ergo Christus non est mortuus ante finem hebdomadarum, quæ terminantur non nisi 475. annos solares complectuntur. Responderi hoc interitus, si nnes per Olympiadas instituantur, reperiri quidem annos 477. sed huiusmodi usum supputatione exclusiva, ut integrum numerum 70. hebdomadarum meret. & sic annos solares tantum 475, numerasse. Sed in primis non Angelus dicatur exclusivam annorum supputationem adhibuisse.

P.
H. Philipp

Chronologic
vet. Testam

A 1 V
17

dixit ab anno quo sermo exhibit, sed ab ipso exitu sermonis, hebdomadas inchoari, & sic terminos hebdomadam non constituit annos edicti & passionis, sed tempus edicti & Passionis Christi. Adhuc annus 4. Olympiadis 202. quem ipse ait esse annum Passionis totus excluditur à numero hebdomadam: siquidem ipse vult, expletæ sunt, antequam otiretur annus 4. Olymp. 202. qui cæpit ad ætatem anni Christi 32. nempe octo ut minimum solidis mensibus, ante diem illum 3. Aprilis, quem Pererius Dominicæ passioni & legis antiquæ abrogationi consecrat. Itaque ex hac opinione, reuera Christus post hebdomadas septem & sexaginta tres occisus est: Angelus autem ponit 7. & 62. Quoniam igitur pacto vera censentur, quæ ab eodem Pererio scripta retuli quæst. præced. num. 3. & 5. nempe Messie mortem in septuagesima hebdomada fuisse; atque in dimidio ultimæ hebdomadis antiquæ legis sacrificia defecisse.

6. Non minori difficultate premuntur Saliani ratiocinia, qui anno ante vulgarem Christi æram 445. dat hebdomadibus initium: mortem autem Christi, qua ipso iudice legis veteris sacrificia expitarunt, anno Vulgaris æræ 33. cõsignat, ex his enim constantur anni 478. inclusis terminis. Vnde fateri debet in hebdomadam septuagesimam, nulla sui parte attingisse passionem Saluatoris, contra sua effata quæst. præced. relata. 2. Veram esse hanc sententiam: Christus passus est. post 7. & 63. hebdomadas; esto Angelus non nisi 7. & 63. hoc intervallo designarit.

7. Illud septuaginta hebdomades abbreviata sunt, *συνεπισημασθησαν* ita accipiendū est, ut ab Hebræo fonte nõ diffideat, qui nullo modo de curtatione significat, quasi linguis annis vñdecim dies sublatis fuerint, siue Solares hic annos, siue Lunares computare velis. Verbum enim *νεχταχ*, idem valet quod decifum, præcisum, definitum, constitutum, determinatum est, nec magis ad exigui, quam longi temporis spatium refertur. Non dicuntur igitur abbreviata, quod annis purè lunariibus constent, sed quia Deus paucas illas præcisè definiuit. Vnde bene suggerit Sanctius ex communi sententia in hebdomadam abbreviacione, definitionem seu decretum brevis spatij considerari, ut faciunt Theodoretus, Lyranus, Galatinus, Suarz. Dionysius, Iansenius, Vatablus. Quam interpretacionem amplectitur Salianus, ad an. m. 35. 6. num. 88. vbi ait, eo sensu hebdomades dici abbreviatas, quo dicuntur dies abbreviati Mat. 24. v. 22. nisi breuiati fuissent dies illi, persecutionis scilicet Antichristi, ad est, inquit, pauci constituti fuissent. sic breuiata dicuntur (latino textu) hebdomades, quia pauca futura sunt, habitacione temporu clapsi, ab Orbe condito, à cuius initio promissus est Messias. Adde vel comparacione spatij, quod Deus ab æterno absolutè decernere potuisset. Idem sentit Cornelius Dan. 9. v. 24. & Petavius qui ait nostrum interpretem usum vocabulo abbreviandi, siue quod ex incerto, & infinito tempore ad certum & constitutum

Quæst. Chron. P. 3.

ee

spatium

Monetur Salianus.

Quo sensu 70. hebdomades abbreviata dicantur.

P.
H. Philipp

Chronolo
vet. Testam

A IV

17

spatium prophetico Vaticinio, & diuina ordinatione contraxisset ad Messiam, & eius in carne Oeconomia, siue ob rationem iam ex Saluatore quemadmodum in senectute vitæ hominis abbreviata dicitur.

Quid si
anni puri
lunares
fuissem.

8. Si annos Lunares sine embolismo propugnarem, primò faceret plurium annorum hebdomadè, nec vllò alio Scripturæ loco, neq; vllò loco habere: Angelum tamen eam obscuritatem adhibere potuisset. Arabes talem annorum formam instituerunt, & obscurarunt. Sicuturdi. inquit, Salianus ad an. m. 3609. num. 9. Angelum in obscura, & vana prophetia, vti annu illi quidem populo vñtatis, Lunaribus videlicet, non tam exactum modum, propter omisso embolismos. Enimvero negari non potest, quod nitem, quædam verba præter communem morem accipi: sic tres annos dimidio, vocat tempus, tempora, & dimidium temporis, & septem annis Nabuchodonosor inter bestias egit, septem tempora nominat. Suarius, si per annos solares embolismo reiecto, non alia ratione, habere explicari possent, non dubitavit illas ita accipere. Sauidò Passioni Domini deputatem annum 32. æræ Christi, eundemque vltimum vltimæ hebdomadæ delinientem, vel annum 31. eiusdem æræ, & 489. hebdomadum, eundemque ad annum 444. ante Christi epocham alligato.

QVÆSTIO XXV.

Virum septuaginta hebdomades ab anno
Artaxerxis Longimani exurgant.

Multi id
negant. id
que sex
argumentis

1. Id plerique aut diserte, aut tacite negant, qui alicui præcedentem annum suffragantur, quod sex argumentis specie tenus adductis demonstrat. Iohannes Salmeron, illo prolegomeno 43. Primò, Quia Elsdra non videtur in Solymam venisse, vt ciuitatem, sed vt cultum diuinum instauraret. Annus vrbem restaurandam non accepit pecuniam: etenim ea quam rex dedit erat ad tantum opus nimis exigua. Tertio, Si Longimanus per Elsdram in centium ruinas suscitandi copiam fecit, cur non iure meliori dicitur quod & Darium, idem indulisse? Quarto, si hoc, anno septimo Artaxerxis conuenit est Elsdra; quid opus erat postea anno 20. Nehemiam à rege discedere? Iudæam sese conferre? Quintò, cur solus Nehemias laudaretur tanquam & maximè murorum instaurator? Sextò, quomodo inde hebdomades deduci & ad tempus passionis Dominicæ accommodari possent?

Opinio
austoria.

2. E contrario nullius hac de re calculantium placita mihi magis rationibus videntur, quàm eorum, qui hisce hebdomadibus computandis, sua ratio ab anno septimo Longimani ordiuntur. Est Cedreni, Sanctij, Coradij

elli sententia magis fauet Salmeron, quam huic. Postquam enim egisset de anno 20. Artaxerxis, quod si, inquit, retrocedamus, per 13. annos, dicendo initium hebdomadas numerandi sumendum esse à septimo anno Artaxerxis, quando misit Esdras scribam non à vigesimo eius anno, quando misit Nehemiam; essent præcisè 70. hebdomades, additis tribus annis post Christi mortem, cum dimidio, in quo verè terminandæ sunt. Sæpius etiam inculcat Christum passum esse, non in fine, sed in medio postremæ hebdomadis. Hos annos vult esse solares, & methodum per Olympiadas tempora metiendæ esse exactissimam: quam tamen fatetur vitiosam fore, si hebdomadam origo ad annum 20. Artaxerxis reducat. Huc etiam venire compelluntur, qui hic annos solares putant, vnicum tantum regnandi initium in Longimano agnoscunt, & sub passionis Dominicæ tempus hebdomadam interitium concludunt. Vide auctores q. præced. num. 2. recensitos.

3. Vt hæc sententia facilius intelligatur, meminerit Lector Artaxerxem Longimanum occiso Artabano imperare cœpisse anno 1. Olymp. 79. vel instante, vel potius currente, vt alibi declaravi. Deinde in annis Longimani prius occurrere mensem Casleu, qui Hebræis est nonus, quam Nisan, qui est primus mensis anni sacri, vt 2. Esdræ cap. 1. & 2. annotabam. Cum igitur annus septimus Longimani currente anno ante Chr. 458. inierit, vt ex tabula annorum expansum patet; mensis primus, quo Esdras sese Ierosolymam versus, in viam dedit, incidit in 3. Olymp. 80. iam penè desinentem, Mensis verò quintus quo Ierosolymam peruenit, curtebat cum anno 4. Olymp. 80. anno ante Christum 457. cui si adijciatur annus 33. ætæ Christi, exurget 490. siue vltimus vltimæ hebdomadis, tunc inceptus, & anno sequenti, hoc est, tricesimo quarto ætæ Christi finitus. Pari modo annus hebdomadam 484. qui est primus vltimæ hebdomadæ, orietur anno Dom. 27. & 28. finietur Iulio Silano & Silio Nerua Coss. quibus iniit 15. Tiberij.

4. Tertio meminerimus Christum passum vel anno 32. ætæ Vulgaris, Athenobarbo, & Vitellio Coss. vt plerique tradunt cum Baronio, vel anno 31. Tiberio V & Sciano Coss. vt volunt Deckerius, Petauius, Bucherius. Qua de controuersia latè egi Opusc. de annis saluatoris. Itaque ex sententia Baroniij Christus baptizatus est, post septem & sexaginta duas hebdomadas, nempe, hebdomade 70. non primo mense, nec primo anno, sed sub medium anni secundij istius hebdomadæ, anno 29. ætæ Christi die 6. Ianuarij duobus Geminijs Coss. cruci verò affixus anno Dom. 32. ætatis sue 34. inchoato sub medium anni quintij 70. hebdomadis, nimirum in medio huius hebdomadis, non Mathematicè, sed moraliter sumpto, siue in posteriori medietate, vt dictum quæst. 23. numer. 10. & 11. Ex sententia verò Deckerij, Christus est sub

66 2

medium

Trihis
notanda.Quando
passus
Christus.

P.
H. Philipp

Chronolo
vet: Testan

A IV
17

medium anni quarti, baptizatus sub medium anni primi postremæ dæ, quod mihi semper visum est, valdè probabile.

*Probatum
opinio Al.
Rozæ.*

5. Quod sub aduentum Esdræ, edicta aliqua Longimani promerint, testatur sacra pagina 1. Esdræ 8. v. ultimo. *Dederunt autem edicta illi qui erant de conspectu regis, & Ducibus trans flumen.* Hæc autem edicta non solum de rebus ad religionem & cultum diuinum proximè spectantibus, etiam de Vrbe instauranda, vt bene conijciunt Cedrenus, Sordanius, lius, Deckerius, Petauus, Nec deest huic explicationi ex Scriptura tantum, 1. Esdræ 7. v. 8. *Dedit ei (Esdræ) rex, secundum manum Domini Deum omnem petitionem eius.* Non est autem dubium quin Esdras pro hoc maxime, templo iam restituto, desiderauerit, ac petierit Vrbis restitutum ad templi præsidium & ornamentum, vt bene ponderat Cornelius a Lapide v. 9. Esdras de Deo loquens: *inclinauit*, inquit, *super nos misericordiam suam, & daret nobis vitam & sublimaret dignum Dei nostri, & carum dines eius, & daret nobis sepem in Iuda & Ierusalem.* Quid enim est hoc: *templi solitudines extruere? quid dare sepem in Iuda & Ierusalem?* non est tantum denuo statuere, quæ iam ante sub Dario Hystaspis relictione Vrbe Vrbe atque adeò mœnium instauracionem indulgere, tum vt carere non reuerfuitas ibi sedes figerent, tum verò maxime ne templum, quod tunc iam donarijs augmentum & pluribus augendum, nec nisi in honorem diuino cultui dicatum erat, in pago, veluti solitudine quadam relictione hostium incurfibus expositum videretur. Huc accedit, quod quidam veterum dicebant Nehemiæ: *murus Ierusalem dissipatus est, & porta eius in cineribus igni.* 2. Esdræ 1. vers. 3. non utique à Nabuchodonosore, sed vicinis temporibus hostibus, qui pijs Esdræ conatibus obfistebant. Ex quibus relictione habiliter colligimus potestatem Vrbe reparandæ adique sacre, & muniendæ: prius Esdræ concessam, quàm Nehemias hereditate cogitaret, siue hic eiusdem facultatis confirmationem, & quasi notum habuerit, quod valde probabile est, siue non.

Ad 1. arg.

6. Ad primum Salmeronis Argumentum facile est dictum Nehemiæ nisse quidem Ierosolymam, vt cultum diuinum promoueret, sed non spectasse, vt templum totius regni vnicum esset in Vrbe muniendæ que Esdræ facta est solum potestas templi sacrificia & carere muniendi: sed etiam iudices ac præfides constituendi. 1. Esdræ 7. vers. 1. *extruendi solitudines, & erigendi sepem in Iuda & Ierusalem.* 2. Esdræ 1. vers. 9.

Ad 2.

7. Ad secundum dici potest: Regi propositum erat, non erogare pecuniam, quantum Vrbi & muro yndique reparando satis esset: sed

aliquod pro arbitrio largiri. Ad *tertium*, ante ostensum est factam à Cyro & Dano Civitatis rursus extruendæ potestatem. Ad *quartum* bene replicat Sanctus Nehemias à rege Persarum non solum postulasse Urbis instaurandæ copiam, quam iam habebant Iudæi: sed potius ut Ierosolymam proficisci liceret, & eos iuvare qui in Urbis restituendæ opus incumbabant, arduum sane & prolixum, quod plures exigebat manus, & tales sumptus, quales ab Esdra & socijs non facilè, nec nisi longiori tempore poterant suppeditari. Ad *quintum*, cur solus Nehemias ab Ecclesiastico lauderetur supra indicabam q. 19. numer. 5. Sed alij ad Esdræ etiam huius gloriæ partem derivant, ut Africanus & Eusebius apud S. Hieronymum Dan. 9. quibus ipse assentiens Epist. ad Paulin. Esdræ, inquit, & Nehemias instaurant templum, & muros extruunt civitatis.

Ad 3.
Ad 4.

8. Ad postremum iam data est responsio, tum verbis Salmeronis num. 2. relatis, tum ratiocinijs numer. 4. propositis. Imò Cornelius hic concl. 2. ait, à posteriori certum videri, ab anno septimo Artaxerxis inchoandas esse has 70. hebdomadas, easque tribus annis post Christi mortem finiri. Quod de annis completis verum est: ex opinione Deckerij & Petavij; ex Baronij verò sensu de inceptis tantum.

Ad 5.

Ad 6.

9. Fateor equidem probabiles esse supputationes eorum, qui hæc hebdomadas educunt ab anno 20. Artaxerxis, post Artabani interitum imperantis, vel etiam à parente in regni consortium adsciti: malo nihilominus eas ab anno septimo illius accersere & annis 490. solaribus concludere. Siquidem lunares nulla interpositione embolismi simplices, nusquam mihi vel in diuinis codicibus, vel apud Mosaicæ legis asseclas reperire licuit, nec scimus, utrum & quando Artaxerxes cum Xerxe regnare cœperit, eò quod anno septimo ab obitu parentis videatur Esdræ Sacerdotem in Iudæam misisse. Inde, si annos 490. quales alias Scriptura vsurpat, numeremus, erunt vsque ad Christum Duodecem sexaginta novem annales hebdomadæ, & passionem Christi, legaliumq; abolitionem, in dimidio postremæ hebdomadis, deprehendemus. Itaque sine pertinacia Danielis hebdomadas ordior anno 7. Artaxerxis Longimani deficiente, ab Orbe creato 3584. Olymp. 80. quarto ineunte, vel fortè in Kane: Urbis conditæ 297. à rege Cyro 103. à casu templi 134. denique ante vulgarem epocham nati Saluatoris 457.

Conclusio.

DAN. X. v. 1. & 4.

V. 1. Anno tertio Cyri regis Persarum, verbum reuelatum est Danieli. Hic annus non fuit tertius, ex quo primum Cyrus apud Persas inierat regnum; sed ex quo Chaldæorum adeptus erat imperium, ut docent Cornelius & alij mox recensendi. Anno enim primo captiuitatem soluerat. i. Esdræ 1. Anno secundo

Hic annus erat tertius Mo-narchiæ.

P.
H. Philipp

Chronolo
v. Testan

A IV

17

Quo an-
no ante
Chr.

cundo Iudæi templum & Urbem instaurare conati sunt, sed vicin-
lumnijs opus est impeditum ib. cap. 4. Anno tertio Danieli lapsus
hæc visio. Recole, quæ de annis Cyri disputata sunt 2. Paralip. 36.
Vers. 4. Die autem vigesima & quarta mensis primi &c. Ceterum
scribit anno ante vulgarem æram Christi 529. cyclo Solis 13. lit. F. E. re-
na 5. die 5. Aprilis fer. 7. Capellus anno 537. Malo cum Tormello, Sicut
tauo reuocare ad annum 535. cyclo Solis 7. lit. Domin. F. cyclo Luna
& 12. Sic dies ista 24. Nisan hand procul aberat à die 10. Aprilis fer. 7.
re ad annum præcedentem id reuocari possit: siquidem annus terminus
cupat partem anni Iuliani ante Chr. 536. partem 535.

DAN. XI. v. 2.

Ecce adhuc tres Reges stabunt in Perside, & quartus distabitur apud
verbis non prædicitur, post Cyrum, tres tantum reges futu-
pore imperij Regis Persarum: sed prius tres futuros in Perside reges
surgat quarto loco princeps opulentissimus, nempe Xerxes, quem
Cyrum regnavit Cambyses, Smerdis, Darius Hyltaspis. Simili lo-
mula facer textus narat, Saulem prius biennium regnasse, quæ dicitur
tria millia de Israel, iuxta notas 1. Reg. 13. v. 1.

DAN. XIII. v. 1. & 65.

Historia
Sufannæ

Erat vir habitans in Babylone. Hic ordo temporis non seruatur. Quæ-
nim ea quæ præcedentibus capitibus legimus acciderunt. Dicitur
minimum octogenarius, anno 3. Cyri, etiam si septennis fuisse dicitur
quia Babylonem migravit, anno Ioakim tertio vel quarto inuenit: tunc
buchodonosor & successores eius imperarunt, annos septuaginta, tunc
Cyri Monarchiam, cuius anno 3. Danieli oblata est visio cap. 10. in
pta. Quando Daniel Sufannam liberavit, necdum iuuentutis auge-
serat, ut indicat vers. 45. huius capituli, cumque duceretur ad mortem,
Dominus Spiritum sanctum pueri iunioris cui nomen Daniel. Vnde bene
cui interpretes, hanc historiam ordine temporis inter caput 7. & 12.
bri inferendam esse: in Græcis Codicibus, Synopsi Athanasij, & ver-
tabica describitur, capite, ac videri eam fuisse primam Danielis prophe-
siquidem iudicio de Sufanna peracto, Daniel factus est magnus in conspectu
lib. 2. de illa & deinceps, v. 64. quando vero ea præstitit, quæ præcedit

tibus capitalis consignata sunt, iam erat in magna apud omnes æstimatione. At quoniam præcisè tempore gesta sint, quæ hic de Susanna referuntur, non constat.

Verf. 65. *Et rex Astyages appositus est ad patres suos, & suscepit Cyrus Perses regnum suum.* Theodoretus hæc refert ad finem cap. præcedentis, Pererius ad calcem cap. 9. nonnulli arbitrantur his verbis significari historiam Susannæ tempore Astyagis contigisse. Sed communior sententia censet hæc verba nullam habere cum præcedentibus connexionem: solum autem esse titulum eorum, quæ sequenti capite referuntur, ut intelligamus sequentes historias, de Bel, & Dracone, post obitum Astyagis contigisse. Ita Lyranus, Hugo, Carthusianus, Sanctius, Tornellus, Cornelius. Favent translationes, Græca & utraque Arabica, scilicet Antiochena & Alexandrina, quæ hunc versiculum non attexunt fini capitis antecedentis, sed illo caput decimum quartum auspicantur.

Utea quæ apud Daniele, capite præsertim 11. & 12. legimus, clare intelligantur, fateor equidem, apprime utilem ne dicam necessariam videri Chronographiam regum Persarum, Alexandri Magni, eiusque tum in Ægypto, tum in Syria successorum: eam nihilominus hic non trado, quandoquidem de Persarum Monarchis egi 2. Paralipom. q. 3. 1. Esdræ q. 2. 3. 4. De regibus Ægypti & Syriæ, qui Alexandrum Magnum secuti sunt, agam Deo favente, ad initium lib. 1. Machabæorum, unde sine labore poterunt, quæ ad hæc prophetias spectare videntur.

Quando id contigerit.

NOTÆ